

HET MEEL VAN DE WAARHEID

Peter Paul J. Doodkorte

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl
9789083609485

HET MEEL VAN DE WAARHEID

Dit boek neemt je mee in een wereld die je al denkt te kennen: die van bonuskaarten, broodrekken en piepende scanners.

In die ogenschijnlijk gewone omgeving gebeurt iets wat niet past bij de rij keurige boodschappen en haastige klanten: in het magazijn van een kleine Spar-winkel staan vier gigantische pallets met speciaal bakmeel, en niemand lijkt zich daar echt over te verbazen.

We volgen Julian, een zeventienjarige kassier die zijn dagen vult met scannen, sparen voor een scooter en leren voor zijn examens, en Aiden, zijn alerte vriendin met een scherp oog voor dingen die niet kloppen.

Wat begint als een losse opmerking over “wel heel veel bakmeel” groeit uit tot een draadje dat ze samen voorzichtig lostrekken: tussen magazijn en kassa, tussen nachtleveringen en boekhoudcijfers, tussen wat je ziet en wat je liever niet zou willen weten.

Als Julian zijn stage begint bij een accountantskantoor en daar de administratie van “zijn” Spar onder ogen krijgt, schuiven twee werelden in elkaar. Facturen, contante stortingen en vage omschrijvingen vormen langzaam een patroon dat niet meer uit zijn hoofd wil, terwijl zijn begeleiders hem op het hart drukken dat hij geen rechercheur maar stagiair is.

Intussen probeert Aiden, vanaf de stoep en tussen de schappen, te begrijpen wat er achter de glimlach van supermarktmanager De Vries schuilgaat, en worden ook volwassenen als Bart en Jitske steeds dieper het grijze gebied in getrokken waar verantwoordelijkheid, loyaliteit en veiligheid door elkaar lopen.

“Het meel van de waarheid” is geen superheldenverhaal en geen Netflix-thriller, maar een onderzoek in slow motion: hoever kun je kijken zonder zelf om te vallen, wanneer moet je spreken en wanneer juist zwijgen, en wat doet het met je als je op je zeventiende ontdekt dat de echte wereld spannender – en ingewikkelder – is dan welk lesboek dan ook.

Het antwoord op de vraag wat er nu precies schuilgaat achter dat onschuldige bakmeel, blijft nog even liggen waar het hoort: net buiten je bereik, aan de andere kant van de schuifdeur.

Voor wie wil je deze inleiding vooral laten werken: jongeren die zichzelf in Julian en Aiden herkennen, of juist ook volwassen lezers die het boek samen met hen lezen?

Inhoud

Het meel van de waarheid 4

Zaterdags bij de Spar 8

De eerste stagedag 18

Cijfers die niet kloppen 28

Aidens vraagteken 38

Het magazijn in de pauze 48

Bart's grenzen 58

Van nieuwsgierig naar onderzoek 68

De eerste gadget 78

Onderhuids bij De Vries 86

Nacht aan de laadklep 96

Op het matje 106

Jitske stelt de vraag 116

De scheuren in het masker 124

De laatste kans 134

Heterdaad en naschok 146

Later, als je terugkijkt 158

Over Peter Paul 164

Bibliografie 166

ZATERDAGS BIJ DE SPAR

De piep van de scanner klonk zo vaak dat Julian hem bijna niet meer hoorde.

Piep. Pak koekjes.

Piep. Pak melk.

“Bonuskaart?” vroeg hij zonder op te kijken.

De man tegenover hem rommelde in zijn portemonnee. Het plastic van het mapje kraakte. Achter hem schoof de rij een halve stap naar voren. Iemand zuchtte. Iemand anders tikte met zijn sleutelbos tegen het winkelwagentje.

Hendrik-Ido-Ambacht op zaterdagochtend. Altijd hetzelfde liedje.

Julian keek kort op naar de klok boven de sigarettenkast. Elf uur drieëntwintig. Nog vier uur tot zijn pauze, nog zes uur tot hij naar huis mocht. En dan vanavond nog leren voor economie. De grafieken uit het boek flitsten even door zijn hoofd. Balansen, kosten, opbrengsten. Later zou hij dat soort dingen in het echt doen. Als accountant. Niet hier, met plakbandrollen en broodmanden.

De bonuskaart piepte, de kassalade schoof open. Julian telde geld, gaf wisselgeld terug, glimlachte op de automatische piloot. "Fijn weekend," zei hij.

De man mompelde iets terug en duwde het karretje naar buiten. Door de glazen schuifdeuren zag Julian hoe druppels miezerregen tegen de ruiten plakten. Mensen trokken hun kraag omhoog, renden half naar hun auto's of fietsen.

"Julian, de kassa naast je mag ook wel open hoor," riep Fatima vanaf de servicebalie. "Straks staan ze tot aan de diepvries." "Komt goed," zei hij.

Hij drukte op de knop, de lamp boven kassa 2 floepte aan. Een jongen met een koptelefoon op keek op, twijfelde even en schoof met zijn mandje hun kant op. Een vrouw met twee kleine kinderen volgde. De jongste begon meteen aan het snoep bij de kassa te frunniken. "Niet aankomen, Noor," siste de vrouw. "Ik zei toch: kijken mag, voelen niet."

Julian glimlachte kort naar het meisje. Zij stak haar vinger demonstratief nog iets dichter bij een zakje zure matten, maar pakte het niet vast.

“Wagen of mandje?” vroeg Julian automatisch. “Mandje,” zei de jongen. “Maak er maar twee van,” bromde de vrouw met de kinderen.

Hij scande, pakte, zette neer. Zijn handen waren snel, zijn hoofd ergens anders. In zijn achterhoofd tikte een ander lijstje mee: nog vier weken tot het eerste examen, nog drie hoofdstukken economie, nog geen idee hoe hij al die definities in zijn hoofd moest proppen.

Hij hoopte dat Van Dam & Partners – het accountantskantoor waar hij over twee weken stage ging lopen – hem niet net zo suf werk lieten doen als hier. Hoewel, scannen en kopiëren kon eigenlijk niet saaier zijn dan wat hij nu deed.

“Juul?” Hij keek op. Die stem kende hij.
Aiden leunde tegen het uiteinde van de kassa, één hand in de zak van haar jas, de andere rustend op de rand. Haar haar was natgeregend en plakte in dunne slierten langs haar wangen. Er hing een grijns om haar mond die hij al vanaf de brugklas kende: de “ik heb iets gezien”-grijns.

“Je blokkeert de lopende band,” zei hij, maar er zat geen echte irritatie in zijn stem. Ze stapte een klein stukje opzij. “Zo beter?” “Een beetje,” zei hij. “Wat doe jij hier zo vroeg? Ik dacht dat jij zou uitslapen tot het middagjournaal.”

“Dat was het plan,” zei Aiden. “Maar mijn moeder vond dat ik ‘ook eens normaal boodschappen moest doen’. Dus hier ben ik. Met een missie.”

Ze tilde een mandje op de band: pasta, tomatensaus, een zak geraspte kaas, een pot Nutella en twee energydrinks.

“Gezond,” zei Julian. “Balans,” zei Aiden. “Zoals jij in je boekjes leert.”

Hij scande haar spullen. Zijn vingers bleven even rusten op de pot Nutella. “Nog plannen vandaag?” vroeg ze. “Werken,” zei hij. “Vakken vullen. Schappen poetsen. Mensen glimlachend hun plastic tassen aanreiken. De droom.” Aiden trok een schuin gezicht. “Wauw. Ik ben jaloers.”

Hij wilde iets terugzeggen, maar een klant voor haar kuchte. Een oudere vrouw met een rollator keek hen streng aan. “Gaan jullie nog helpen of ga ik hier de hele dag staan?” vroeg ze.

“Sorry mevrouw,” zei Julian. Hij pakte Aidens mandje om het sneller leeg te maken, scande de laatste producten en noemde het bedrag. Aiden betaalde met haar telefoon, gooide alles los in haar rugzak.

“Kom je zo even naar achter?” fluisterde ze terwijl ze haar tas dichtritste. “Naar achter waar?” “Magazijn,” zei ze zacht. “Ik wil je iets laten zien.” “Dat mag niet,” zei hij. “Alleen personeel.” Ze trok haar wenkbrauw op. “Jij bent personeel.”

“Ja, maar jij niet.” “ Dan doe ik alsof,” zei ze. “Ik loop gewoon heel overtuigend.”

Hij schudde zijn hoofd. “Ik heb geen pauze.” “Over twintig minuten wel,” zei ze. “Fatima zei net dat je er één krijgt als het minder druk is. Ik heb het haar horen zeggen. Ik kan luisteren, weet je nog?”

Hij wilde zeggen dat hij geen zin had in gedoe, dat hij moe was, dat hij echt moest sparen voor zijn scooter en dus maar

beter geen risico kon nemen. Maar de blik in haar ogen was anders dan wanneer ze gewoon een grap maakte. Alerter. Alsof ze naar een detail keek dat hij nog gemist had.

"Wat dan?" vroeg hij. "Wat moet ik zien?" Ze boog iets naar voren, genoeg om haar stem te laten zakken, niet genoeg om verdacht te lijken. "Pallets," zei ze. "Vier stuks. Achter in het magazijn. Allemaal hetzelfde product."

"Ja, nou en?" vroeg hij. "En dat product is bakmeel," zei ze. "Heel veel bakmeel."

Hij opende zijn mond om iets te zeggen – dat er ook bakkers waren, dat mensen nou eenmaal brood en pannenkoeken aten – maar op dat moment schoof er opnieuw een kar vol boodschappen voor zijn neus. "Kunnen we door?" vroeg de man achter de kar. "Ik moet mijn dochter nog naar hockey brengen."
Julian maakte een excusesgebaar met zijn hand en begon weer te scannen. De piep van de scanner duwde de woorden van Aiden even naar de achtergrond. Bakmeel. Wat kon daar nou raar aan zijn?

Toen zijn rij leeg was, keek hij op. Aiden stond niet meer bij de kassa. Door de winkel heen zag hij haar rugzak een bocht maken langs het koelschap, richting de broodafdeling. Daarna was ze uit zicht.

Hij drukte op de kassabel om aan te geven dat hij even iemand nodig had om hem af te lossen. Fatima kwam aanlopen, haar sleutelbos rinkelde aan haar riem. "Wat is er?"

"Mag ik even naar achter?" vroeg Julian. "Ik moet… eh… in het magazijn kijken of de broodkratjes al binnen zijn." Fatima

keek naar de rij, die inmiddels weer wat korter was. “Ga maar snel dan. Ik neem het hier wel over.”
“Dank je,” zei hij.

Hij trok zijn kassa-afsluitchip uit de sleuf, liep om de band heen en verdween door het poortje naar de kantine. Daar rook het naar koffie en oude broodjes. Een collega zat op zijn telefoon te scrollen, zonder op te kijken.

Julian duwde de deur naar het magazijn open. De lucht daar was anders: koeler, een mengeling van karton, schoonmaakmiddel en iets metaalachtigs van de rolcontainers.

Het licht floepte automatisch aan. In de eerste gang stonden lege kratten gestapeld tot zijn schouder. Achterin hoorde hij het zachte tikken van een koelmotor.

“Aiden?” fluisterde hij. “Hier.” Haar stem kwam van links. Tussen twee hoge stellingen door zag hij haar silhouet. Ze stond stil, handen in haar jaszakken, gezicht omhoog gericht.

Hij liep dichterbij en toen zag hij ze. Vier pallets, strak in plastic gewikkeld, tot bijna aan het plafond. Rijen en rijen dezelfde witte zakken.

BAKMEEL – SPECIAAL, stond er in blauwe blokletters op. Onder de tekst een logo dat hij niet meteen herkende.

Julian bleef staan. De pallets leken nog groter nu hij er vlak voor stond. Dit was niet een beetje voorraad voor een paar weken. Dit was… veel. “Dus,” zei Aiden. “Zeg nog eens dat ik overdrijf.” Hij slikte. “Misschien… is het in de aanbieding geweest? Of zo?”

“Ja joh,” zei Aiden rustig. “Heel Hendrik-Ido-Ambacht bakt elke dag drie taarten. Minstens. Daarom zijn we nog steeds een broodland en geen pastaland.”

Hij lachte kort, maar de lach bleef steken. Hij dacht aan de rij bij de kassa, aan de karretjes met zakjes soep, chips, diepvriespizza’s. Hoe vaak zag hij iemand met een pak bakmeel afrekenen? Soms. In de weekenden. Nooit in zulke hoeveelheden.

Hij stapte dichter naar de pallet toe en legde zijn hand op het plastic. Het voelde koel en gespannen. Met zijn vinger volgde hij de gedrukte letters van het woord SPECIAAL.

“Denk je dat De Vries weet dat dit hier staat?” vroeg hij. “Hij tekent de leverbonnen, toch?” zei Aiden. “Hij móet het weten.”

“Ja, maar…” begon Julian.

De magazijndeur aan de achterkant sloeg dicht. Het geluid klonk hard in de ruimte. Ze schrokken allebei. Er klonken voetstappen, een stem die iets mompelde. Een rolcontainer piepte. “ Weg,” fluisterde Julian. “Nu.”

Ze trokken zich terug tussen de stellingen met toiletpapier en schoonmaakmiddel. Aiden dook iets achter hem weg, haar hand kort op zijn arm. Julian voelde zijn hart tegen zijn ribben bonzen. Hij probeerde zijn adem stil te houden.

Een medewerker kwam de hoek om met een kar vol lege kratten. Hij keek kort naar de pallets, bladerde door een papiertje, haalde zijn schouders op en liep door naar de koelcel. De deur sloeg met een doffe klap dicht.

Aiden haalde als eerste weer adem. “Hij ziet het niet eens,” fluisterde ze. “Hij kijkt er niet naar,” zei Julian zacht. “Dat is wat anders.”

Ze bleven nog een paar tellen staan, totdat de voetstappen verder weg klonken. Toen liep Julian terug de kantine in. Zijn benen voelden licht, alsof hij net een sprint had getrokken zonder het te merken.

“En?” vroeg Aiden toen ze ook de kantine in stapte. “Ben ik nu officieel níet meer aan het overdrijven?”

Julian dacht aan de pallets, aan het logo dat hij niet kende, aan de drukte bij de kassa. Aan zijn aankomende stage bij Van Dam & Partners. Aan het gevoel dat er ergens een draadje was dat hij zojuist had vastgepakt, zonder te weten waar het eindigde. “Het is veel,” zei hij. “Heel veel.” “En dat vind jij raar,” zei Aiden. Hij knikte. “Mooi,” zei ze. “Dan zijn we het eens.”

“En nu?” vroeg hij. “We kunnen toch moeilijk naar De Vries toe lopen en vragen: ‘Goh, verkoopt u toevallig drugs tussen het brood door?’” “Dat zou een beetje direct zijn, ja,” zei Aiden droog. “Dus… we laten het gewoon?” Aiden keek hem aan. Haar blik was rustig, maar vast.

“Jij gaat over twee weken op een kantoor werken waar ze de cijfers van deze winkel zien,” zei ze. “Ik werk straks weer mijn uren bij mijn bijbaantje in het buurthuis. We zijn geen politie, Juul. Maar we zijn ook niet blind.”

Hij zweeg. Ze had gelijk, maar ook weer niet. Ze waren juist een beetje van alles: leerling, vakkenvuller, stagiair. Niet belangrijk genoeg om echt iets te betekenen, maar net dicht genoeg bij de rand om eroverheen te kunnen kijken.

“Je hebt toch zo’n term voor dingen die niet kloppen?” vroeg Aiden. “Bij economie. Hoe heet dat ook alweer?” “Onregelmatigheden,” zei hij automatisch.

“Precies,” zei ze. “Nou. Dit zijn er twee. In het echt, niet in een boekje.”

Vanuit de winkel klonk de bel van de kassa. Iemand riep zijn naam. “Shit,” zei Julian. “Ik moet terug.” “Ga maar,” zei Aiden. “Ik zie je vanavond op app.” “Waarom?” “Omdat jij daar straks achter een computer zit,” zei ze. “Met echte cijfers. En ik wil weten wat ze zeggen.” Hij keek haar aan. “Je denkt echt dat…?”

“Dat weet ik niet,” zei Aiden. “Maar als er ooit een moment is dat jouw nerdige boekhouddingen nuttig zijn, dan is het nu.”

Hij grijnsde ondanks zichzelf. “Dank je.” “Graag gedaan,” zei ze. “En Juul?” “Ja?” “Kijk goed,” zei ze. “Niet alleen naar mensen, maar ook naar wat er op papier staat.”

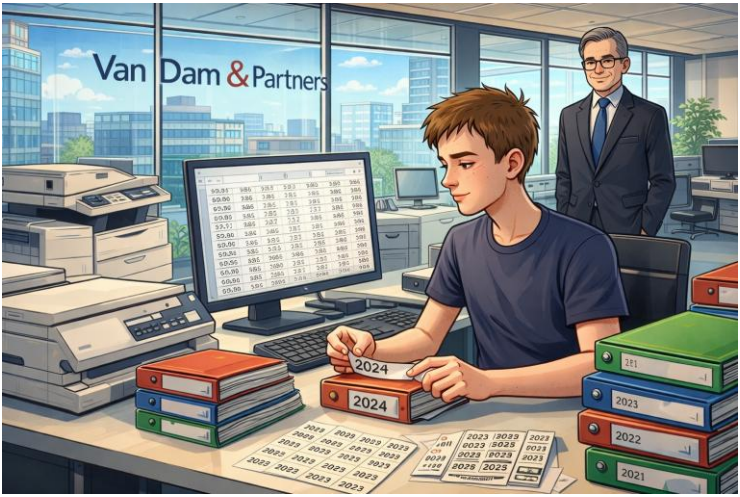
Hij knikte. Toen rende hij terug door de kantine, door het poortje, naar zijn kassa. Fatima stak hem zijn chip toe, hij klikte zichzelf weer in het systeem. “Alles gevonden?” vroeg ze. “Meer dan ik dacht,” zei hij.

Ze begreep het niet, maar dat hoefde ook niet. Hij zette de band weer aan. De scanner piepte. De rij kroop langzaam vooruit.

Terwijl hij de volgende boodschappen langs het rode licht haalde, zag hij in zijn ooghoek door de winkelruit hoe de regen harder was geworden. Alsof iemand de wereld net een beetje had opgedraaid.

En ergens, heel stil, voelde hij dat zijn zaterdag niet zomaar een zaterdag was geweest. Er was een draadje losgetrokken. Hij wist alleen nog niet aan welk web het vastzat.

DE EERSTE STAGEDAG

De lift rook naar koffie en iets metaalachtigs dat Julian niet goed kon plaatsen. Hij keek naar de cijfers boven de deur. 1. 2. 3. Bij 4 gaf de lift een korte schok en stopte. “Hier is het,” mompelde hij tegen zichzelf.

De deuren gleden open. Een gang met grijze vloerbedekking, witte muren en hier en daar een poster over “transparantie” en “vertrouwen in cijfers”. Aan het eind van de gang zat glas: het logo van Van Dam & Partners in donkerblauwe letters.

Julian streek zijn handen langs zijn spijkerbroek en voelde of zijn overhemd nog netjes in zijn broek zat. Hij had langer voor de kast gestaan dan hij wilde toegeven. Niet te netjes, niet te slonzig. Hij moest lijken op iemand die hier hoorde, al was het maar een beetje.

De glazen deur zoemde toen hij hem open duwde. “Goedemorgen,” zei een vrouw achter de balie. Ze droeg een bril met dunne montuurtjes en had haar haar in een lage staart. “Kan ik je helpen?”

“Eh, ja,” zei Julian. “Ik ben Julian Vermeer. Vandaag… voor het eerst. Stage.” “Ah, Julian,” zei ze meteen. “Welkom. Ik ben Karin.” Ze wees op haar naamkaartje. “Van Dam is zo bij je. Ga maar even zitten daar.”

Ze knikte naar een wachthoek met twee stoelen en een plant in een veel te kleine pot. Op het tafeltje lag een tijdschrift over ondernemen. Op de voorkant stond een man in pak met een brede glimlach en de tekst: “Cijfers zijn mensenwerk.”

Julian ging zitten. Zijn knie begon meteen te stuiteren. Hij drukte zijn hand erop. Rustig. Hij was hier gewoon om te leren. Niemand verwachtte dat hij alles al kon. Toch voelde het alsof hij elk moment door de mand kon vallen, ook al had nog niemand hem iets gevraagd.

De deur van een kantoor ging open. Een man met een licht kalende kruin en een donkerblauw overhemd kwam naar buiten. Hij had een map onder zijn arm en een pen achter zijn oor. “Julian?” vroeg hij.

“Ja,” zei Julian, en sprong sneller op dan hij wilde. “Goedemorgen.”

“Goedemorgen,” zei de man. “Ik ben Mark van Dam. Fijn dat je er bent. Kom, loop even met me mee.”

Hij gaf Karin een kort knikje en liep de gang in. Julian volgde hem, zijn blik glijdend over de glazen wanden van de

kantoren. Overal zag hij bureaus met dubbele schermen, stapels ordners, mensen die naar spreadsheets keken alsof het puzzels waren.

“Hoe ging het op school met administratie?” vroeg Van Dam terwijl ze liepen. “Wel goed, denk ik,” zei Julian. “Ik vind het… overzichtelijk.” “Mooi,” zei Van Dam. “Overzicht is goud waard in dit vak. Niet iedereen wordt er blij van, maar wij wel.”

Hij glimlachte kort over zijn schouder en duwde een deur open naar een ruimte met drie bureaus. Twee waren bezet. Achter het raam zag je de daken van de stad en, in de verte, de rand van een snelweg.

“Dit is de kamer waar jij vooral zult zitten,” zei Van Dam. “Je werkt samen met Anouk en Farid.” Hij wees naar een vrouw met krullend haar en een man met een baardje. “Zij weten de weg hier. Als je vragen hebt, eerst bij hen, dan pas bij mij.”

“Komt goed,” zei Anouk zonder op te kijken van haar scherm. Farid stak een hand op.

“Voor nu beginnen we eenvoudig,” zei Van Dam. Hij legde de map op het derde bureau, dat nog leeg was op een toetsenbord en een muis na. “Scannen, archiveren, digitale dossiers aanmaken. Het is niet glamoureus, maar het is de basis. En je leert de namen en soorten bedrijven kennen.”

Julian knikte. “Prima.”

“Belangrijkste regel,” zei Van Dam, en zijn stem werd iets serieuzer. “Wat je hier ziet, blijft hier. We werken met vertrouwelijke informatie. Geen foto’s, geen screenshots

naar vrienden, geen verhalen op feestjes over ‘die ene klant die’. Begrijp je dat?” “Ja,” zei Julian snel. “Natuurlijk.” “Mooi,” zei Van Dam. “Dan laat ik je nu met rust. Anouk, wil jij hem even op weg helpen?” “Doen we,” zei ze.

Van Dam klopte Julian kort op zijn schouder en verdween weer de gang op.

Julian ging zitten. De stoel was hoger dan hij dacht en zakte een klein stukje onder zijn gewicht. Anouk stond op, leunde tegen zijn bureau en klikte het scherm aan.

“Oké,” zei ze. “Laat ik je de saaie magie van de administratie laten zien.” Ze liet hem zien hoe hij moest inloggen, welke mapstructuur ze gebruikten, hoe hij fysieke documenten inscande en ze in het systeem opsloeg met de juiste labels.

“Je begint met ‘Kleine bedrijven Q1’,’” zei Anouk. “Dat is deze stapel.” Ze sloeg met haar hand op de map die Van Dam had neergelegd. “Nachtwinkels, kapsalons, buurtwinkels. Veel herhaling, weinig glamour, maar af en toe een leuke verrassing.” “Leuke verrassing?” vroeg Julian.

“Een gek bedrijfsnaam, een bon met een lief briefje erop, dat soort dingen,” zei ze. “Niet meteen aan belastingontduiking denken, dat is vooral Netflix.”

Ze glimlachte scheef. Julian lachte mee, al kwam het wat gespannen uit. “Je begint hier,” zei Anouk, en wees op de eerste tab in de map. “Als je ergens niet uitkomt, roep je maar. Ik ben hier meestal, tenzij ik koffie haal. Chronisch gebrek aan koffie in dit vak.”

“Dank u,” zei Julian. “Zeg maar ‘je’,” verbeterde ze hem. “We zijn collega’s. Soort van.”

Ze liet hem alleen. Het geluid van toetsenborden en zachte printergeluiden vulde de ruimte. Julian haalde diep adem, sloeg de map open en begon.

De eerste dossiers waren inderdaad niet heel spannend. Een kapsalon met keurige bonnetjes, een klein koeriersbedrijf, een bloemenwinkel. Hij scande, controleerde of alles goed stond, gaf de bestanden een naam. Bedrijfsnaam, datum, type document.

Het had iets rustgevends. De logica van de volgorde. Geen rijen ongeduldige klanten, geen kinderen die aan snoep trokken. Alleen papier en pixels.
Na een paar uur werkte zijn nek tegen. Anouk tikte hem aan.

“Tijd voor pauze,” zei ze. “Anders groeien je ogen vast aan dat scherm.”

In de kantine dronken ze koffie uit kartonnen bekers. Farid vertelde een half grappig verhaal over een klant die zijn administratie in een schoenendoos had gebracht, inclusief kruimels. Julian luisterde, lachte op de juiste momenten, maar zijn hoofd zat intussen bij iets anders.

Kleine bedrijven Q1. Hij dacht aan de woorden, aan de stapel op zijn bureau. Buurtwinkels, had Anouk gezegd. Zou de Spar daar tussen zitten?

Na de pauze vulde hij zijn beker met water en liep terug naar de kamer. De map lag nog op zijn bureau, open bij waar hij was gebleven. Hij sloeg een tab verder en liet zijn vinger langs de geplakte labels gaan.

Bakkerij De Boterbloem

Snackbar De Hoeksteen

Tabaksspeciaalzaak Luna

Zijn blik bleef hangen bij een volgend label. SPAR DE VRIES – HENDRIK-IDO-AMBACHT. Zijn maag trok even samen, alsof iemand er kort in kneep. Natuurlijk. Natuurlijk zat die ertussen.

Hij keek op. Anouk en Farid waren verdiept in hun schermen. Niemand lette op hem. Er was geen reden om zenuwachtig te zijn. Dit was gewoon een klant, zoals de rest. Hij legde de vingers van zijn ene hand om de rand van het tabblad en sloeg het om. Facturen. Bankafschriften. Overzichten van de kassasystemen. De handtekening van De Vries onderaan sommige papieren. Zijn herkenbare, wat slordige krabbel.

Julian slikte en schoof de bovenste factuur uit de plastic hoes. Hij legde hem op de scanner, sloot het deksel en drukte op de knop. Een witte lichtstreep bewoog onder de glasplaat door. Op het scherm verscheen het document.

Bedrijf: Spar De Vries
- Omschrijving: Inkoop bakproducten – diversen
- Bedrag: hoog. Hoger dan hij verwacht had.

Hij gaf het bestand een naam: SparDeVries_2025-01-08_factuur_bakproducten.pdf

Enter.

Hij pakte de volgende factuur. Ook een inkoop. Andere datum, zelfde leverancier. Weer “bakproducten – diversen”.

Ergens achter in zijn hoofd klonk een herinnering. De koude lucht in het magazijn. De vier pallets, strak in plastic.

BAKMEEL – SPECIAAL.

Hij schudde onzichtbaar zijn hoofd. Toeval. De Spar was geen kleuterdagverblijf; natuurlijk kocht een supermarkt veel bakspullen in. Mensen maakten pannenkoeken, appeltaart, brood.

Hij scande door. Volgende factuur. Zelfde leverancier. Weer bakproducten. Hij scrolde naar beneden, naar het aantal. De aantallen waren… stevig. Heel stevig. Hij dacht aan de rij klanten van vanochtend, aan de mandjes vol chips en kant-en-klaar. Hoeveel mensen kwamen er nou ècht voor bakmeel?

Hij merkte pas dat hij zijn lip had stukgebeten toen hij een zoute smaak in zijn mond proefde. “Alles lukt een beetje?” klonk Anouks stem achter hem. Hij liet zijn schouders niet opschieten, maar het scheelde weinig. Hij draaide zijn stoel een stukje.

Ja,” zei hij. “Ik… eh… ben bij de Spar nu. In Hendrik-Ido-Ambacht. Dat is… bij mij in de buurt.”

“O ja?” zei Anouk. “Handig. Dan weet je tenminste hoe het er ongeveer uitziet van binnen. Altijd fijn om een beeld bij een klant te hebben.” “Ja,” zei hij. Hij glimlachte kort. “Ik werk er zelfs. Achter de kassa.”

“Serieus?” Ze lachte. “Dan zie je de cijfers straks uit de andere kant. Binnen en buiten. Leuk.”

Leuk. Hij wist niet zeker of dat het woord was.

“Let er wel op dat je niet gaat zitten spelen met de informatie,” zei Anouk, iets zachter nu. “Het is verleidelijk, hoor, als je je eigen buurt in het systeem ziet. Maar we hebben beroepsgeheim, ook jij. Je bent dan misschien stagiair, maar je doet wel mee.” “Ik snap het,” zei hij. En hij meende het ook.

Ze knikte tevreden. “Mooi. Roep maar als je ergens vastloopt. En denk eraan: voeden, niet verdenken. We zijn geen recherche.” Ze liep terug naar haar bureau.

Voeden, niet verdenken. Hij draaide zich weer naar het scherm en staarde naar de factuur. De tekst, de bedragen, de kleine cijfers onderaan. Hij dacht aan hoe Aiden tussen de pallets had gestaan, armen over elkaar, dat rustige gezicht met iets fel eronder.

Dit is veel, had hij gisteren gezegd. Heel veel, had hij er uiteindelijk achteraan gedacht, maar dat deel had hij niet hardop uitgesproken.

Hij scande de volgende factuur. Weer bakproducten. Weer diezelfde leverancier. De naam zei hem niets; een combinatie van letters en cijfers, alsof iemand niet eens moeite had gedaan voor een normale bedrijfsnaam.

Langzaam vormde zich een klein, hard puntje van twijfel in zijn buik. Niet groot genoeg om er iets mee te doen. Nog niet. Maar groot genoeg om hem niet meer helemaal rustig te laten zitten.

Toen hij die middag naar huis fietste, was de lucht boven de stad grijs en laag. Hij week iets van zijn normale route af en trapte langs de straat waar de Spar zat. De schuifdeuren gleden open en dicht, mensen liepen naar binnen en naar

buiten. Alsof het een gewone winkel was. Misschien was dat ook zo. Misschien ook niet.

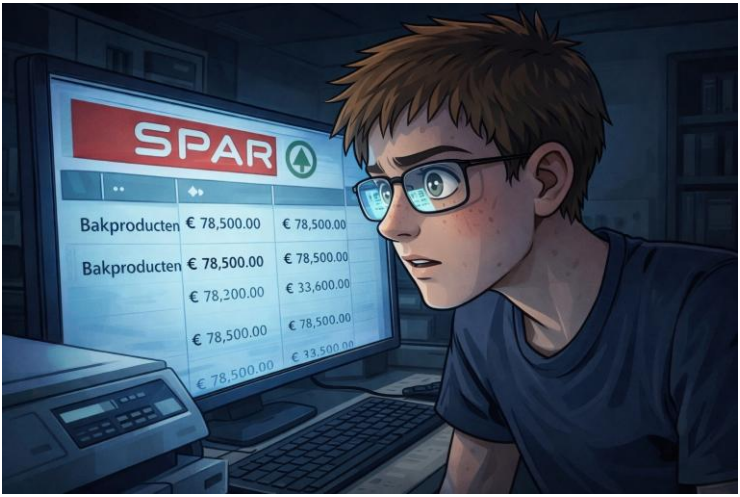
Zijn telefoon trilde in zijn jaszak. Een bericht van Aiden. “En? Al echte cijfers gezien?”

Hij stopte niet om terug te typen. Hij fietste door tot het volgende stoplicht, wachtte tot het rood op groen sprong en staarde naar de winkel in zijn ooghoek. De wereld deed alsof er niets aan de hand was. Hij merkte dat hij dat niet meer helemaal kon.
Thuis, in zijn kamer, pakte hij zijn economieboek. De titel van het hoofdstuk: Financiële onregelmatigheden herkennen.

Hij sloeg het open, maar zijn gedachten bleven bij iets anders hangen. Niet alles wat op papier netjes lijkt, is netjes. En niet alles wat er gewoon uitziet, is gewoon.

Hij wist nog niet wat hij met dat inzicht moest. Maar hij voelde dat het niet meer weg zou gaan.

CIJFERS DIE NIET KLOPPEN

De volgende stagedag begon hetzelfde als de eerste: met een lift die bromde, een gang met grijze vloerbedekking en de geur van koffie die overal doorheen leek te trekken.

Julian groette Karin bij de balie, hing zijn jas aan de kapstok en liep de kamer in waar zijn bureau stond. Anouk zat er al, gebogen over een scherm, een pen in haar mondhoek. Farid leunde achterover in zijn stoel en bladerde door een ordner.

“Hé,” zei Anouk zonder op te kijken. “De aanwinst is er weer.” “Goedemorgen,” zei Julian.

“Je map ligt waar je ‘m hebt achtergelaten,” zei ze. “Kleine bedrijven missen je al.” “Fijn,” zei hij droog.

Hij zette zijn tas neer, ging zitten en zette de computer aan. Het inlogscherm voelde al minder vreemd dan gisteren. Zijn vingers vonden vanzelf de toetsencombinatie.

Toen het bureaublad verscheen, schoof hij de map Kleine bedrijven Q1 naar zich toe. Het tabblad van de Spar stak nog een stukje uit. Het karton was iets ingescheurd waar hij gisteren had vastgepakt.

Hij liet zijn hand er even op rusten. Gewoon werken, zei hij tegen zichzelf. Niet dramatiseren. Hij sloeg het tabblad om.

Een rij facturen keek hem aan. Bovenop lag er een van begin februari. Inkoop. Leverancier: dezelfde als gister. Omschrijving: bakproducten – diversen. Bedrag: hoog.

Hij hield de factuur iets verder bij zijn gezicht vandaan, alsof afstand het bedrag kleiner maakte. “Als je het mij vraagt, proberen ze met ‘diversen’ altijd wat te verbergen.”

Hij keek op. Farid had zijn stoel gedraaid en keek naar de factuur in Julians hand. “Hoe bedoel je?” vroeg Julian.

“Ach,” zei Farid, “als mensen precies opschrijven wat iets is, betekent dat meestal dat ze niets te verbergen hebben. Hoe vager de omschrijving, hoe meer mijn wenkbrauw omhoog gaat. Maar dat is mijn achterdochtige kant, niet de officiële lijn.” Hij glimlachte. “Maar het mag toch?” vroeg Julian. “Gewoon ‘diversen’ zeggen?”

“Mag wel,” zei Farid. “Hoeft niet per se verdacht te zijn. Zeker niet bij supermarkten. Die hebben zo veel verschillende dingen. Het is meer een… signaal. Een klein knipperlichtje. Maar daar zijn we met z’n allen voor. Om te zien wanneer er té veel lampjes aangaan.”

Hij draaide zijn stoel weer terug naar zijn eigen bureau.

Julian keek nog even naar de factuur. Knipperlichtje, dacht hij. Hij scande het document, gaf het een bestandsnaam. De routine van klikken en typen stelde hem gek genoeg gerust.

De volgende factuur was van twee weken later. Zelfde leverancier. Zelfde omschrijving. Nog een tikje hoger bedrag.

Hij boog zich dichter naar het papier. Onderaan stond een klein blokje met aantallen. Kilogrammen, aantallen pakken, verpakkingsformaten. Hij rekende in zijn hoofd grofweg uit hoeveel kilo bakproducten het waren. Zijn gedachten schoten naar de pallets in het magazijn. Hoeveel kilo was dat geweest? Hij had geen idee. Hij wist alleen dat het veel was.

Hij scande verder. Nog een factuur. Nog een inkoop van bakproducten. Langzaam begon er een patroon te ontstaan in zijn hoofd. Elke week, soms twee keer per week, kwamen er forse bestellingen. De bedragen vormden een rij getallen die steeg en soms een beetje daalde, maar nooit echt laag werd.

“Je kijkt alsof je een spook ziet,” zei Anouk opeens. Hij schrok en draaide zich half naar haar toe. “Nee, hoor. Gewoon… veel cijfers.”

“Welkom in de accountancy,” zei ze. “We slapen ermee en staan ermee op.”

“Hebben supermarkten altijd zoveel… inkoop?” vroeg hij, en probeerde zijn stem nonchalant te laten klinken. “Ligt eraan,” zei Anouk. “Locatie, formaat, assortiment. Waarom vraag je?” “Gewoon,” zei hij. “Ik ken deze Spar. Hij is niet zo groot. En ik zag net een paar forse bedragen voor bakproducten.”

Anouk rolde haar stoel een stukje naar hem toe en keek over zijn schouder naar het scherm. “Laat eens zien.” Hij klikte door de gescande facturen. Zij keek mee, haar ogen snel bewegend.

“Ja,” zei ze na een paar seconden. “Het is stevig, maar niet meteen krankzinnig. Dit is Q1, hè? Veel mensen bakken met kerst en oud en nieuw, en voor verjaardagen en zo. En winkels slaan graag wat extra in als de groothandel een deal heeft.”

“Maar het is toch… veel?” hield hij aan. “Dat weet jij beter dan ik,” zei ze. “Jij werkt daar. Hoeveel pakken meel gaan er bij jullie doorheen? Heb je daar gevoel bij?”

Hij wilde zeggen dat hij eigenlijk nooit zo had opgelet. Dat hij vooral naar streepjescodes en prijzen keek. Maar sinds gisteren kon hij die vier pallets niet meer uit zijn hoofd zetten.

“Ik zie niet vaak mensen met pak na pak bakmeel aan de kassa,” zei hij uiteindelijk. “Meer kant-en-klare dingen.”

“Ja,” zei Anouk. “Maar vergeet de achterkant niet. Horeca, kleine bakkers die inkopen, dat soort dingen. Supermarkten leveren soms ook door. Niet alles gaat via het winkelmandje van oma Truus.”

Ze klonk nuchter. Niet bagatelliserend, maar ook niet opgewonden. Julian voelde zijn wangen een beetje warm worden. Misschien zat hij ernaast. Misschien was dit precies het soort overinterpretatie waar Van Dam voor had gewaarschuwd.

“Waarom vraag je dit eigenlijk?” vroeg Anouk. “Zolang jij netjes archiveert en niets verandert, doe jij je werk goed. De inhoud beoordelen is aan ons.” “Geen idee,” loog hij. “Ik vroeg het me gewoon af.”

“Dat is op zich goed,” zei ze. “Vragen stellen. Daar beginnen fouten mee opvallen. Maar je bent nog niet de speurneus hier. Eerst leren lopen, dan de marathon.” Ze glimlachte. “En nu weer lekker scannen.”

Hij draaide zich terug naar zijn scherm. Eerst leren lopen, dacht hij. Hij scande nog een rij documenten. Bankafschriften dit keer. Betaalopdrachten naar leveranciers, afschrijvingen van salarissen, pinbetalingen.

Bij de derde pagina viel iets op. Op dezelfde dag dat er een forse factuur van de bakproductenleverancier was betaald, stond er ook een cash-storting. Een groot bedrag. In één keer, alsof iemand een envelop met biljetten was komen brengen.

Hij kneep zijn ogen samen. Cash-stortingen waren niet verboden. Maar in zijn economieboek stond een kader: grote contante stortingen als mogelijk signaal van witwassen. Hij voelde een bekende kriebel in zijn buik. Misschien was het toeval. Misschien ook niet.

De klok aan de muur tikte verder. Het was bijna twaalf uur. Zijn maag begon te knorren, maar zijn hoofd was nu scherper dan aan het begin van de ochtend.

Hij klikte het bankafschrift open op het scherm, zoomde een stukje in op de regel met de storting. Er stond geen toelichting bij, behalve een code van de bank. Het veld “omschrijving” was leeg. Een paar seconden bleef zijn muis

boven het veld hangen, alsof hij hoopte dat er spontaan tekst zou verschijnen.

“Julian?” De stem van Van Dam liet hem bijna van zijn stoel schrikken. Hij draaide zich om. Van Dam stond in de deuropening, map onder zijn arm, stropdas een fractie schever dan vanochtend. “Mag ik je even spreken?” vroeg hij.

“Ja,” zei Julian. Zijn stem klonk hoger dan normaal. “Natuurlijk.” Van Dam knikte naar de gang. Julian stond op en volgde hem. Zijn hart sloeg sneller dan nodig was voor deze paar passen.

In een klein spreekkamertje met een ronde tafel en twee stoelen gebaarde Van Dam dat hij moest gaan zitten. Aan de muur hing een poster over integriteit met een berglandschap op de achtergrond.

“Rustig,” zei Van Dam zodra hij merkte dat Julian gespannen zat. “Je hebt niks fout gedaan. Tenminste, niet dat ik weet.” Er gleed een glimlach over zijn gezicht.

Julian ademde iets vrijer.

“Ik wilde even kort met je praten over iets wat Anouk me net vertelde,” zei Van Dam. “Ze zei dat je vrij geïnteresseerd keek naar het dossier van een klant die je kent. De Spar in jouw wijk, klopt dat?” “Ja,” zei Julian. “Ik werk daar. Achter de kassa.”

“Mooi toeval,” zei Van Dam. “Dat kan helpen om context te begrijpen. Maar het kan ook lastig zijn.” “Lastig?” vroeg Julian.

“Ja,” zei Van Dam. “Je hebt hier straks een dubbel petje op. Je bent werknemer daar, en stagiair hier. Twee keer

geheimhouding, twee keer loyaliteit. Dat kan botsen." Hij keek Julian even scherp aan. "Daarom moet ik extra duidelijk zijn."

Julian voelde zijn keel droog worden. "Oké."

"Wat je hier in de administratie ziet, is vertrouwelijk," zei Van Dam. "Je bespreekt het niet met collega's bij de Spar, niet met vrienden, niet met je ouders. Ook niet als je dingen ziet die je… vreemd vindt. Dat is aan ons. Daar zijn protocollen voor, toezichthouders, dat hele circus." "Maar als ik iets raars zie…" begon Julian.

"Dan meld je dat hier intern," zei Van Dam. "Bij Anouk, bij mij, bij de afdeling die erop let. Niet op de app naar je vriendin, niet tussen de schappen bij de chips. Begrijp je wat ik bedoel?"

Julian voelde een steek. Hij dacht aan Aiden, aan gisteravond, aan het bericht dat hij bijna had gestuurd over "die ene factuur". Hij was blij dat hij het niet had gedaan.

"Ik begrijp het," zei hij. En hij meende het.

"Goed," zei Van Dam. "Dat betekent niet dat je dom moet zijn en alles moet slikken wat je ziet. Integendeel, we hebben mensen nodig die hun ogen gebruiken. Maar je voert geen privé-onderzoeken uit in dossiers. Daar krijgen we gezeur mee. En ik wil jou liever zien groeien dan zien struikelen, snap je?" Een klein, warm gevoel mengde zich met de schaamte in zijn buik. "Ja."

"En nog iets," zei Van Dam. "Als het je te veel wordt – het idee dat je je eigen bijbaanbedrijf in het systeem ziet – zeg je

het. Dan zetten we je tijdelijk op andere dossiers. Jij bent hier om te leren, niet om 's nachts wakker te liggen."

Spoel maar door naar vannacht, dacht Julian. Dat was al het geval. "Ik red me wel," zei hij. "Echt."

Van Dam keek hem nog even onderzoekend aan, knikte toen. "Mooi. Ga maar weer verder. En vergeet niet te lunchen. Cijfers zien er altijd net wat dreigender uit op een lege maag."

Terug aan zijn bureau voelde het alsof de map extra zwaar was geworden. Alsof de papieren wisten dat hij er anders naar keek nu.

Hij scande nog een paar bankafschriften, dit keer zonder langer te blijven hangen dan nodig was. Toch merkte hij dat zijn ogen automatisch naar contante stortingen zochten, naar vage omschrijvingen, naar grote bedragen op vreemde momenten.

Aan het eind van de middag, toen hij zijn computer uitzette en zijn jas pakte, bleef zijn hand even rusten op het tabblad van de Spar. Hij sloot de map voorzichtig.

"Tot morgen," zei Anouk. "Tot morgen," zei hij.

Buiten was de lucht iets opgeklaard. Op de fiets voelde hij de koude wind in zijn gezicht. Hij nam bewust niet de route langs de Spar. Het voelde alsof hij daar nu twee keer naar zou kijken: door de ogen van de kassier en die van de stagiair.

Thuis gooide hij zijn tas in de hoek van zijn kamer en liet zich op zijn bed vallen. Zijn telefoon trilde. Een bericht van Aiden.

‘En, Sherlock. Al iets ontdekt?’ Zijn duim bleef even boven het scherm hangen.

Hij typte: ‘Alleen dat ik m’n mond moet houden.’ Hij keek naar de woorden, wiste ze weer, en schreef: ‘Veel saaie facturen. Ik ben nog niet bij de spannende Netflix-aflevering.’

Een seconde later kwam haar antwoord. ‘Netflix is overgewaardeerd. De echte wereld is spannender. Morgen pauze in de Spar?’

Hij staarde naar het bericht. Morgen werkte hij weer aan de kassa. Morgen zouden de pallets er nog steeds staan. ‘Ja,’ typte hij. ‘Morgen pauze in de Spar.’

Hij legde zijn telefoon weg en staarde naar het plafond. In zijn hoofd lagen de facturen, de contante storting, de pallets bakmeel en de woorden van Van Dam in één grote hoop.

Je bent hier om te leren, had Van Dam gezegd. Julian had het gevoel dat hij dat ook deed. Alleen leerde hij andere dingen dan in de planning stond.

AIDENS VRAAGTEKEN

De zaterdag erna begon met regen.

Dikke druppels sloegen schuin tegen het raam toen Julian zijn fiets uit de schuur haalde. Hij trok zijn capuchon op, stak zijn sleutel in het slot en trapte de straat uit. De koude wind kroop langs zijn wangen naar binnen, tot achter zijn oren.

Een normale werkdag, hield hij zichzelf voor. Kassadienst, vakken vullen, schoonmaken. Niet meer.

Maar de map van de Spar op kantoor zat als een extra laag in zijn hoofd. Bij elke trapbeweging dacht hij aan getallen. Aan “bakproducten – diversen”. Aan contante stortingen. Aan Van Dams woorden: geen privé-onderzoeken, geen verhalen naar buiten.

Voor de schuifdeuren van de Spar sprong hij van zijn fiets. Hij ketende hem vast, schudde wat regen van zijn jas en stapte naar binnen. De warme winkelgeur – koffie, brood, schoonmaakmiddel – sloeg hem meteen tegemoet.

“Je bent nat,” constateerde Fatima bij de servicebalie. “Ja,” zei Julian. “Het regent.”

“Sherlock,” zei ze droog. “Kassa twee voor jou vandaag. En als het rustiger wordt, even bijvullen in gangpad drie.”

“Is goed,” zei hij.

Hij hing zijn jas in het kleine hokje bij de kantine, deed zijn werkschort om en liep naar de kassa. Het voelde anders dan anders. Alsof het schort zwaarder was, hoewel het gewoon dezelfde stof was als altijd. Misschien was hij zelf zwaarder. In zijn hoofd dan.

Na een uur zat hij weer in het ritme. Piep, zak chips, piep, fles cola, piep, pak melk. Voetbalplaatjes voor de kinderen. Een gesprek over het weer. Een opmerking over de prijzen. Alles kabbelde voort. Tot hij vanuit zijn ooghoek een bekend silhouet zag.

Aiden liep langs de groenteafdeling met haar capuchon half afgeschoven, een stofjas van een vrijwilliger van het buurthuis over haar trui. Ze droeg geen mandje, geen karretje. Alleen haar rugzak.

Ze ving zijn blik en tilde haar hand even op. Geen grote zwaai, eerder een klein “ik zie je”-gebaar. Hij beantwoordde het met een bijna onzichtbare knik. Er stonden nog drie klanten in zijn rij.

Na een paar minuten werd het wat rustiger. De stroom mensen stokte. Fatima riep van een afstand: “Als je wil pauze, zeg je het maar!” “Over tien minuten!” riep hij terug. Aiden was nergens meer te zien.

Hij werkte zijn rij leeg, zette de band even uit en drukte op de bel. Fatima kwam naar de kassa, haar sleutelbos klingelend bij elke stap.

“Ga maar,” zei ze. “Tien minuten, hè. Niet verdwalen in de koekjesafdeling.” “Geen garanties,” zei hij, en hing zijn kassachip uit het systeem.

In de kantine zat een vakkenvuller met oortjes in zijn telefoon te staren. De magnetron bromde zacht; iemand had een tosti laten draaien.

Julian schonk snel een plastic bekertje water in. Hij nam een paar grote slokken, liet het koude water langs zijn keel glijden en zette het bekertje neer zonder het leeg te drinken.

De deur naar het magazijn stond op een kiertje. Hij duwde hem verder open. Het licht sprong aan. De pallets bakmeel stonden er nog. Vier witte muren van zakken, strak in plastic. Hij wist dat ze er zouden zijn, maar het beeld trof hem toch. Omdat hij nu niet alleen “veel” zag, maar ook bedragen en datums in zijn hoofd meelas.

“Je bent laat,” klonk Aidens stem. Ze stond aan de zijkant, half verscholen achter een rolcontainer met lege flessen. Haar haar was nog wat vochtig van de regen, maar haar gezicht was droog en alert.

“De rij was lang,” zei Julian. “En Fatima is streng.” “Fatima is lief,” zei Aiden. “Streng is je economieboek.” Hij glimlachte

flauwtjes. “Wat doe je hier eigenlijk? Je moeder weer op missie gestuurd?”

“Ja,” zei ze. “Ze moest naar het werk, ik moest ‘even brood halen’. Toen dacht ik: brood, bakmeel, close enough.” Ze stapte naar hem toe. “En jij? Heb je nog leuke dingen geleerd op je saaie kantoor?”

“Het is niet saai,” zei hij automatisch. “Nou ja, wel een beetje. Maar het is… interessant. Anders.”

“En?” vroeg ze. “Heeft je interessante kantoor nog iets interessants te zeggen over onze interessante pallets?”
Hij haalde een hand door zijn haar. “Ik mag daar eigenlijk niet over praten, Aiden. Beroepsgeheim.” “Serieus?” Ze trok één wenkbrauw op. “Je bent een halve week stagiair en nu al geheime dienst?”

“Dat zegt Van Dam ook,” zei hij. “Dat ik nu twee petten heb. En dat ik moet oppassen dat ik niet ga zitten spelen met informatie. Ze hebben gelijk. Ik kan niet… gewoon dingen uit die dossiers gaan roepen.”

Ze zweeg even. Hij zag hoe haar blik niet verhardde, maar wel scherper werd. Niet boos, eerder aan het schakelen. “Oké,” zei ze. “Dat snap ik. Eerlijk.” Hij keek op. “Echt?”

“Ja,” zei Aiden. “Ik had ook niet verwacht dat je nu gaat lopen zwaaien met klantgegevens. Daar ben jij te braaf voor.” “Dank je,” zei hij, niet helemaal zeker of het een compliment was.

“Maar,” ging ze rustig verder, “je hoeft ook niet stom te doen. Je hebt ogen. Je weet hoe groot deze winkel is. Je ziet hoeveel er hier binnenkomt. Je weet ongeveer wat er over

de band gaat. Je hebt cijfers gezien. Zonder details te noemen kun je nog steeds nadenken."

Hij zweeg. Ze had een punt. Hij hoefde geen getallen te citeren om te weten dat iets… scheef voelde.

Aiden stak haar hand uit naar de pallet en tikte met haar knokkel tegen een zak. "Weet je wat ik raar vind?" vroeg ze. "Nou?" vroeg Julian.

"Dat ik hier werk – achter de kassa – en thuis aan onze kleine keukentafel, en jij straks op een kantoor met slimme mensen," zei ze. "En dat we allebei naar iets kijken dat niet klopt, maar dat iedereen doet alsof het normaal is. Omdat het minder gedoe is om normaal te doen."

"Misschien is het normaal," zei Julian zacht. "Misschien overdrijven wij." "Misschien," zei Aiden. "Maar als niemand ooit zegt: 'Hé, dit is raar,' dan blijft het voor altijd normaal. Zelfs als het dat niet is."

Hij dacht aan Anouk die zei: voeden, niet verdenken. Aan Van Dam die het had over protocollen. Aan de contante storting zonder omschrijving.

"Wat wil je dan dat ik doe?" vroeg hij. "Ik kan moeilijk bij Van Dam binnenlopen en zeggen: 'Hoi, ik werk daar en mijn vriendin vindt dat we te veel bakmeel hebben.'"

"Zo zou ik het niet formuleren," zei Aiden. Er kwam een kleine glimlach rond haar mond. "Maar je zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat je het lastig vindt om je eigen bijbaanbedrijf te zien in de administratie. Dat het je bezighoudt. Kijken wat hij zegt."

“Hij heeft al gezegd dat ze me ervan af halen als het te veel wordt,” zei Julian. “Dan zie ik helemaal niets meer.” “Is dat erg?” vroeg Aiden. “Dan lig je misschien rustiger in bed.”

Hij dacht even na. Rustiger in bed klonk fijn. Maar tegelijk voelde het als weglopen van iets wat hij nu eenmaal had gezien. “En jij dan?” zei hij. “Ga jij dan ook gewoon weg kijken? Doen alsof je het niet gezien hebt?”

Ze haalde haar schouders op. “Ik heb minder te verliezen dan jij. Jij wilt een mooie beoordeling, een vervolgopleiding, een baan. Ik heb een bijbaantje in het buurthuis en een moeder die blij is als ik gewoon thuis ben als ze thuiskomt. Maar zelfs ik ga niet lopen schreeuwen dat er hier drugs liggen. Zo dom ben ik ook weer niet.”

“Dus wat dan?” vroeg hij. Ze zweeg even, keek langs hem heen naar de achterdeur van het magazijn. De plek waar vrachtwagens kwamen, waar goederen binnenkwamen en verdween. “Patroon,” zei ze zacht. “Wat?” vroeg Julian.

“We moeten naar een patroon kijken,” zei Aiden. “Niet naar één pallet, één factuur. Wanneer komen de grote leveringen? Hoe vaak? Is de winkel dan wel of niet druk? Wie is er dan in de buurt?”

Hij voelde hoe zijn hersens begonnen te werken op de manier die hij herkende van wiskundeopgaven. Niet omdat hij wiskunde nou zo leuk vond, maar omdat hij hield van het moment waarop losse stukjes ineens een vorm kregen.

“Dat is… onderzoek,” zei hij. “Ja,” zei Aiden. “Maar rustig. Zonder achter vrachtwagens aan te rennen. Gewoon kijken. Jij van binnen, ik van buiten. Jij ziet wanneer de vracht binnenkomt, ik kijk eens vanaf de stoep. Geen telefoons, geen

grote acties. Eerst snappen wat er gebeurt, dan pas de filmversie."

"En als er niets raars is?" vroeg hij. "Dan hebben we ons vergist," zei ze. "Dan halen we opgelucht adem en gaan we weer huiswerk maken."

"En als er wel iets raars is?" "Dan hebben we in elk geval niet helemaal blind rondgelopen," zei ze. "En dan kun jij misschien, heel voorzichtig, eens bij iemand op kantoor aangeven dat je je ergens niet lekker bij voelt. Zonder dat je over pallets begint."
Hij voelde hoe zijn maag zich ontspande en aanspande tegelijk. Het was eng en geruststellend tegelijk om het in stappen te verdelen. "Ik weet niet of ik dat durf," zei hij.

"Ik weet niet of ik het leuk vind dat je dit allemaal mee naar huis sleept," kaatste ze terug. "Maar we zitten er nu eenmaal in. Jij meer dan ik. Dus we kunnen beter slim zijn dan laf."

"Dank je weer," mompelde hij. "Voor het vertrouwen."
"Graag gedaan," zei ze. "Maar je mag best een keer zeggen dat ik ook gelijk heb. Hoeft niet nu hoor, kan ook later in je memoires."

Hij grinnikte. De spanning zakte een klein stukje. De magazijndeur naar de winkel ging open. De Vries kwam binnen met een handvol papieren. Zijn grijze haar was nog warriger dan anders, zijn stap iets gehaaster.

Julian en Aiden stonden half achter de rolcontainer. Niet echt verstopt, maar ook niet prominent in het zicht.

"Julian?" zei De Vries, terwijl hij langs hen heen liep. "Kun je straks na je pauze even in gangpad drie helpen? We hebben

nieuwe bakproducten binnen. Mensen bakken wat af tegenwoordig." Hij lachte kort. De lach klonk dun.

"Is goed," zei Julian. Zijn stem klonk normaal. Vond hij zelf.

De Vries liep door naar de pallets, keek vluchtig naar de stapel, zette een krabbel op een formulier en propte dat in zijn borstzak. Zonder verder bij de zakken stil te staan liep hij naar de achterdeur.

"Je hoeft niet te vragen of hij het weet," fluisterde Aiden. "Hij tekent ervoor."
Julian keek naar de plek waar De Vries had gestaan. Zijn vingers hadden de letters SPECIAAL niet aangeraakt. Hij had niet gelezen wat er op de zakken stond. Of hij deed alsof.

"Mijn pauze is bijna om," zei Julian. Hij voelde zijn adem wat sneller gaan. "Oké," zei Aiden. "Ga jij maar weer netjes scannen. Ik kom vanmiddag langs met chips of zo. Dan zijn we weer gewoon scholieren, goed?" "Voor zolang het duurt," mompelde Julian.

"Wat zei je?" "Niks," zei hij. "Tot vanmiddag." Ze liepen samen terug naar de kantine. Bij de deur splitsten hun wegen. Hij naar de kassa, zij naar buiten.

"Julian?" riep ze nog, terwijl ze haar capuchon weer opzette.

"Ja?" "Let op wanneer die vrachtwagens komen," zei ze. "Tijdstippen, dagen. Je hoeft er niet achteraan. Je hoeft het alleen te zien." Hij knikte.

Terug achter de kassa voelde het alsof de wereld weer op "normaal" was gezet. Maar onder de piep van de scanner liep nu een andere toon mee. Een lijstje dat hij in zijn hoofd

begon te maken. Dagen. Tijden. Hoeveelheid. Wie loopt er rond?

Het waren geen dingen die hij in een map hoefde te zetten. Nog niet. Maar het waren wel dingen die hij niet meer kon ‘ niet’ zien.

En ergens, zonder dat iemand het zag, schoof er in zijn hoofd één woord een stukje naar voren. Onregelmatigheden.

HET MAGAZIJN IN DE PAUZE

Julian had het gevoel dat de tijd trager ging als je erop lette.

Sinds het gesprek met Aiden keek hij automatisch naar de klok boven de servicebalie. Elk heel uur, elke nieuwe stroom klanten, elke pauze van een collega. En, vooral: elke vrachtwagen die hij in zijn ooghoek langs de ruiten zag schuiven.

Het was dinsdagmiddag, tegen drieën. Geen extreme drukte, wel een constante rij mensen met kleine boodschappen. Brood, kaas, een pak ranja, een vergeten pak luiers.

Piep.

“Spaart u voetbalplaatjes?”

Piep.

“Wilt u een bonnetje?”

Bij de schuifdeur verscheen Aiden. Zonder jas dit keer, in een donkerblauwe hoodie en spijkerbroek. Haar rugzak hing losjes over één schouder.

Ze liep niet meteen naar hem toe. Eerst langs de koeling, dan een rondje langs het brood, alsof ze echt boodschappen deed. Een gewoon meisje. Onzichtbaar in de massa.

Pas toen de rij bij zijn kassa bijna leeg was, kwam ze dichterbij. Ze pakte een zak chips van het rek bij de kassa en legde die op de band.

“Goeiedag mevrouw,” zei Julian met overdreven nette stem. “Heeft u een bonuskaart?” “Nee meneer, maar ik heb wel serieuze honger,” zei ze. “En serieuze vragen.”

Hij scande de chips. “Dat is dan één serieuze zak chips. Dat wordt twee euro dertig.”

Ze betaalde, stopte de zak in haar rugzak en boog zich iets naar hem toe alsof ze wilde vragen waar de wc was. “Pauze?” fluisterde ze. “Over vijf minuten,” fluisterde hij terug. “Als Fatima me niet vermoord.” “Fatima vindt mij leuk,” zei Aiden. “Komt goed.”

Alsof ze het gehoord had, riep Fatima vanachter de balie: “Julian, als je pauze wilt, ga dan nu. Straks komen de schoolkinderen.” “Nu,” zei Aiden zacht. “Zie je wel.”

Hij logde uit, hing zijn chip in het houdertje en liet Fatima achter de kassa plaatsnemen. “Twintig minuten,” zei Fatima

waarschuwend. “Niet ineens een uur verdwijnen met je vriendin in het magazijn.”

Julian voelde zijn wangen warm worden. “We gaan gewoon… broodkratjes checken,” stamelde hij. “Ja ja,” zei Fatima, maar ze knipoogde erbij. “Ga maar.”

In de kantine schonk hij snel een bekertje water in. Aiden plofte op een stoel, de zak chips op tafel. “Wil je?” vroeg ze.

“Straks,” zei hij. “Kom mee.”

Hij duwde de deur naar het magazijn open. Het licht floepte aan met een klik. De bekende kou sloeg hun tegemoet. De plekken met lege kratten, de stellingen met wc-papier, de metalen koeldeur achterin.

En daar, als vaste decorstukken in een toneelstuk dat niemand leek te willen afbouwen, stonden de vier pallets bakmeel.

Julian had inmiddels geleerd dat er soms een paar zakken af waren. Alsof er af en toe een laagje uit de toren werd gehaald. Maar het leek nooit écht minder te worden. Alsof elke week weer werd aangevuld wat er afging.

“Ze zijn er nog,” zei Aiden, alsof ze het weerbericht bevestigde. “Dat verrast me niet,” zei Julian. “En?” vroeg ze. “Heb je opgelet?”

Hij knikte. “Vrijdag een grote levering. Rond elf uur ’s ochtends. Vrachtwagen met een Belgisch kenteken. Ik zag ‘m alleen door de ruit. Zaterdag niks. Gisteren een kleinere levering, meer gemengd. Vandaag nog niks groots.”

“Belgisch,” herhaalde Aiden. “Interessant. Heb je het kenteken?” Hij aarzelde. “Een deel. Ik kon niet goed zien. Er stond iemand tussen.”

“Oké,” zei ze. Ze klonk niet teleurgesteld, eerder aan het puzzelen. “En binnen? Zie je mensen met armen vol bakmeel naar buiten lopen?”

“Niet echt,” zei Julian. “Eén mevrouw met twee pakken zondag. Een keer een man met bloem en suiker. Meer niet.”

Aiden stapte naar de pallets en liep er langzaam omheen. Ze keek naar de labels, de stickers, de kleine barcodes aan de zijkant. “Welke leverancier staat er op?” vroeg ze.

Hij wees naar een wit label. “BestFood Logistics,” las hij. “Met een vaag logo.” “BestFood,” zei ze. “Dat klinkt… niks zeggend.”

“Dat is een mening,” zei hij. “De meeste groothandels hebben saaie namen.” “Maar jij weet dat toch,” zei ze. “Van kantoor. Komen jullie die naam vaker tegen?”

Hij schudde zijn hoofd. “Daar mag ik niks over zeggen. Echt niet, Aiden. Dat is precies waar Van Dam me voor heeft gewaarschuwd.”

Ze keek hem aan. Even was er iets scherps in haar blik, maar het week snel weer. “Oké,” zei ze. “Dan laat ik dat los. Voor nu.”

Ze draaide zich weer naar de pallets. “We weten dat ze veel inkopen. We weten dat we het niet terugzien aan de kassa. We weten dat er tenminste één Belgische vrachtwagen komt. En we weten dat niemand hier vragen stelt.”

“Misschien stellen ze die wel,” zei Julian. “Maar niet waar wij bij zijn.” “Dat maakt het nog niet minder raar,” zei Aiden. Ze liet haar hand langs de plasticfolie glijden en boog iets naar voren. “Zie je dat?” vroeg ze.

Hij stapte naast haar. Aan de zijkant van een van de pallets miste een stukje folie. Een klein driehoekje was losgescheurd. Je kon de zak daaronder zien. Niet alleen het grote blauwe logo, maar ook kleine, zwarte stempels: een nummer, een code, een datum.

“Productiecode?” gokte Julian. “Of een batchnummer,” zei Aiden. “Dat is best relevant als er ineens een voedselincident is. Dan kun je zien welke zakken bij welke lading horen.” Ze haalde haar telefoon uit haar zak. “Niet,” zei hij snel. “Geen foto’s hier. Als iemand binnenkomt en het ziet, zijn we de lul.”

“Rustig,” zei ze, en stak haar telefoon weer weg. “Ik kan best zonder foto onthouden dat er een code staat. Jij kunt ‘m misschien later terugzien in je administratie. Zonder mij.”

“Dat is niet hoe het hoort,” zei hij, maar hij wist dat het precies was wat zijn brein al aan het doen was. Code, datum, leverancier – labels die hij automatisch koppelde aan wat hij op kantoor zag.

Op dat moment ging de achterdeur open. De frisse buitenlucht en een vlaag regenlucht stroomden naar binnen. Een man met een donkerblauwe jas kwam binnen, pet op, handen onder een bezorgbon.

“Hallo!” riep hij de ruimte in. Zijn stem had een lichte tongval. Vlaams.

Julian en Aiden deinsden een halve stap achteruit, half achter een stelling met keukenrol. Ze waren niet echt verstopt, maar stonden ook niet pontificaal in het zicht.

Meneer De Vries kwam uit de richting van de winkel gelopen. Zijn pas was snel, zijn glimlach schoot automatisch op zijn gezicht.

“Ah, daar zijn we,” zei De Vries. “Middag. Alles goed?”
“Jawel, hoor,” zei de man. “Een beetje nat, maar dat hoort erbij.” Hij hield de bon omhoog. “Drie pallets, zoals besteld. De rest komt vrijdag.”

“Mooi, mooi,” zei De Vries. “Zet ze maar daar.” Hij wees naar een open plek naast de bestaande stapel. “Julian!” riep hij onverwacht.

Julian kromp ineen. “Ja?” zei hij, en stapte naar voren. Wegstoppen had nu geen zin meer.

“Help je even mee met de deur openhouden?” vroeg De Vries. “En kijk even of de codes overeenkomen met de vorige lading. Dat scheelt me straks zoeken.”

Julian slikte. “Ja, natuurlijk.” Hij voelde Aidens blik in zijn rug prikken, maar hij liep naar de achterdeur. De bezorger duwde een palletwagen met een nieuwe stapel zakken bakmeel naar binnen. Julian ving de deur op, deed een stap opzij om ruimte te maken.

Van dichtbij rook hij het meel. Een droge, graanachtige lucht, vermengd met het koude metaal van de palletwagen.

“Hier,” zei De Vries, en hield hem een bezorgbon voor. “Daar staan de codes. Kijk eens of ze matchen met… eh…”

Hij gebaarde vaag naar de oude pallets. “Die daar. Zelfde leverancier, zelfde meel.”

Julian keek naar de bon. Zijn ogen gleden langs het klantnummer, het bestelnummer, de productcode. Hij liep naar de oude pallet, knielde en tuurde naar de kleine, zwarte stempel op de zichtbare zak.

Het nummer was niet hetzelfde, maar leek er sterk op. Zelfde structuur, zelfde reeks, andere laatste cijfers. Logisch, een nieuwe batch.

“Ze lijken op elkaar,” zei Julian. “Zelfde soort code, andere serie. Dat ziet er… normaal uit.” “Mooi,” zei De Vries. “Zet er maar B erbij.” Hij tikte op de bon. “Van Batch, of zo. Dan weet ik dat het dezelfde lijn is.”

Julian tekende een kleine B in de marge. Zijn hand trilde een beetje. “Dank je wel, jongen,” zei De Vries. Hij klopte hem op zijn schouder. “Je wordt nog eens een echte boekhouder.”

De bezorger lachte. “Altijd handig, een slim jong in de winkel,” zei hij. “Scheelt een hoop kopzorgen.”

Julian glimlachte beleefd. “Ik ga weer naar de kassa,” zei hij. “Ja, ga maar,” zei De Vries. “Ik red het hier wel.”

Toen hij terugliep, ving hij een glimp op van Aiden. Ze stond nu bij de deur naar de kantine, half naar hem toe gedraaid. Er lag een vraag in haar ogen.

In de kantine bleef hij even staan, leunde met beide handen op het aanrecht. Zijn hart sloeg nog snel. Hij had niet precies

gelogen. De codes leken normaal. Maar normaal voelde het niet.

Aiden kwam naast hem staan. “En?” vroeg ze zacht. “Nieuwe lading,” zei hij. “Zelfde leverancier. Nieuwe batch. De Vries vroeg me de codes te checken.”

“Hij vroeg jou?” vroeg ze. “Speciaal?” “Ja,” zei Julian. “Alsof ik… controleer. Alsof ik zijn mini-accountant ben.” “Dat is interessant,” zei ze. “Hij vertrouwt je.” “Of hij wil me dichtbij houden,” zei Julian. “Zodat ik niets geks denk.”

Ze zwegen een moment. Je hoorde alleen het gezoem van de koelkast in de hoek. “Wat denk je?” vroeg Aiden uiteindelijk.

“Ik denk dat het me niet meer loslaat,” zei hij. “Wat ik ook probeer.” “Dan is het misschien tijd dat je het niet meer alleen probeert,” zei Aiden. “Je vader ziet toch alles wat je laat vallen.”

Hij trok een gezicht. “Bart? Die gaat meteen zeggen dat we nergens mee moeten bemoeien. Of dat we juist heel precies binnen de regels moeten blijven. Dat hij ooit in de problemen kwam toen hij te laat handelde. Dat soort verhalen.”

“Ja,” zei Aiden. “En precies daarom. Hij weet hoe dit voelt, alleen dan in het groot. Misschien heeft hij iets waar wij niet aan denken.”

Hij keek naar haar. “Je wilt Bart bij je complot betrekken?”

“Complót klinkt zo groot,” zei ze. “Ik wil Bart bij jouw probleem betrekken. En een beetje bij het mijne. Weet je nog, dat ding waar volwassenen voor bedoeld zijn?”

“Om alles te verbieden,” zei hij. “Om te helpen,” verbeterde ze. “Soms door dingen te verbieden. Soms door mee te denken.”

Fatima stak haar hoofd door de deur. “Julian, je pauze is allang voorbij. De school is leeggelopen, nu komen de moeders en de opa’s. Kassa graag!”

“Kom,” zei Aiden zacht. “Ga. Ik app je vanavond. Dan hebben we het over je vader. Niet over facturen.” “Beloofd?” vroeg hij.

“Beloofd,” zei ze. “Vanavond is het gewoon Bart, motor, privacynerd. Niet meneer de accountant van de supermarktmaffia.”

Er schoot een lach bij hem uit die hij niet had verwacht. Het luchtte op. Hij rende bijna terug naar de kassa. Terwijl hij weer inlogde, schoot er nog één gedachte door zijn hoofd. De Vries liet hem de codes controleren. Alsof hij hem wilde laten zien dat alles in orde was. Of juist dat hij wist dat Julian kon zien wat andere mensen misten.

Hoe dan ook: het had het tegenovergestelde effect. In plaats van dat zijn twijfels kleiner werden, kregen ze een nieuw laagje. Een laagje papier. Met codes en een klein potloodlettertje B in de marge.

BART'S GRENZEN

De regen was opgehouden, maar de straten waren nog donker van het water toen Julian naar huis fietste. Zijn schoenen voelden zwaar en koud. Bij elke trap hoorde hij het zachte soppen van natte sokken.

In zijn hoofd draaide de middag als een soort vertraagde film terug. De pallets. De nieuwe lading. De Vlaamse chauffeur. De bon met codes. De Vries die hem "mini-boekhouder" noemde en hem over zijn schouder had laten meekijken.

En Aiden, die had gezegd: 'Misschien moet je je vader erbij halen.'

Thuis gooide hij zijn jas over de leuning van de gangstoel. De geur van pasta hing in de lucht, gemengd met iets kruidigs. Uit de woonkamer klonk zacht het nieuws.

“Ben je daar?” riep Bart. “Ja,” riep Julian terug. “Ik ga eerst douchen.” “Eten over twintig minuten,” antwoordde Bart. “Jitske is nog op werk, maar we beginnen vast.”

Onder de douche spoelde het warme water de koude uit zijn lijf, maar niet uit zijn hoofd. Hij probeerde aan iets anders te denken – het examenrooster, de scooter die hij uiteindelijk wilde kopen – maar steeds zag hij de zakken bakmeel weer voor zich, als een muur waar hij tegenaan liep.

Aan tafel praatte Bart over een klant die weer eens alles in één wachtwoord had gezet. “Als je ‘Welkom123’ gebruikt, vraag je om problemen,” mopperde hij. “Mensen snappen echt niet wat risico is.”

Julian prikte in zijn pasta. Het woord “risico” klonk harder dan nodig.

“En jij?” vroeg Bart. “Hoe was het in het rijk van de winkelwagens?” “Druk,” zei Julian. “Veel regen, veel mensen die snel klaar willen zijn.” “Logisch,” zei Bart. “Je was laat thuis.”

“Ja,” zei Julian. “Ik moest nog even… helpen in het magazijn.”

“Met wat?” vroeg Bart. Niet argwanend, gewoon nieuwsgierig. “Pallets,” zei Julian te snel. Hij slikte. “Nieuwe levering. Bakspul. Meel en zo.”

“Ah,” zei Bart, en schepte nog wat saus op zijn bord. “De ruggengraat van de Nederlandse keuken: pasta, pizza, pannenkoeken en diepvries.”

Ze aten een paar minuten in stilte. Alleen het bestek tikte tegen de borden.

Julian voelde het woelen in zijn borst. Als hij nu niets zei, zou het alleen maar groter worden. En Aiden had gelijk. Als er een volwassene was die verstand had van risico’s, dan was het Bart. Al wist hij ook dat dat precies betekende dat hij dingen kon verbieden.

“Pap?” zei hij. “Hmm?” Bart keek op van zijn bord. “Mag ik je straks… iets laten zien? Of nou ja, niet laten zien. Meer vertellen.” Dat laatste had hij er haastig achteraan geplakt toen hij zich herinnerde wat Van Dam gezegd had over screenshots en verhalen.

Bart legde zijn vork neer. Zijn gezicht werd meteen alerter. “Dat klinkt spannend. Iets met school?” “Niet direct,” zei Julian. “Met werk. En een beetje met stage.” “Dat is een interessante combinatie,” zei Bart. “Oké. Na het eten. Ik zet koffie.”

Julian kreeg zijn bord niet meer leeg. De pasta vulde zijn maag, maar niet het gevoel dat er iets zwaars op zijn borst lag.

In de woonkamer zette Bart twee mokken neer. Hij plofte zelf in de stoel bij het raam, Julian op de bank. De tv stond uit. De kamer voelde stiller dan anders. “Oké,” zei Bart. “Schiet maar.”

Julian haalde diep adem. “Je weet dat ik bij de Spar werk,” begon hij. “En dat ik nu stage loop bij Van Dam & Partners.” “Ja,” zei Bart. “Goeie combinatie, vind ik. Theorie en praktijk.”

“Ja, nou…” Hij vertelde. Niet alles, maar genoeg: de pallets bakmeel, Aidens opmerking dat het wel erg veel was, het toeval dat de Spar in zijn stagemap zat, de opvallende bedragen voor “bakproducten – diversen”. De nieuwe lading van vanmiddag. De Vlaamse chauffeur. De codes. De Vries die hem de bon liet bekijken.

Hij liet de contante storting weg. Ook de precieze namen van leveranciers noemde hij niet. Dat voelde al te dicht bij de dossiers.

Bart zei niets tijdens het verhaal. Zijn gezicht veranderde nauwelijks; alleen zijn ogen bewogen, van Julian naar een punt ergens naast zijn schouder, alsof hij het voor zich zag.

Toen Julian klaar was, bleef het even stil. “En?” vroeg Julian uiteindelijk. “Vind jij dit… raar?”

Bart nam een slok van zijn koffie, zette de mok neer en wreef met zijn duim langs het oor. “Eerst even dit,” zei hij. “Ik ben blij dat je het zegt. Echt.”

Julian voelde een beetje spanning wegzakken. “Oké.”

“En nu het vervelende deel,” zei Bart. “Ja, het klinkt raar. Maar ‘raar’ is nog geen bewijs. En tussen ‘raar’ en ‘gevaarlijk’ zit een hele wereld van mogelijkheden.”

“Dat weet ik,” zei Julian snel. “Ik zeg ook niet dat ze zeker… je weet wel…” “Drugs verstoppen in meel,” vulde Bart

droog aan. “Je mag het woord best zeggen. We gaan niet verbrand worden als we het hardop noemen.”
Julian voelde zijn wangen gloeien. “Aiden zei dat, niet ik.”

“ Ja, dat dacht ik al,” zei Bart. Er leek een moeilijk verborgen glimlach rond zijn mond te spelen. “Klinkt als haar. Rustig, maar scherp.”

“Ze is niet gek,” zei Julian. “Ik heb ook niet gezegd dat ze gek is,” zei Bart. “Ik zeg dat ze snel verbanden legt. Jij ook, trouwens. Misschien iets té snel, gezien de hoeveelheid informatie die je hebt.”

“Maar jij vindt het ook vreemd,” hield Julian aan. “Ja,” zei Bart oprecht. “Vier grote pallets bakmeel in een kleine Spar, herhaalde forse bestellingen op kantoor, een Belgische vrachtwagen, weinig zichtbare verkoop aan de kassa… Dat vormt bij elkaar wel een vraagteken.” Hij keek Julian aan.

“Vraagteken, geen uitroepteken.”

Julian knikte. Dat verschil kende hij. Ook uit zijn lesboeken.

“En nu komt het stuk waar je mij waarschijnlijk stom gaat vinden,” zei Bart. “Dat doe ik toch al,” probeerde Julian luchtig te zeggen, maar er zat te veel spanning onder.

“Je hebt dubbelle loyaliteit,” ging Bart verder. “Aan de Spar, aan de mensen daar. En aan Van Dam. Dat is ingewikkeld. Je mag van de één geen dingen naar buiten slepen die van de ander zijn, en andersom. Dat is niet alleen ethiek, dat is gewoon wet. Beroepsgeheim.” “Ik weet het,” zei Julian zacht. “Van Dam heeft het ook gezegd.”

“Goed zo,” zei Bart. “Dan ga ik dat niet herhalen. Maar ik ga wel nog iets toevoegen: je bent zeventien. Jij hoeft niet in je eentje een soort interne recherche te spelen. Dat is echt niet de bedoeling.”

“Wat moet ik dan?” vroeg Julian. Er kroop iets scherps in zijn stem. “Doen alsof ik gek ben? Alsof ik die pallets niet zie? Alsof ik in die dossiers niks heb gevoeld? Ik kan dat niet meer, pap.”

Bart keek hem een paar seconden lang aan. Hij gaf geen snelle, sussende reactie. Julian voelde zijn hartslag omhoog gaan. “Je hebt gelijk,” zei Bart toen. “Je kunt het niet meer ontzien nu. Dat is de prijs van goed kijken. Dat is ook de reden dat ik in de problemen kwam, destijds. Ik zag dingen te laat, en toen ik ze eenmaal zag, deed ik te weinig. En dat blijft hangen.”

Hij schoof zijn stoel iets naar voren. “Ik ga je twee dingen tegelijk zeggen. En ze gaan elkaar een beetje bijten.” “Top,” mompelde Julian.

“Eén,” zei Bart. “Je moet stoppen met zelf bewijs verzamelen. Geen foto’s, geen stiekeme geluidsopnames, geen kentekens op je hand schrijven. Niet jij, niet Aiden. Dat is gevaarlijk en juridisch een mijnenveld.”

Julian opende zijn mond. “Maar - ” “Twee,” ging Bart verder, zonder hem de kans te geven. “Je moet wél serieus nemen wat je voelt. Je mag je ongerustheid benoemen op je stageplek. Niet met details, maar met de boodschap: ik vind het ingewikkeld dat mijn eigen bijbaanbedrijf hier in de boeken staat, en ik vraag me af of het verstandig is dat ik dat dossier doe.”

Julian dacht aan het gesprek met Van Dam. Aan de toezegging dat ze hem eraf zouden halen als het te veel werd. “En als ze me eraf halen?”

“Dan is dat zo,” zei Bart. “Dan heb jij gedaan wat jij kunt doen binnen je rol. Dan gaat het verder niet meer over jou. Dan is het systeem aan zet. En ja, dat systeem is traag en niet perfect. Maar het is beter dan twee scholieren die zich ’s nachts bij een laadklep verstoppen.”

Julian zweeg. De woorden van Bart deden pijn op een plek die hij niet goed kon aanwijzen. Alsof er iets van moed en machteloosheid tegelijk in hem knapte.

“En met de Spar?” vroeg hij. “Met daar? Wat moet ik… doen? Of juist niet doen?”

“Daar ben je werknemer,” zei Bart. “Daar geldt: je doet je werk, je let op je veiligheid, je gaat niet alleen spelen voor held. Zie je echt dingen die over de grens gaan – dreiging, rare figuren, geweld – dan is er altijd de politie. Maar je gaat niet sleutelen aan pallets en zakken openmaken om te kijken wat erin zit. Begrepen?”

Julian schudde zijn hoofd, meer uit frustratie dan uit ontkenning. “Het voelt alsof ik niks mag.” “Je mag heel veel,” zei Bart. “Je mag nadenken. Je mag zorgvuldig zijn. Je mag praten met mensen die verantwoordelijk zijn. Maar je mag niet doen alsof je geen grenzen hebt. Dat is niet stoer, dat is dom.”

“Dus we doen niets?” zei Julian. “We kijken, we slikken, we slapen niet, en we doen niets?” Bart keek hem lang aan. “Hoeveel vertrouw je mij?” vroeg hij opeens. De vraag verraste Julian. “Wat? Waarom vraag je dat?”

“Omdat het antwoord bepaalt wat we doen,” zei Bart. “Als jij mij vertrouwt, dan beloof ik je twee dingen. Eén: ik ga, binnen mijn eigen vakgebied, kijken wat ik kán zien zonder regels te breken. Niet in jouw dossiers, maar publiek. Namen van leveranciers, bijvoorbeeld, die jij niet noemt. Twee: als jij op stage of bij de Spar echt klem komt te zitten, dan stap ik naar voren. Niet jij.”

Julian keek naar zijn handen. Zijn vingers waren onrustig. Hij vouwde ze in elkaar om ze stil te krijgen. “Ik vertrouw je,” zei hij. “Maar ik wil ook niet dat jij in de problemen komt. Nog een keer.”

Bart lachte kort, zonder vrolijkheid. “Dat is een goede zorg. Maar dat is mijn risico, niet het jouwe. Ik ben volwassen, weet je nog? In theorie tenminste.” Er verscheen een flauwe glimlach bij Julian. “Soms,” zei hij. “Soms,” gaf Bart toe.

Hij boog zich naar voren en legde een hand op Julian’s arm. “We doen dit samen, Juul. Jij gaat niet in je eentje midden in dit gedoe staan. Aiden ook niet. Als jullie dingen zien die groter zijn dan jullie, dan zijn er twee opties: het systeem, of ik. Maar niet: twee tieners tegen een onbekend netwerk.”

Julian voelde een mengeling van opluchting en teleurstelling. Hij had ergens ook de filmversie in zijn hoofd gehad, waarin hij de held was die alles eigenhandig oploste.

“En Aiden?” vroeg hij. “Die gaat hier niet blij mee zijn. Die wil doorgaan.” “Dan moet je haar zeggen wat ik jou net heb gezegd,” zei Bart. “En als ze boos wordt, komt ze maar hier. Dan leg ik het haar zelf uit. Ik lust haar wel.”

Julian lachte, deze keer iets oprechter. “Zij jou ook,” zei hij.

“Mooi,” zei Bart. “Dan wordt het gesprek in elk geval niet saai.”

Ze zwegen even. De klok in de kamer tikte hoorbaar. “Pap?” zei Julian na een tijdje. “Ja?” “Is het laf als ik vraag om van het Spar-dossier af te gaan op stage?”

Bart dacht even na. “Nee,” zei hij toen. “Het is eerlijk. Je geeft je grens aan. Dat is volwassen, niet laf.”

“En als ik het niet vraag?” vroeg Julian. “Omdat ik denk: ik kan toch nuttig zijn als ik het wél doe?” “Dan moet je accepteren dat het zwaarder wordt,” zei Bart. “En dan ga je niet achteraf zeggen dat niemand je gewaarschuwd heeft. Dan is het een keuze. Geen overkomt.”

Julian knikte langzaam. Hij voelde dat hij die keuze niet nu meteen hoefde te maken. Maar hij wist wel dat hij er niet omheen kon.

Zijn telefoon trilde op tafel. Aiden. ‘Leeft Bart nog, of heb je hem laten ontploffen?’ Julian glimlachte. Hij typte terug:

‘Hij leeft. Hij heeft grenzen, zegt hij. En plannen.’

Een paar seconden later kwam haar antwoord. ‘Grenzen zijn ook plannen. Morgen pauze?’

Hij keek naar Bart. “Ze wil morgen weer pauze,” zei hij. “Tuurlijk,” zei Bart. “Maar dan gaan jullie het niet alleen over meel hebben. Ook over regels. En over domme dingen die je niet gaat doen.”

“Dat gaat ze leuk vinden,” zei Julian. “Als ze slim is wel,” zei Bart. Julian tikte terug: ‘Morgen pauze. Maar Bart wil ook iets zeggen. Bereid je voor op een college privacy.’*

Hij legde zijn telefoon neer en leunde achterover in de bank. De muur van bakmeel in zijn hoofd stond er nog steeds. Maar er waren nu ook een paar mensen naast komen staan.

Aiden. Bart. En ergens in de verte, onvermijdelijk, Van Dam.

Hij wist niet hoe het verder zou gaan. Wel wist hij één ding: hij was niet meer alleen aan het kijken.

VAN NIEUWSGIERIG NAAR ONDERZOEK

De volgende dag voelde de Spar nog steeds als dezelfde winkel, maar voor Julian was er iets verschoven.

De schuifdeuren zuchtten open, de lucht van vers brood en schoonmaakmiddel kwam hem tegemoet, de tl-buizen zoemden zoals altijd. Toch keek hij anders. Minder op de automatische piloot, meer alsof hij naar een scène keek waarvan hij wist dat er ergens een geheim in verstopt zat.

“Je bent vroeg,” zei Fatima bij de servicebalie. “Bus was op tijd,” zei Julian. “Dat gebeurt één keer per jaar,” zei ze. “Kassa twee is weer voor jou. En als er een vracht komt, roep ik je wel. De Vries zei dat hij je nodig heeft. Hij vertrouwt je. Nog wel.”

Ze knipoogde. Julian glimlachte flauwtjes. ‘Hij vertrouwt je,’ dacht hij. De Vries’ hand op zijn schouder, de bon die hij had laten zien, flitste even door zijn hoofd.

Hij hing zijn jas weg, deed zijn schort om en nam plaats achter de kassa. De ochtend verliep rustig. Een paar vaste klanten, een groepje scholieren dat snel een broodje en energydrink kwam halen, een oudere man die altijd vergat dat hij zijn leesbril op zijn hoofd had.

Tegen elven, toen hij net dacht dat deze ochtend misschien saai zou worden, zag hij vanuit zijn ooghoek een bekend gezicht. Geen klant, maar een silhouet langs de ruit, buiten.

Aiden.

Ze liep niet naar binnen. Ze bleef aan de overkant van de straat staan, zogenaamd verdiept in haar telefoon. Af en toe keek ze even op naar de achterkant van de winkel, waar de oprit naar de laadklep lag.

Hij voelde een korte steek van irritatie – ze zouden toch ‘voorzichtig’ zijn? – maar ook een soort geruststelling. Ze hield zich in elk geval aan haar eigen plan: kijken, niet springen.

Rond half twaalf hoorde hij het lage gebrom van een motor. Geen auto. Een motorfiets.

Hij zag Bart door de ruit, helm onder zijn arm, zijn zwarte jas met reflectiestreep. Hij parkeerde zijn motor net buiten het zicht van de schuifdeuren en liep een stukje langs de gevel, alsof hij gewoon een blokje om maakte.

Julian moest zichzelf dwingen niet te lang te kijken. De volgende klant zette een mandje neer, hij deed zijn werk, piepte, rekende af.

Pas in zijn pauze, toen Fatima hem afloste, zag hij Aiden in de kantine zitten. Ze had haar jas half over een stoel gegooid, de zak chips van gisteren open, haar telefoon op tafel.

"Je hebt een fanclub buiten," zei ze terwijl hij een bekertje water inschonk. "Wie?" vroeg Julian, al wetend wat ze ging zeggen. "Je vader," zei Aiden. "In vol motor-ornaat. Heel onopvallend." Julian rolde met zijn ogen. "Hij noemt het 'situatie verkennen'."

"Hij heeft staan kijken naar de oprit," zei Aiden. "Niet naar binnen. Bijna professioneel." "Dat is zijn beroep een beetje," zei Julian. "Niet kijken waar iedereen kijkt."

"Dat zie je," zei Aiden. Er zat geen spot in haar stem, eerder waardering. "We hebben even gezwaaid." "En?" vroeg Julian. "Heeft hij teruggezwaaid?" "Met twee vingers," zei ze. "Heel stoer."

Julian glimlachte. Hij ging tegenover haar zitten. Zijn schort zat nog om; hij rook licht naar brood en plastic. "Oké," zei Aiden. "Laten we ordenen. Jij vanbinnen, ik van buiten, en Bart als bonusobservator. Wat hebben we?"

Julian leunde met zijn ellebogen op tafel. "Vrijdag een grote levering," begon hij. "Vandaag nog niks groots. Maar volgens Fatima komt er 'ergens vanmiddag' nog een vracht." "Ze zei dat?" vroeg Aiden. "Ja," zei hij. "De Vries heeft het blijkbaar in het rooster gezet. Hij wil dat ik dan ook even in het magazijn help. Codes checken, denk ik."

“Dus we weten dat er vandaag waarschijnlijk iets komt,” zei Aiden. “Dat is stap één.” “En jij?” vroeg Julian. “Wat heb jij van buiten gezien?”

“Gisteren niks bijzonders,” zei Aiden. “Vandaag, tot nu toe, gewone leveranciers. Broodwagen, drank, chips. Geen Belgische kentekens. Bart heeft even gekeken naar de laadklep en naar de camera daarboven. Hij mompelde iets over ‘redelijk dekkingsveld’ en ‘oud model’, maar dat snapte ik niet helemaal.” “Hij kijkt naar of de camera’s echt werken,” zei Julian. “En of ze goed hangen. Dat is zijn ding.”

“Hij zei nog iets interessants,” vervolgde Aiden. “Dat als dit echt een distributiepunt zou zijn voor… andere dingen, ze óf heel dom zijn, óf heel slim. Dom als ze alles in het zicht doen. Slim als ze precies weten waar de blinde vlekken zitten.”

Julian dacht aan de hoekjes in het magazijn waar je de camera niet leek te voelen. Aan de plek achter de pallets, waar je gemakkelijk even iets kon doen zonder dat iemand het zag. “En hij?” vroeg hij. “Heeft hij jou nog… dingen gezegd?”

“Dat je niet moet denken dat hij alles gaat oplossen,” zei Aiden. “En dat wij geen Netflixhelden zijn. En dat als we één domme actie uithalen, hij alle gadgets weer afpakt, inclusief jouw toekomstige scooter als hij kon.” Julian snoof. “Klinkt als Bart.”

“Maar hij zei ook,” vervolgde Aiden, “dat hij liever heeft dat we mét hem praten dan ondanks hem. Dat hij liever een boze dochter-van-zijn-partner aan tafel heeft dan een agent aan de deur.”
Julian voelde een kleine warmte opborrelen. “Hij is best oké, soms.” “Zeg dat niet te vaak hardop,” zei Aiden. “Hij krijgt een ego.”

Ze aten een paar chips uit de zak. De stilte die viel, was geen ongemakkelijke. Meer een pauze voor hun hoofden.

“Wat wil je?” vroeg Aiden na een tijdje. “Met die levering van vanmiddag, bedoel ik. Wil je het laten gebeuren en niks doen? Wil je wegduiken in een schap met wc-papier? Of wil je… iets?” “Wat is ‘iets’?” vroeg Julian.

“Niet veel,” zei Aiden. “Geen actiefilm. Gewoon: jij kijkt binnen. Hoeveel pallets, welke leverancier, hoe De Vries doet. Ik kijk buiten: kenteken, tijd, misschien of de chauffeur meer dan normaal blijft hangen. We schrijven het op. Thuis leggen we die info naast wat je in de administratie ziet. Zonder dat je details lekt.”

“Dat is toch ook een soort onderzoek,” zei Julian. “Ja,” zei Aiden. “Maar dan een onderzoek dat uit kijken bestaat. Niet uit tassen openscheuren.”

“En als Van Dam erachter komt dat ik bewust let op dingen?” vroeg Julian. “Hij zei dat ik geen privéonderzoeken moet doen.”

“Je doet je werk,” zei Aiden. “Hij vraagt jou al om codes te checken. Jij voert gewoon een taak uit. Wat er in je hoofd gebeurt, is aan jou. Zolang jij geen dossiers mee naar huis neemt en geen cijfers doorstuurt, doe jij niks illegaals.”

Julian draaide zijn lege bekertje tussen zijn handen. Zijn vingers gleden over de rand. “Het voelt bijna alsof we een spel aan het spelen zijn,” zei hij. “Maar het is geen spel.” “Precies,” zei Aiden. “Daarom moeten we ook niet doen alsof. Geen stoere selfies bij de laadklep, geen ‘kijk ons eens bezig zijn’-praat. Gewoon… scherp zijn. En als het te groot

wordt, stoppen we en geven we het uit handen. Dat is het verschil tussen spelen en serieus zijn."

Hij dacht aan Bart. Aan zijn verhaal over het IT-bedrijf en te laat handelen. Aan zijn aanbod om te helpen, binnen de regels. "Hij gaat vanmiddag vast nog een keer kijken," zei Julian. "Dat hoop ik," zei Aiden. "Ik had het gevoel dat hij meer zag dan hij zei."

Fatima stak haar hoofd de kantine in. "Julian, je pauze zit erop. De school is leeg, nu komen de babywagens. Hup hup."

"Ja," zei Julian. Hij stond op.

Aiden keek hem na. "Juul?" "Ja?" "Ik weet dat je het spannend vindt," zei ze. "Maar je bent beter in dit dan je denkt. Niet in gevaarlijk doen, maar in zien wat klopt en wat niet. Dat is precies wat we nu nodig hebben. Geen James Bond. Een Julian." Er zat geen ironie in haar stem. Dat maakte het lastig om haar niet serieus te nemen.

"Dank je," zei hij. "Denk ik." "Graag gedaan," zei ze. "Tot straks. En let op als je De Vries met iemand ziet praten. Hoe meer puzzelstukjes, hoe beter."

Terug achter de kassa voelde hij zijn hart iets sneller gaan. Niet van angst, maar van een soort gespannen alertheid.

Tegen half drie klonk er een ander soort motorgeronk dan de brommers van scholieren. Diepere toon, zwaarder. Door de ruit zag hij een middelgrote vrachtwagen de oprit bij de laadklep opdraaien.
Zijn adem stokte even. Dit was het.

Hij meldde zich bij Fatima. “De Vries zei dat ik mocht helpen bij de vracht,” zei hij. Zijn stem klonk verrassend normaal. “Ga maar,” zei ze. “Ik vraag Henk om even op je kassa te letten.”

Hij deed zijn schort recht, liep langs de kantine naar het magazijn. Zijn ogen namen onderweg alles op zonder dat hij er moeite voor hoefde te doen. De positie van de pallets. De open plek ernaast. De klok boven de deur: 14:32.

De achterdeur stond open. De geur van regen en uitlaatgas hing in de gang. Buiten zag hij de achterkant van de vrachtwagen, het metaal nat van de druppels.

De Vlaamse chauffeur van de vorige keer was er niet. Deze man had kort donker haar en een oranje hesje. Hij praatte met De Vries, die zijn armen over elkaar had en knikte alsof alles vanzelfsprekend was.

“Ah, Julian,” zei De Vries toen hij hem zag. “Mooi. Kun je even helpen? Deze twee pallets gaan bij de bakproducten, de rest moet naar gangpad vijf. En kijk weer even mee met de codes, ja?” “Is goed,” zei Julian.

Hij pakte de bezorgbon aan. Zijn ogen gleden automatisch over de rijen informatie: BestFood Logistics. Product: bakproducten. Aantal pallets: twee voor de Spar, de rest “doorlevering”.

“Doorlevering?” vroeg hij. “Ja,” zei De Vries, iets te snel. “We geven ook wat door aan een collega-ondernemer. Scheelt hem bezorgkosten. Heel normaal. Levert mij ook wat op.”
Hij lachte, maar het kwam niet helemaal in zijn ogen.

Julian knikte langzaam. Doorlevering. Dat kon. Dat gebeurde vaker. Dat had Anouk gezegd. Maar nu het hier stond, in combinatie met alles wat hij al wist, voelde het toch anders.

Hij liep naar de pallets, keek naar de codes, vergeleek ze met de bon. Alles klopte op papier. Zoals zo vaak.

Terwijl hij daar stond, ving hij uit zijn ooghoek een flits van buiten. Iemand met een donkere jas en een motorhelm in zijn hand. Bart. Hij deed alsof hij zijn motor controleerde, maar zijn hoofd draaide nét iets te lang in de richting van de laadklep.
Van de andere kant, aan de straatkant, zag Julian een beweging bij de hoek van het gebouw. Aiden, half verscholen achter een bushokje, ogenschijnlijk verdiept in haar telefoon.

Eén levering. Drie paar ogen.

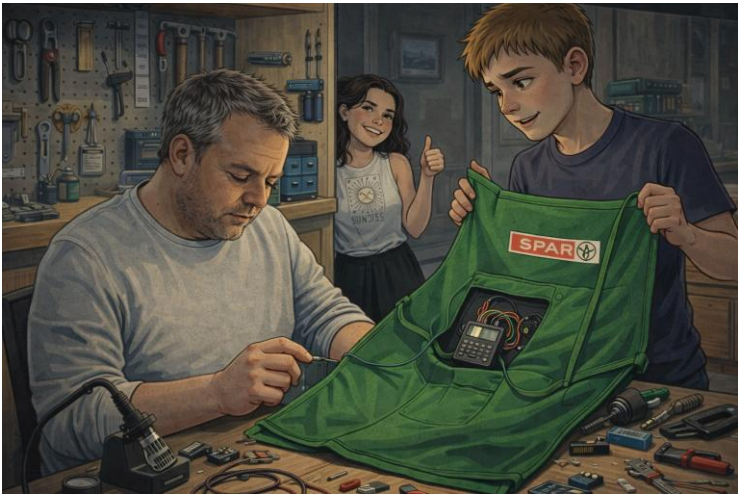
Julian tekende waar De Vries het vroeg, noteerde het tijdstip in zijn hoofd. 14:37. De chauffeur duwde de pallets naar binnen. De Vries praatte luchtig over het weer, over de drukte, over "mensen die tegenwoordig alles online bestellen".

Julian luisterde, maar meer nog keek hij. Naar de handen die tekenden. Naar de codes. Naar de route van de pallets: eerst langs de camera, dan net door een hoek waar het rode lampje niet recht op gericht stond.

Toen hij later die middag weer achter de kassa zat, leek alles weer normaal. Maar in zijn hoofd was er iets veranderd. Hij had geen foto's gemaakt, geen zakken opengesneden, geen namen gelekt. Zoals Bart had gezegd. Maar hij had wel gezien. Tijd. Leverancier. Doorlevering. De route langs de blinde vlek.

En ergens voelde hij dat hij een grens over was gegaan. Niet eentje van de wet, maar eentje in zichzelf. Hij was niet meer alleen nieuwsgierig. Hij was begonnen met echt kijken.

DE EERSTE GADGET

Julian staarde naar het plafond van zijn kamer. De strepen van het laminaat liepen als spoorlijnen boven hem langs. Als hij lang genoeg keek, leken ze te bewegen. Zijn telefoon lag naast hem op het bed. Het scherm lichtte op.

Aiden: ‘Dus: twee pallets voor hier, rest doorlevering. Belgische groothandel. Bart buiten in ninja-modus. En jij die codes staat te vergelijken. Ik zeg: dit is geen hobby meer.’

Julian glimlachte schuin. Hij typte terug: ‘Bart zegt dat het wel een hobby is. Maar dan één met regels.’ Bij “enter” voelde hij opnieuw die knoop in zijn buik. Regels. Grenzen. Vraagtekens.

Er werd op de deur geklopt. Ja?” zei hij.

Bart stak zijn hoofd om de deur. “Kom ik ongelegen?” “Nee,” zei Julian, en ging overeind zitten. “Ik lag alleen maar naar het plafond te staren. Heel productief.”

“Dat herken ik,” zei Bart. Hij kwam binnen en sloot de deur achter zich. Hij droeg nog steeds zijn zwarte hoodie, zijn haar stond een beetje door de war van de helm. “Je bent langs de Spar gereden,” zei Julian. Geen vraag, meer een constatering.

“Klopt,” zei Bart. “Ik had ineens zin in de geur van nat asfalt en verdachte laadkleppen.” Julian grinnikte, tegen wil en dank. “En? Wat vond je?”

“Dat jullie camera’s oud zijn,” zei Bart. “Dat de laadklep net een paar blinde hoeken heeft. En dat de Belgische vrachtwagen van vorige week vandaag niet is geweest. Andere chauffeur, ander type wagen.”

“Ja,” zei Julian. “En doorlevering. Naar ‘een collega-ondernemer’, zei De Vries.” “Interessante term,” zei Bart. “Klinkt vriendelijk en vaag tegelijk.”

Hij ging op de bureaustoel zitten, draaide die een halve slag zodat hij Julian aan kon kijken. “Kun je nog een beetje ademhalen?” vroeg hij. “Of zit je hoofd inmiddels vol tot aan het plafond?”

“Eerder dat laatste,” zei Julian. “Ik heb het gevoel dat ik één pagina te veel heb gelezen in een boek waar ik misschien helemaal niet in had moeten beginnen.”

“Het probleem met boeken,” zei Bart, “is dat je niet weet wat erin staat tot je ze opendoet. En jij werkt nu op twee plekken waar veel boeken liggen. Letterlijk en figuurlijk.”

Julian knikte. Hij had geen energie meer voor grapjes. “Pap,” zei hij. “Je zei dat je iets kon doen. Binnen de regels. Was dat alleen kijken bij de laadklep, of… meer?”

Bart tikte met zijn vingers op zijn knie. “Kijken was stap één,” zei hij. “Snappen hoe de winkel is ingericht, waar de camera’s hangen, waar de risico’s zitten. Stap twee… heb ik net uit de kast getrokken.”

Hij greep naar zijn hoodie en haalde er iets uit. Een opgevouwen pakketje zwarte stof. “Als dat een cape is, doe ik de deur open,” zei Julian. “Rustig maar,” zei Bart. “Geen superheldencape. Gewoon dit.”

Hij vouwde het uit. Een zwart schort, vrijwel identiek aan de Spar-werkschorten. Alleen de nekband was iets dikker. Julian keek ernaar. “Dat lijkt op…” “Ja,” zei Bart. “Ik heb ‘m gekocht bij de groothandel en een beetje… aangepast.”

Hij draaide het schort om en wees op een stukje stiksel in de halsband, waar een klein, rond detail te zien was. Je moest goed kijken om het te zien. “Hier zit een microfoon,” zei Bart. “Klein, simpel. Geen magie. Hij neemt alleen op als jij ‘m aanzet. Dan loopt hij tot het geheugen vol is of tot je ‘m weer uitzet.”

Julian’s adem stokte even. “Dus… jij wilt dat ik mensen ga opnemen?” “Ik wil dat je stopt met in je eentje informatie in je hoofd opslaan waar niemand anders iets aan heeft,” zei Bart. “Maar ik wil óók niet dat je straks dingen doet die evident strafbaar en gevaarlijk zijn. Dit is mijn compromis.”

“Mag dit wel?” vroeg Julian. “Je zegt altijd dat je niet zomaar mag opnemen zonder dat mensen het weten.”

“Klopt,” zei Bart rustig. “Dit is juridisch grijs gebied. Opnames van gesprekken waar je zelf bij bent, zijn soms toegestaan, soms niet handig, soms niet netjes. Daarom is mijn regel simpel: wat je opneemt, blijft hier. Bij ons. Je gaat het niet zelf analyseren alsof je een rechercheur bent, je gaat het niet rondsturen, je gooit het niet op internet. Als er ooit een moment komt dat dit nodig is, dan kijken wij samen wat we ermee doen. Met een jurist erbij, desnoods.”

“En als dat moment nooit komt?” vroeg Julian. “Dan blijft het een lullig geheugen vol piepende kassageluiden,” zei Bart. “En dan heb jij in elk geval niet nog meer op je schouders dan nodig.”
Julian liet zijn hand over de stof glijden. Het voelde zwaarder dan een normaal schort, al wist hij dat dat grotendeels in zijn hoofd zat. “Je zei gisteren dat ik moest stoppen met bewijs verzamelen,” zei hij. “Dit ís bewijs verzamelen.”

“Dit is het verschil tussen dom en doordacht,” zei Bart. “Gisteren rende je met Aiden het magazijn in zonder plan. Vandaag heb je twee volwassenen die meekijken, grenzen afspreken en de verantwoordelijkheid nemen. Dat is een andere context.”

Julian zweeg. Hij voelde dat Bart gelijk had, maar ook dat het eng was. Door dit schort aan te trekken, stapte hij over een drempel. Je kon niet meer doen alsof je alleen maar toevallig iets had opgevangen.

“Luister,” zei Bart. “Ik ga je niet dwingen. Als jij zegt: ‘Ik wil dit niet’, dan stoppen we hier. Dan blijft dit ding in mijn kast. Dan heb je nog steeds een last op je schouders, maar dan heb je ’m in elk geval zelf gekozen. Als je het wél doet, doe je het niet omdat je een held wil zijn, maar omdat je iets wil vastleggen dat nu alleen in jouw hoofd zit.”

“Het is niet alleen in mijn hoofd,” zei Julian zacht. “Aiden ziet het ook. Jij nu ook.”

“Klopt,” zei Bart. “Maar jullie zijn met z’n drieën nog steeds geen systeem. Je hebt een brug nodig. Iets dat maakt dat andere mensen je serieus moeten nemen. Cijfers, opnames, patronen. Jij hebt daar aanleg voor. Laat dat dan tenminste in jouw voordeel werken.”

Er kroop langzaam het besef bij Julian naar binnen dat dit iets was wat hij misschien later, veel later, niet alleen als eng maar ook als… juist zou zien. Niet omdat het mooi was, maar omdat het eerlijk was.

“Hoe zet je ‘m aan?” vroeg hij. Bart schoof het schort dichterbij. “Hier, in de zij-naad, zit een klein schakelaartje. Voel je?” Hij pakte Julians hand en legde die op de naad. “Als je er met je nagel tegen duwt, klik je ‘m aan. Nog een keer is uit. Geen lampjes, geen piep. Zo onopvallend mogelijk.”

“En als ik vergeet ‘m uit te zetten?” vroeg Julian. “Dan heb je een paar uur kassageluid en smalltalk met klanten,” zei Bart. “Niet ideaal voor de opslag, maar ook geen ramp. We luisteren het niet allemaal af. We zoeken alleen iets terug als jij zegt: ‘Op dat moment hoorde ik iets.’ Anders blijft het gewoon ruis.”

Julian staarde naar het schort. Hij stelde zich voor dat hij morgen in de winkel stond met dit ding om. De scanner, de klanten, De Vries. En ergens in het stiksel een oor dat meeluisterde.

“Wat als ze erachter komen?” vroeg hij. “De Vries. Collega’s. De politie.”

“Dan zijn we te ver gegaan,” zei Bart. “Maar de kans dat iemand je halsband gaat onderzoeken, is klein. Dit is geen film. Mensen letten niet zo op details als jij. En als het ooit serieus wordt, zijn er veel grotere vragen dan ‘droeg die jongen een schort met microfoon’.”

Hij zweeg even. “Maar nogmaals: dit is niet vrijblijvend. Als jij dit omdoet, zeg je eigenlijk: ik accepteer dat ik een rol speel in iets dat groter is dan mijn baantje. Dat is heftig. Zeker op je leeftijd. Daarom vraag ik je: wil je dit?”

Julian liet de vraag even in de lucht hangen. Hij dacht aan alles wat achter hem lag: de pallets, de facturen, de codes, die contante storting waar hij niets over gezegd had. De gesprekken met Aiden. De blik van De Vries toen hij hem bedankte. De druk in zijn borst als hij probeerde te doen alsof het allemaal wel meeviel.

“Als ik het niet doe,” zei hij langzaam, “dan blijft het allemaal in mijn hoofd. En in de hoofden van Aiden en jou. Dan is het mijn woord tegen… ja, tegen wat eigenlijk? Tegen een gevoel.”

“Dat is waar,” zei Bart.

“En als ik het wel doe,” ging Julian verder, “dan doe ik iets waarvan ik niet zeker weet of het mag. Maar ik kan dan later niet zeggen dat ik niets had kunnen doen.” “Dat is óók waar,” zei Bart.

Julian haalde diep adem. Hij voelde dat er eigenlijk maar één antwoord klopte met wat hij de afgelopen weken had gedaan, gedacht, gevoeld. Hij had al veel te lang geprobeerd eromheen te draaien.

"Oké," zei hij. "Ik doe het. Maar alleen als jij en Jitske meekijken. En als jullie me tegenhouden als ik te ver ga."

"Dat was sowieso het plan," zei Bart.

Hij stond op, legde het schort in Julians handen en bleef even staan. "En Juul," zei hij. "Dit maakt je niet verantwoordelijk voor alles wat er mis is in de wereld. Het maakt je alleen verantwoordelijk voor wat je hoort als je er middenin staat. Vergeet dat niet."

Julian knikte. Zijn keel voelde dik. "Ik zal het proberen."

"Mooi," zei Bart. "Vanavond vertel ik Jitske wat we doen. Dan heeft zij er vast ook nog gedachten over. Te veel gedachten, waarschijnlijk." Julian glimlachte. "Dat is haar beroep."

"Precies," zei Bart. "Dan hebben we een techneut, een psycholoog, een bijna-accountant en een buurthuistijger. Als we het daarmee niet netjes kunnen aanpakken, dan weet ik het ook niet meer." "En een berg bakmeel," zei Julian. "En een berg bakmeel," bevestigde Bart.

Toen hij alleen achterbleef, hield Julian het schort even tegen zich aan. De stof was koud. Hij hing het voorzichtig over de rugleuning van zijn bureaustoel, alsof hij bang was dat het zou vallen en stuk zou gaan.

Morgen zou hij het aandoen. En ergens tussen de piepjes van de scanner en het geritsel van plastic tassen door, zou er misschien een zin langskomen die het verschil maakte tussen 'gevoel' en 'bewijs'.

Het idee maakte hem bang. En, heel zacht, ook een beetje vastberaden.

ONDERHUIDS BIJ DE VRIES

De volgende middag liep Jitske met haar helm in de hand de Spar binnen.

Ze had net een paar uur spreekuur achter de rug. Een jongen met paniekaanvallen, een vrouw die haar baan dreigde te verliezen, een man die al maanden niet sliep. Hoofden vol verhalen, allemaal anders, allemaal met dezelfde ondertoon: het gevoel geen grip meer te hebben.

De schuifdeur zuchtte open. De winkel koelde haar wangen af. Ze haalde een paar keer diep adem. Eerst melk. En iets lekkers voor vanavond. Bart had gezegd dat hij “zin had in chocola met een verhaal”, wat meestal betekende dat alle repen goed waren zolang er noten in zaten.

Ze pakte een mandje en liep langs de groenteafdeling. Haar blik gleed langs schappen, maar bleef nergens lang hangen. Het was de manier waarop ze altijd keek: niet alleen naar producten, vooral naar mensen.

Bij de broodafdeling zag ze Julian. Hij droeg zijn schort – zij wist inmiddels dat er meer in die schort zat dan alleen stof – en vulde een plank met afbakbroodjes. Hij leek geconcentreerd, maar zijn schouders hingen een fractie hoger dan normaal.

Ze besloot hem nog niet te storen. Eerst kijken. Eerst voelen wat de winkel deed.

Bij het schap met koekjes en chocola stond De Vries. Hij was in gesprek met een klant, een oudere man met een pet. De Vries lachte. Die bekende lach. Zijn handen maakten kleine gebaren in de lucht, alsof hij met zijn vingers de woorden een zetje gaf. “Ja, het is druk,” hoorde ze hem zeggen. “Maar druk is goed, toch?” De klant knikte. “Beter druk dan dicht, hè.”

“Precies,” zei De Vries. “Maar we redden het wel. We redden het altijd.”

De klant pakte een pak koekjes, legde het in zijn mand en liep weg. De glimlach op De Vries’ gezicht bleef een seconde te lang staan en viel toen als een masker. Zijn schouders zakten niet, ze bleven gespannen. Het gebied rond zijn ogen trok iets samen.

Hij bleef even staan, zonder iets te doen. Geen prijskaartjes recht, geen producten verschuiven, niets. Alleen staan, kijken naar een punt ergens tussen de schappen.

Dan haalde hij diep adem en draaide zich om. Zijn hand ging automatisch naar zijn nek, wreef kort over dezelfde plek. Herhaling. Een signaal.

Jitske schoof haar mandje een stukje naar voren en deed alsof ze naar de ingrediënten op een chocoladereep keek. In werkelijkheid keek ze naar hem.

Stress. Niet de drukte-stress van "pfoe, wat een rij". Een diepere, knagende variant. De soort die je niet wegwerkt met een grap.

Ze liep langzaam richting de koeling. Bij de melk kwam ze Julian tegen. Hij was net klaar met bijvullen en schoof de lege krat opzij. "Hé," zei hij. "Jij hier. Ook boodschappen?" "Ja," zei ze. "We schijnen af en toe te moeten eten."

Hij glimlachte even, maar zijn ogen zochten kort de andere kant van de winkel af. Uit reflex.

"Hoe gaat het?" vroeg ze. Niet achteloos, maar ook niet zwaar. Een vraag met ruimte voor meerdere antwoorden. "Goed," zei hij automatisch. Dan, na een korte pauze: "Druk."

"Druk is goed, toch?" zei Jitske, met een zachte echo van De Vries' zin. Julian trok een scheef gezicht. "Dat zeggen ze hier, ja."

Ze legde een pak melk in haar mandje. "Je vader vertelde gisteren een beetje over wat er speelt," zei ze. "Geen details. Wel dat jij je hoofd vol hebt." Julian haalde zijn schouders op. "Het is… ingewikkeld." "Dat zijn de meeste dingen die ertoe doen," zei ze. "Zeker als cijfers en mensen door elkaar lopen."

Hij keek haar even aan, alsof hij wilde peilen hoeveel ze echt wist. “En wat vind jij?” vroeg hij. “Van… dit alles.”

Ze dacht even na. “Ik vind dat jij nogal veel ziet voor iemand van zeventien,” zei ze. “En dat dat een kwaliteit is. Maar ook een last. En ik vind dat De Vries rondloopt als iemand die al te lang doet alsof er niks aan de hand is.”

Julian slikte. “Dat laatste zie ik ook,” zei hij zacht. “Ga jij nog pauze houden?” vroeg ze. “Over tien minuten,” zei hij. “Waarom?”

“Omdat ik misschien even met De Vries wil praten,” zei ze. “Niet als psycholoog met een badge, maar als buurvrouw die hier melk koopt en zich afvraagt hoe het met hem gaat.”

Julian zag het meteen voor zich. Een gesprek dat normaal begon en ergens anders eindigde. Hij wist niet of hij dat wilde of er bang voor moest zijn.

“Pas op,” zei hij. “Hij kan ook gewoon zeggen dat alles goed is. Dat doet hij de hele tijd.”

“Dat mogen mensen,” zei Jitske. “Zeggen dat het goed gaat. Het is mijn werk om te luisteren naar wat ze niet zeggen.”

Ze gaf hem een kort kneepje in zijn arm. “Maak je niet druk. Ik ga hem niet onder hypnose leggen bij de koekjes.” Hij lachte, al bleef de spanning in zijn gezicht.

Ze liep terug richting de chocoladerepen. De Vries stond nu achter de broodafdeling, broodjes recht te leggen die al recht lagen. Zijn bewegingen waren klein, nauwkeurig, net iets te zorgvuldig.

"Goedemiddag," zei Jitske terwijl ze langs hem liep. "Druk dagje?" Hij keek op, verrast. "Oh, hallo," zei hij. Hij herkende haar; hij had haar vaker gezien met Bart en Julian. "Ja, best. Maar ach, dat hoort erbij, hè."

"Druk is goed," zei ze, opnieuw dat zinnetje, maar nu met net genoeg nadruk dat hij even naar haar keek. Hij lachte. "Ja, dat zeg ik altijd maar. Anders wordt het huilen."

Ze lachte mee. "En hoe gaat het echt?" vroeg ze toen, bijna achteloos, alsof ze vroeg of de broodjes al in de aanbieding waren. Hij knipperde. Een fractie van een seconde leek hij uit zijn rol te vallen. "Echt?" herhaalde hij. "Ja," zei ze. "Met u. Niet met de winkel."

Hij haalde zijn schouders op. "Ach," zei hij. "Gaat wel. Het is een zware tijd, veel concurrentie, kosten die omhoog gaan, u kent het wel. Maar we houden vol."

Terwijl hij sprak, ging zijn hand weer naar zijn nek. Wreef. Losliet. Wreef opnieuw.

"Dat klinkt als iemand die het lijstje van redenen klaar heeft liggen," zei Jitske rustig. "Maar niet als iemand die echt rust heeft."

Hij keek haar nu iets langer aan. Zijn ogen schoten kort naar de deur van het magazijn, bijna onmerkbaar. "U bent een vriendin van… Bart, toch?" vroeg hij. "Partner," zei ze. "Ja."

"Hij is zo iemand die overal risico's ziet," zei De Vries, met een poging tot een grap. "Zal ik maar niet aan denken, anders slaap ik helemaal niet meer."

“Risico zien is niet hetzelfde als overal bang voor zijn,” zei Jitske. “En bang zijn is niet hetzelfde als zwak. Soms betekent het dat je gewoon heel goed doorhebt hoe ernstig iets is.”

Hij slikte. Zijn Adamsappel bewoog zichtbaar. “Weet u,” zei hij, ineens sneller pratend, “ik probeer gewoon mijn winkel overeind te houden. Voor de mensen hier. Voor mijn personeel. Voor mezelf. Je komt in situaties, je maakt keuzes, en voor je het weet, loop je op een touw waar je niet meer zo makkelijk afspringt.”

Het was er ineens uit. Niet concreet, maar ook niet niks.

“En wat gebeurt er als u toch springt?” vroeg Jitske zacht. “Wie valt er dan? U alleen, of meer mensen?”

Hij keek weg. Zijn blik bleef hangen aan de muur, ergens ter hoogte van de camerabollen in het plafond. “Dat kan ik me niet veroorloven,” zei hij. “Er zijn anderen… die daar niet blij mee zouden zijn.”

De woorden waren vaag, maar de lading was helder: anderen. Niet alleen. Druk van buiten.

“Bedoelt u leveranciers?” vroeg Jitske. “Of… andere ‘collega-ondernemers’?”

Zijn ogen flitsten kort naar haar. Even hield hij zijn adem in.

“Ik moet weer door,” zei hij toen. De lach schoot terug op zijn gezicht, maar het was een dunne versie. “De broodjes verkopen zichzelf niet.”

"Dat doen ze verrassend vaak wel," zei Jitske. "Maar goed. Als u ooit iemand nodig heeft om tegen te praten die niet meteen met bonnetjes begint, u weet waar ik woon."

Ze zei het luchtig, met een kleine glimlach, maar haar blik bleef even serieus. Hij wist precies wat ze bedoelde. "Dank u," zei hij. "Maar we redden het wel. We redden het altijd."

Ze liet het daarbij. Je kon niet in één gesprek door al iemands verdedigingslagen heen breken. Dat was niet haar doel. Niet nu.

Bij de kassa's zag ze dat Julian klaar was met zijn rij. Ze schoof haar mandje op zijn band. "Bonuskaart?" vroeg hij, bijna automatisch. "Die ligt in mijn andere jas," zei ze. "Kun je dat als trauma registreren?"

"Dat kost extra," zei hij.

Hij scande haar melk, chocola, een zak wortels. Zijn ogen vroegen meer dan zijn woorden. "En?" fluisterde hij terwijl hij de chocola langs de scanner haalde. "Heeft hij… iets gezegd?"

"Niet genoeg voor een aanklacht," zei ze. "Wel genoeg om te weten dat hij vastzit in iets wat groter is dan hijzelf. Hij voelt zich verantwoordelijk én bedreigd. Dat is geen goede combinatie."

Julian slikte. "Dus hij is… ook slachtoffer?"

"Dat sluit niet uit dat hij ook dingen doet die niet kunnen," zei Jitske. "Het maakt het alleen ingewikkelder. Geen zwart-wit. Eerder grijs met donkere vlekken."

“Wat moeten we daarmee?” vroeg hij. Zijn stem was bijna niet hoorbaar.

“We moeten twee dingen tegelijk kunnen,” zei ze. “Zien dat er misschien misdaad in het spel is, én zien dat er een mens onder zit die zich klem voelt. Jij hoeft daar niet volledig uit te komen. Jij hoeft niet zijn redder te zijn. Maar je moet wel eerlijk blijven over wat je ziet.”

Hij knikte langzaam. De scanner piepte de laatste producten langs. “Pap en ik gaan vanavond even zitten,” zei Jitske. “We leggen alles naast elkaar: wat jij ziet, wat hij ziet, wat ik voel. Daarna kijken we welke stappen nog van jullie zijn, en welke niet meer.”

“Welke zijn dan nog van mij?” vroeg Julian. “Ik heb het gevoel dat alles me een beetje ontglipt.”

“Jij bent verantwoordelijk voor wat je doet en wat je laat,” zei Jitske. “Niet voor alles wat anderen verkeerd doen. Onthoud dat.”

Ze betaalde, stopte de boodschappen in haar tas en keek hem nog even recht aan. “En Juul,” zei ze zacht. “Je doet het goed. Niet omdat je alles oplost, maar omdat je niet doet alsof je blind bent.”

Hij wist niet goed wat hij moest zeggen. Dus zei hij het enige wat hij kon. “Tot vanavond,” zei hij. “Tot vanavond,” zei ze.

Toen ze de winkel uit liep, voelde ze dat er onder de alledaagse lagen van melk, brood en chocola een andere laag lag. Een zenuw die bloot lag en waar iedereen omheen danste, bang om hem per ongeluk aan te raken.

Ze zette haar helm op, startte haar motor en reed weg.

In haar hoofd trok ze denkbeeldige lijnen: van de pallets naar de facturen, van De Vries' woorden naar Julians schort, van Barts blikken naar haar eigen vragen.

Het was geen zaak meer van alleen veel bakmeel. Het was een kwestie van mensen die vastzaten. En mensen die moesten besluiten wat ze met wat ze zagen gingen doen.

NACHT AAN DE LAADKLEP

De straat klonk anders na tien uur ’s avonds.

Overdag hoorde je auto’s, fietsers, stemmen, winkelwagentjes. Nu waren het losse geluiden in een verder stille wereld: een brommer in de verte, het tikken van een verkeerslicht dat op rood stond voor niemand, het zachte gezoem van de koelinstallatie op het dak van de Spar.

Julian trok zijn capuchon wat verder over zijn hoofd en klemde zijn handen om het koude metaal van het hek bij de achterzijde van de winkel. Hij stond in de schaduw van een boom, net buiten het directe zicht van de laadklep.

“Je ziet eruit alsof je een inbraak voorbereidt,” fluisterde Aiden naast hem. “Dat is niet grappig,” zei Julian. Zijn adem vormde kleine wolkjes in de koude lucht.

“Een beetje wel,” zei Aiden. Ze had haar donkerste jas aan, haar haar in een staart onder een muts gepropt. Geen opvallende kleuren. Alleen haar ogen, helder in het halfdonker.

Hij keek op zijn telefoon. 22:14. De Spar was al een uur dicht. De laatste medewerkers waren rond negen uur naar buiten gekomen, in groepjes, met fietsen en praatjes. De Vries had als laatste de voordeur dichtgedraaid en de rolluiken laten zakken.

“En hij zei echt dat hij ‘nog even iets moest afhandelen’?” vroeg Aiden. “Ja,” zei Julian. “Tegen Fatima. En hij vroeg of ik mijn fiets achter wilde laten, dan leek het alsof er nog iemand binnen was. Dat doet hij wel vaker als hij langer moet blijven, zegt hij. In het begin vond ik dat normaal. Nu niet meer.”

“Een fiets als decorstuk,” zei Aiden. “Zucht. We leven echt in Nederland.”

Julian glimlachte kort, maar zijn buik bleef gespannen. Hij dacht aan Bart en Jitske aan de keukentafel. Ze hadden uitgebreid met hem gesproken over vanavond.

“Alleen kijken,” had Bart gezegd. “Geen hekken over, geen deuren. Als er iets gebeurt dat niet pluis voelt, ga je weg. Eerst jij veilig, dan pas nadenken.”

“En je belt als er echt gevaar is,” had Jitske eraan toegevoegd. “Liever een keer te vaak dan te laat.”

Hij had ja geknikt. Ja gezegd. En nu stond hij hier, met zijn hart in zijn keel, alsof hij elk moment betrapt kon worden, terwijl hij in feite gewoon op de openbare weg stond.

"Zie je iets?" vroeg Aiden. Ze kneep haar ogen samen en tuurde naar de laadklep. De lamp daarboven gaf een harde, gelige lichtcirkel rondom de metalen deur. "Nog niks," zei Julian. "Misschien komt er ook niks. Misschien zit hij gewoon administratie te doen."

"Dan gaan we over een half uur weer naar huis," zei Aiden. "Dan hebben we alleen maar koud staan worden."

"Alleen maar," herhaalde hij. "Alsof dat niks is." Ze lachten allebei kort. De spanning zocht een uitweg.

Aan de overkant van de straat stond een donkere auto geparkeerd. De ramen spiegelden. Je kon niet zien of er iemand in zat.

"Denk je dat Bart echt weg is?" vroeg Aiden.

"Hij zei dat hij een rondje ging rijden," antwoordde Julian. "Niet hier stil moest blijven staan, dan zou hij juist opvallen. Maar hij zal vast ergens in de buurt zijn." "Handig," zei Aiden. "Een vader met een motor als surveillanceapparaat." "Hij noemt het 'toezicht houden op zijn minderjarige zoon'," zei Julian.

Ze zwegen even. De tijd leek zich uit te rekken. Het koude beton onder hun voeten werd harder.

Julian luisterde. Naar het zacht zoemen van de koelinstallatie, naar het ritselen van een plastic zak die in de bosjes verstrikt

zat, naar zijn eigen ademhaling. Elke keer als er in de verte een motor of vrachtwagen klonk, spande zijn lijf zich aan.

Om 22:27 verscheen er koplamplicht in de zijstraat. Niet fel, eerder gedimd. Een middelgrote bestelbus dook op uit de bocht en reed langzaam, bijna aarzelend, richting de laadklep.

“Daar,” fluisterde Aiden.

De bus stopte niet direct bij de klep, maar een paar meter ervoor. De motor bleef draaien. De bestuurder zat een paar seconden stil, alsof hij wachtte op een onzichtbaar signaal.

Na een halve minuut ging de zijdeur van de Spar open. Niet de grote laadklep, maar een kleinere deur ernaast. De Vries stapte naar buiten, in zijn groene jas, zonder winkelkarretje dit keer. Zijn gezicht was moeilijk te zien op deze afstand, maar zijn houding was gespannen.

Hij liep naar de bus, klopte op de zijkant. De motor werd uitgezet. Twee mannen stapten uit. Geen bedrijfskleding, geen logo’s. Donkere jassen, petten diep over hun voorhoofd.

Julian voelde zijn maag samentrekken. Dit was anders dan de gewone leveringen overdag.

“Dit is niet BestFood Logistics,” fluisterde Aiden. “Stil,” fluisterde Julian terug, hoewel zij al zacht sprak.

De mannen en De Vries stonden in een halve cirkel, dicht bij elkaar. Ze spraken, maar de woorden droegen niet tot aan het hek. De toon wel: kort, gehaast, weinig lachen.

Een van de mannen wees naar de deur. De Vries haalde zijn schouders op, maakte een gebaar van haast. De man kwam dichter naar hem toe, een fractie. Niet genoeg voor een duw, wel genoeg om dreiging te voelen.

“Zie je dat?” fluisterde Aiden. “Hij is bang.”

Julian zag het ook. De manier waarop De Vries zijn hoofd een beetje introk, zijn handen voor zijn borst hield, alsof hij zichzelf klein wilde maken.

Na een kort gesprek liep De Vries naar de deur en opende die verder. De mannen liepen met hem mee naar binnen. De bus bleef met de achterdeuren dicht staan.

“Ze gaan met z’n drieën naar binnen,” zei Aiden. “Zonder iets uit te laden…” “Of ze laten iets achter wat er al ligt,” zei Julian. Zijn keel werd droog.

Ze kropen een stukje verder langs het hek, zodat ze net iets beter zicht hadden op de zijdeur. De lamp boven de laadklep maakte scherpe schaduwen.

Na een paar minuten kwamen ze terug. De Vries eerst, de twee mannen erachter. De Vries praatte, drukte zijn handen open en dicht. De man met de pet bleef dicht bij hem staan, het soort dichtbij dat niet vriendelijk was. Even later gingen de achterdeuren van de bus open. Julian kneep zijn ogen samen.

In de laadruimte stonden geen standaard pallets zoals bij de groothandel, maar een paar grote, onopvallende kartonnen dozen, strak tegen elkaar aan. Geen logo, alleen kleine stickers met barcodes.

Een van de mannen pakte er één op. Niet zwaar, te zien aan de manier waarop hij tilde. Toch was hij er voorzichtig mee. De Vries liep vooruit, naar de deur. Ze droegen de dozen naar binnen, één voor één.

“Dit zijn geen gewone leveringen,” fluisterde Aiden. “Geen bonnen, geen bedrijfskleding, midden in de nacht…”

Julian voelde zijn hart bonzen in zijn keel. Zijn handen grepen het hek steviger vast. Dit was het beeld dat hij eigenlijk nog niet had willen zien, maar nu nooit meer kon ontzien.

“Moeten we… niet bellen?” vroeg Aiden zacht. “Dit is toch… foute boel? Zo ziet fout eruit in series.”

“Jitske zei: bellen als er direct gevaar is,” fluisterde Julian terug. “We weten nog steeds niet wat hierin zit. We zien alleen… iets dat verdacht lijkt.”

“Het ís verdacht,” siste Aiden. “Hoeveel verdachter moet het worden?”

Hij wist het niet. Hij wist alleen dat als hij nu belde en het bleek toch “gewoon” om iets anders te gaan – illegale sigaretten, onder-de-tafel-inkoop – hij een grens over was gegaan waar hij niet klaar voor was. En dat als hij niet belde en het later ernstiger bleek dan hij dacht, hij met dat gewicht zou moeten leven.

Zijn hoofd tolde.

Na een kwartier waren de dozen uit de bus. De mannen sloegen de deuren dicht. Er was een kort, scherp gesprek. De Vries knikte keer op keer, als iemand die alleen nog maar ja kon zeggen.

Toen stapten de mannen weer in. De motor sloeg aan. Zonder licht en gedoe reed de bus weg, de hoek om, de nacht in.

Julian bleef nog een paar tellen staan, alsof hij verwachtte dat er nog iets zou gebeuren. Maar de deur ging dicht, het licht boven de laadklep bleef branden, en de straat werd weer gewoon een rustige, donkere straat.

“Nou?” fluisterde Aiden. “Wat is ons rapport, inspecteur?” Hij lachte niet. “Levering,” zei hij. “Laat in de avond. Geen logo’s, geen pallets. Dozen. Twee mannen, één De Vries, één bus. Geen bonnen dat ik kon zien. En De Vries die bang is.”

“En wij die toe staan te kijken,” zei Aiden zacht. “Vanachter een hek.” “Wat hadden we dan moeten doen?” vroeg Julian. “Ernaartoe lopen en zeggen: ‘Hé, mag ik helpen tillen?’” “Dat zeg ik niet,” zei ze. “Maar het voelt… machteloos.”

“Misschien is machteloos zijn beter dan doodmoedig,” zei Julian. Hij hoorde Bart in zijn eigen woorden. “Je vader zou trots zijn op die zin,” zei Aiden. “En boos dat we hier staan.”

“Hij weet dat we hier staan,” zei Julian. “Tenminste, dat we wilden kijken. We hebben het gezegd.” “Ja,” zei Aiden. “Maar hij weet niet hoe vies het voelt.”

Julian haalde diep adem. De lucht rook naar nat asfalt en iets metaligs. Zijn vingers waren koud geworden aan het hek. “Kom,” zei hij. “We gaan naar huis. Morgen moet ik weer gewoon vakken vullen alsof er niks is.”

Ze liepen weg van de Spar, de straat uit. De winkel werd kleiner achter hen, de lichtkring boven de laadklep verdween uit het zicht.

“Wat ga je tegen Bart zeggen?” vroeg Aiden. “De waarheid,” zei Julian. “In elk geval wat ik gezien heb. En dan laat ik hem bepalen hoeveel daarvan verder moet. Ik ben al genoeg petten tegelijk aan het dragen.”

“En Van Dam?” vroeg ze. “Ga je hem nog vertellen dat je dit allemaal weet terwijl je zijn dossiers scant?”

Hij slikte. “Dat weet ik nog niet,” zei hij. “Maar ik weet wel dat het moeilijker wordt om te doen alsof ik niet zie wat ik zie.”
Ze zwegen, ieder met hun eigen gedachten. De stad om hen heen was rustiger dan hun hoofden. Bij het kruispunt waar ze hun wegen normaal splitsten, bleven ze even staan.

“Juul?” zei Aiden. “Ja?” “Als dit echt misdaad is,” zei ze, “dan is De Vries niet alleen slecht. Dat zag ik net. Hij is ook bang. Ik weet niet wat dat met me doet. Ik dacht dat ik het makkelijker vond als hij gewoon een slechterik was.”

“Dat dacht ik ook,” zei Julian. “Maar misschien is het juist moeilijker omdat hij… mens is.”

Ze keken elkaar even aan. Geen grapjes, geen drama. Alleen het besef dat de wereld niet zo simpel was als goed en fout invullen in een multiplechoicevraag.

“Tot morgen,” zei Aiden. “Tot morgen,” zei hij.

Hij fietste het laatste stuk alleen. Thuis brandde er licht in de woonkamer. Door het raam zag hij Bart aan de keukentafel zitten, een mok in zijn hand, zijn telefoon ernaast.

Julian wist dat hij vanavond opnieuw moest kiezen wat hij vertelde en wat hij liet liggen. Maar één ding wist hij zeker: het beeld van de bus bij de laadklep, de mannen zonder logo en de gespannen schouders van De Vries, zou niet meer uit zijn hoofd verdwijnen.

Het was geen vermoeden meer. Het was een herinnering.

OP HET MATJE

De volgende dag voelde het kantoor van Van Dam & Partners benauwder dan anders.

Julian stapte de lift uit met een steen in zijn maag. Hij had slecht geslapen. Iedere keer als hij zijn ogen dichtdeed, zag hij de bus bij de laadklep weer, de mannen zonder logo, de gespannen schouders van De Vries.

“Goedemorgen,” zei Karin bij de balie. “Goedemorgen,” zei Julian. Zijn stem klonk hol in zijn eigen oren.

In de kamer van de kleine bedrijven zaten Anouk en Farid al achter hun schermen. De tl-lampen gaven hetzelfde kille licht als altijd. De computer zoemde op als hij op de aan-knop drukte. Alles deed alsof het een gewone dag was.

“Daar is onze stagiair weer,” zei Farid. “Klaar voor een nieuwe lading facturen?” “Zo klaar als ik kan zijn,” zei Julian.

Hij schoof de map ‘Kleine bedrijven Q1’ naar zich toe. Het tabblad van de Spar zat ergens halverwege, maar hij sloeg eerst de andere delen open. Hij besloot bij een kapsalon te beginnen. Iets waar geen nachtelijke laadkleppen bij hoorden.

Toch dwaalden zijn ogen steeds terug naar de rand van het blauwe label SPAR DE VRIES – HENDRIK-IDO-AMBACHT

Hij scande een factuur, gaf hem een naam, klikte op opslaan. Zijn vingers gingen automatisch. In zijn hoofd liep een andere film.

“Julian?”

De stem van Van Dam klonk achter hem. Hij draaide zich om. Van Dam stond in de deuropening, map onder zijn arm. Zijn gezicht had niet de ontspannen glimlach van sommige ochtenden. Zijn mond stond strakker, zijn ogen waren iets nauwer.

“Heb je even?” vroeg Van Dam. Julian voelde zijn hart in zijn keel bonzen. “Ja,” zei hij. Zijn stem was dun.

Anouk keek kort op, ving zijn blik, trok een neutraal gezicht. Geen geruststellende knipoog deze keer, maar ook geen alarm. Alsof ze dit al vaker had gezien bij andere stagiairs.

In het kleine spreekkamertje met de ronde tafel rook het naar koffie en schoonmaakmiddel. De poster met “integriteit” hing nog steeds scheef. Julian ging zitten. Zijn handen waren klam.

Van Dam nam tegenover hem plaats, legde de map neer en vouwde zijn handen in elkaar. “Maak je niet druk,” begon hij. “Je bent niet ontslagen of zo.”

Dat hielp maar een beetje. “Maar ik wilde wel even met je praten,” ging hij verder. “Over iets wat gisteren bij mij terechtkwam.”

Julian slikte. “Oké.”

“Anouk vertelde dat je de laatste dagen bijzonder geïnteresseerd kijkt naar het dossier van de Spar,” zei Van Dam. “En dat je veel vragen stelt over hun inkoop, zeker van bakproducten.”

Hij voelde zijn wangen warm worden. “Ik… ja. Dat klopt. Ik ken die winkel. Ik werk daar. Dus ik maak me misschien extra druk.”

“Dat begrijp ik,” zei Van Dam. “En dat is precies de reden dat we dit gesprek nu hebben.”

Hij leunde iets naar voren. “We hebben het er eerder over gehad: dubbele loyaliteit. Jij bent werknemer daar en stagiair hier. Dat is niet jouw fout, dat is gewoon hoe je leven nu loopt. Maar het betekent wel dat we extra voorzichtig moeten zijn met hoe jij met informatie omgaat.”

“Ik heb niets doorgestuurd of zo,” zei Julian snel. “Geen foto’s gemaakt van schermen. Geen cijfers naar vrienden. Dat zweer ik.”

“Ik geloof je,” zei Van Dam rustig. “En als ik ook maar een zweem van het tegendeel had gezien, zaten we hier niet zo rustig.”

Julian haalde iets makkelijker adem.

“Maar,” vervolgde Van Dam, “interesse is ook een vorm van handelen. Zeker als je die interesse niet alleen hier houdt, maar ook mee naar huis neemt.”

Julian voelde zich betrapt, hoewel Van Dam niet wist van de laadklep en de nacht. “Ik probeer gewoon te begrijpen wat ik zie,” zei hij. “Dat is toch… goed? Voor een accountant bedoel ik.”

“Vragen stellen is goud waard in ons vak,” zei Van Dam. “Maar vragen stellen heeft context nodig. Als jij bij een klant werkt én diens dossier ziet, en je je zorgen maakt, dan is de vraag: wat doe je daarna met die zorg? En met wie bespreek je die?”

“Met u?” zei Julian voorzichtig. “Bijvoorbeeld,” zei Van Dam. “Maar dan wel op de juiste manier.” Hij keek Julian aan. “Dus laat ik het gewoon vragen: vind jij het ingewikkeld om het dossier van de Spar te doen?”

Julian zweeg even. Hij kon nu zeggen dat het wel meeviel. Dat het alleen maar veel was, niet zwaar. Maar het zou een leugen zijn. En hij had vannacht genoeg beelden in zijn hoofd verzameld om te weten dat liegen hier niet hielp.

“Ja,” zei hij toen. “Ik vind het ingewikkeld.” “Wat maakt het ingewikkeld?” vroeg Van Dam. Zijn stem bleef rustig, niet beschuldigend.

“Ik…” Julian moest zijn woorden zoeken. “Ik zie dat ze veel inkopen. Voor bakproducten. En ik werk daar. Ik zie dat niet alles wat zij inkopen ook echt langs mijn kassa gaat. En ik

merkte een paar dingen in de bankafschriften. Contante stortingen. Vage omschrijvingen."

Hij stopte. Van Dam knikte langzaam. "En dat roept vragen op," vulde Van Dam aan. "Ja," zei Julian. "En ik weet niet wat ik daarmee moet. U zei dat ik geen privéonderzoeken mocht doen. Maar als ik niks doe, voelt het alsof ik wegkijk. En ik ben bang dat ik het dan later mezelf kwalijk neem."

Het kwam er sneller uit dan hij van plan was. Maar nu het eruit was, voelde het ook een beetje… lichter.

Van Dam leunde achterover en keek naar het plafond, alsof hij daar even een antwoord zocht. "Oké," zei hij uiteindelijk. "Dat zijn eerlijke woorden. Dank je."
Julian wist niet goed wat hij met die dank moest.

"Laat ik je vertellen hoe wij hiermee omgaan," zei Van Dam. "Algemeen, zonder meteen over de Spar te praten."

"Oké," zei Julian.

"In ons vak zijn we verplicht om ongebruikelijke dingen te melden," zei Van Dam. "We hebben signaleringslijsten, procedures, vertrouwenspersonen. Als er patronen zijn in transacties die niet kloppen, als er vermoedens zijn van witwassen of fraude, dan is het aan ons om dat te signaleren en eventueel door te geven. Niet aan stagiairs. Niet aan baliemedewerkers. Aan ons, als verantwoordelijken."

"Dus… als u iets raars ziet, doet u daar wat mee," zei Julian.

"In theorie altijd," zei Van Dam. "In de praktijk soms te laat, soms te voorzichtig, soms te voorzichtig geformuleerd. We zijn ook maar mensen. Maar het punt is: jij hoeft daar niet de

held in te zijn. Sterker nog, je mág dat niet zijn. Omdat jij niet alle informatie ziet en omdat je in een kwetsbare positie zit."

"Maar u vraagt me wel om mijn ogen te gebruiken," zei Julian. "Anouk ook. Ze zei dat ik geen speurneus mocht spelen, maar dat vragen stellen goed was."

"Dat is precies de spagaat," zei Van Dam. "We willen dat junioren leren kritisch te kijken. Maar we willen niet dat ze zelf gaan sleutelen met half begrip. Daarom is dit gesprek belangrijk." Hij zweeg even, keek Julian weer recht aan.

"Als jij zegt: 'Ik zie dingen bij de Spar die ik niet begrijp en die me ongemakkelijk maken', dan is dat een signaal," zei Van Dam. "Niet per se van fraude. Wel van jouw beleving. En dat moeten wij als begeleiding serieus nemen."

"Wat betekent dat?" vroeg Julian. "Dat u ernaar gaat kijken?"

Van Dam knikte. "We kijken altijd," zei hij. "Los van jou. We hebben ook andere bronnen, andere jaren, andere gegevens. Dat is ons werk."

Hij boog zich iets naar voren. "Maar los daarvan stel ik één ding voor, en dat is niet optioneel: jij gaat vanaf nu niet meer aan het Spar-dossier werken."

Julian's maag kromp ineen. "Niet meer?" herhaalde hij. "Helemaal niet?" "Helemaal niet," zei Van Dam. "We halen je van alle taken rondom die klant. Je hebt genoeg andere dossiers om op te oefenen. Hiermee halen we jou uit de spagaat. Je blijft stagiair hier, je blijft werknemer daar, maar je hoeft niet langer tegelijk beide rollen op dezelfde gegevens te plakken."

“Dus dan weet ik helemaal niet meer wat er gebeurt,” zei Julian. Er klonk iets van paniek in zijn stem. “Dan ben ik er helemaal uit.”

“Dat is precies de bedoeling,” zei Van Dam rustig. “Omdat jij niet degene bent die moet beslissen wat er met die informatie gebeurt. Jij hebt je signaal gegeven. Dat is genoeg. Meer dan genoeg, eigenlijk, voor iemand in jouw positie.”

Julian staarde naar de tafel. Een deel van hem voelde zich opgelucht: geen dubbele spanning meer bij ieder getal, geen angst om fouten te maken in het dossier van zijn eigen baas. Een ander deel voelde zich buitengesloten. Alsof hij zijn recht had verloren om te weten wat er achter de schermen speelde.

“En… wat zegt u tegen de Spar?” vroeg hij. “Dat ik eraf ben gehaald?” “Daar zeggen we niks over,” zei Van Dam. “We bespreken nooit intern stagebeleid met klanten. We schuiven gewoon met werk. Dat gebeurt vaker. Niemand die er iets achter hoeft te zoeken.”

“Maar u denkt toch ook dat er… iets kan zijn?” vroeg Julian voorzichtig. “U zei net dat u signalen serieus neemt.”

“Of ik dat denk, is niet jouw zorg,” zei Van Dam vriendelijk maar beslist. “Als er iets is, dan zijn er procedures. Als er niets is, even goed. Jouw taak is nu: leren, werken, je examenjaar doorkomen zonder dat je ’s nachts wakker ligt van dossiers waar jij niet verantwoordelijk voor bent.”

“Dat lukt niet zo goed,” gaf Julian toe. “Daarom zeg ik dit nu zo duidelijk,” zei Van Dam. “Zodat je vannacht in elk geval deze gedachte kunt hebben: ik heb gezegd wat ik wist, bij de juiste persoon. De rest ligt niet meer bij mij.”

Julian liet de woorden op zich inwerken. Hij wist niet of het meteen rust zou geven, maar het was in elk geval een anker.

"Eén ding nog," zei Van Dam. "Wat er ook gebeurt in die winkel – en ik zeg niet dat er iets gebeurt – jij gaat daar niet voor politieagent spelen. Je bent werknemer. Als je ooit direct gevaar ziet, bel je 112, zoals ieder ander. Maar je gaat niet zelf onderzoeken, niet zelf mensen bespioneren, niets van dat alles. Dat is levensgevaarlijk en niet jouw taak."

Julian dacht aan het schort in zijn kast. Aan de microfoon in de naad. Aan de nacht bij de laadklep. Zijn hart sloeg een slag over. "Ik… begrijp het," zei hij.

"Kijk me even aan," zei Van Dam. Julian keek op. "Dit is geen test," zei Van Dam. "Ik ga je hier niet op beoordelen als één of ander examen. Ik zeg dit omdat ik je een slimme jongen vind met een goed geweten. En omdat ik te vaak heb gezien dat mensen met een goed geweten in de versnelling schieten en zichzelf vergeten."

Er zat iets zachts in zijn blik wat Julian tot nu toe niet had gezien. Minder werkgever, meer mens.

"Oké," zei Julian. "Ik zal… proberen geen speurneus te spelen."

"Je mag nieuwsgierig blijven," zei Van Dam. "Maar richt die nieuwsgierigheid voorlopig op dossiers waar je geen emotionele band mee hebt. Ik laat Anouk je straks een andere stapel geven."

Hij stond op, pakte de map en legde zijn hand even op Julians schouder. "En Julian?"

"Ja?"

"Mocht het je echt te veel worden," zei Van Dam, "zeg dat dan. Liever een stagiair met een pauze dan een burn-out op zijn zeventiende. We zijn een kantoor, geen fabriek."

Julian knikte. "Dank u," zei hij. En deze keer meende hij het zonder reserve.

Terug in de kamer lagen er al twee andere mappen op zijn bureau. Anouk had ze er neergelegd. "Zo," zei ze. "Van Dam heeft je officieel tot koningsarchivaris van de horeca benoemd. Geen Spar meer voor jou. Cafés, snackbars, dat soort werk. Kun je oefenen op bitterballen in plaats van bakmeel."

Ze glimlachte half. Er zat iets van medeleven in. "Hij heeft met je gepraat?" vroeg ze. "Ja," zei Julian. "Hij haalt me van het Spar-dossier af." "Goeie beslissing," zei Anouk. "Voor jou. En voor ons. Minder gedoe." "Vind je me nu een zeur?" flapte hij eruit. "Nee," zei ze meteen. "Ik vind je eerlijk. En eerlijkheid is zeldzamer dan je denkt in dit werk. Laat je dat alsjeblieft niet afleren." Hij slikte. "Ik zal het proberen."

Hij sloeg de map van een snackbar open. Friet, frituurvet, frisdrank. Minder beladen. Tenminste, voor nu.

Toch, terwijl hij scande en klikte, bleef er iets knagen. Hij had zijn signaal gegeven. Formeel had hij gedaan wat hij moest doen. Maar in een hoek van zijn hoofd stond nog steeds de laadklep in het donker, de bus zonder logo, de mannen zonder naam.

En hij wist dat hij, hoezeer Van Dam ook zei dat het niet zijn taak was, niet zomaar kon stoppen met zien.

Die avond, aan de keukentafel, zou hij Bart en Jitske moeten vertellen dat hij van het dossier was gehaald. En dat hij zich daardoor tegelijk lichter én machtelozer voelde.

Alsof iemand het boek waar hij in had zitten lezen dichtsloeg. Precies op een cliffhanger.

JITSKE STELT DE VRAAG

Het was al donker toen Julian thuis zijn fiets in de schuur zette. De lucht was helder, zonder regen dit keer, maar zijn hoofd voelde zwaarder dan de grijze wolken van de afgelopen dagen bij elkaar.

Binnen klonk bestek tegen borden. De geur van soep hing in de gang.

“Ben je daar?” riep Bart. “Ja,” zei Julian. Hij hing zijn jas op en schopte zijn schoenen uit. “Ik kom zo.”

In de keuken stond een pan tomatensoep op tafel, naast een schaal stokbrood. Bart roerde in zijn eigen kom alsof hij niet echt honger had. Jitske zat al, haar haar los, haar motorlaarzen nog aan. “Hoe was het?” vroeg ze.

Julian ging zitten. Zijn schort had hij bij de Spar achtergelaten; het "speciale" schort hing nog over zijn bureaustoel boven. Vandaag had hij het niet aangedurfd om het te dragen. Niet na het gesprek met Van Dam.

"Van Dam heeft me van het Spar-dossier gehaald," zei hij zonder omweg. Bart keek op. "Zo," zei hij. "Dat is snel." "Hij vond het te ingewikkeld," zei Julian. "Dubbele loyaliteit. Hij zegt dat ik mijn signaal heb gegeven en dat de rest niet meer aan mij is."

"Dat klinkt als een verstandige man," zei Jitske. "En als iemand die zijn eigen verantwoordelijkheid neemt."

"Het voelt ook alsof ik er nu helemaal buiten sta," zei Julian. "Alsof ik een boek lees en iemand hem dicht klapt midden in het verhaal." "Dat snap ik," zei ze. "Maar liever dat dan dat jij het boek alleen moet afmaken."

Ze aten even in stilte. De soep was warm, maar Julian proefde er weinig van. Hij dacht aan de laadklep, aan de bus, aan de mannen zonder logo.

"Je wilt het over gisteravond hebben," zei Bart uiteindelijk. Het was geen vraag. Julian knikte. "We zijn gegaan," zei hij. "Zoals we hadden gezegd. Alleen kijken."

Hij vertelde wat ze gezien hadden. De bus, de mannen, de dozen, De Vries' lichaamstaal. Geen rondrijdende groothandel, geen pallets met duidelijke bonnen. Een korte, scherpe uitwisseling in het donker. Dozen die te licht waren om meel te zijn, maar te voorzichtig werden gedragen om "gewoon" te zijn.

Bart luisterde met zijn handen om zijn soepkom gevouwen. Jitske legde haar lepel neer, haar gezicht strak geconcentreerd.

"Dus," zei Bart toen Julian klaar was. "We hebben nu drie lagen. Cijfers die jij niet begrijpt en waar Van Dam iets van vindt. Nachtelijke leveringen die jij en Aiden zien. En een winkelier die in de knoop zit met zijn geweten." "Dat is ongeveer de samenvatting," zei Jitske zacht.

Julian keek van de een naar de ander. "En nu?" vroeg hij. "Wat betekent dit? Wat moeten wij… doen?"

Bart keek naar Jitske. "Jij eerst," zei hij.

Ze haalde diep adem. "Wat ik gisteren in de winkel zag en hoorde," zei ze, "past bij iemand die onder druk wordt gezet. Door 'anderen'. Niet alleen door geldproblemen. Door mensen die hij vreest. Hij gebruikt woorden over 'situaties waar je in belandt' en 'niet zomaar af kunnen springen'. Dat is taal van iemand die zich gevangen voelt."

"Dus hij is een soort slachtoffer," zei Julian. "Maar ook dader. Hij zegt geen nee."

"Dat is precies de spanning," zei Jitske. "Hij doet mee aan iets wat waarschijnlijk niet mag. Misschien strafbaar is. Tegelijk zie ik geen man die dit doet omdat hij het leuk vindt. Eerder iemand die zijn grenzen al lang voorbij is en nu probeert niet kopje onder te gaan."

Bart knikte. "Dat sluit aan bij wat ik buiten zie," zei hij. "Hij handelt niet alsof hij een soepel geoliede, criminele machine runt. Eerder als iemand die slecht improviseert met te weinig voorbereiding en te veel angst."

Julian zuchtte. “Dat maakt het niet eenvoudiger.” “Nee,” zei Bart. “Gelukkig maar. De wereld is zelden simpel.”

“Hoe ver zijn we bereid te gaan?” vroeg Jitske. Ze keek nu niet naar Julian, maar naar Bart. “Met kijken, met opnemen, met mee puzzelen.”

“Dat wilde ik jullie ook vragen,” zei Julian. “Want Van Dam zegt dat ik geen politieagent moet spelen. En jij, pap, zegt dat ik geen held moet zijn. Maar ik wil ook niet gewoon… weglopen.”

Bart leunde achterover. “Voor mij is er één harde grens,” zei hij. “Jij en Aiden gaan geen dingen doen die jullie direct in gevaar brengen. Geen hekken over, geen gebouwen in, geen confrontaties. Punt.”

Julian knikte. Dat hadden ze al afgesproken, maar het hielp om het nog eens te horen.

“En twee,” vervolgde Bart. “We gaan niets doen met jouw stagemateriaal. Geen cijfers lekken, geen screenshots, geen ‘toevallige’ verhalen. Dat is Van Dams terrein nu. Hij weet genoeg om te weten dat er iets schuurt. Als hij daar niets mee doet, is dat zijn verantwoordelijkheid. Niet de jouwe.”

“Blijft over wat we zien in en rond de Spar,” zei Jitske. “En wat we horen.” Ze keek Julian aan. “Heb je het schort gebruikt?”

Hij schudde zijn hoofd. “Nog niet,” zei hij. “Na het gesprek met Van Dam voelde het alsof alles wat ik extra zou doen fout was. Alsof ik dan alsnog een grens over ging.” “Dat snap ik,” zei ze. “Ik ben eerlijk: ik heb zelf ook getwijfeld. Over dat schort.”

“Jij was het er toch mee eens?” vroeg Bart. “Ik was het ermee eens dat hij niet alleen moest rondlopen met alles in zijn hoofd,” zei ze. “Maar ik ben geen jurist. Ik kijk vooral naar de mensenkant. En die zegt: als Julian straks een gesprek hoort waar hij ’s nachts wakker van ligt en wij niets concreets hebben, dan blijft hij daar misschien jaren mee lopen.”

“Dus je vindt…” begon Julian. “Ik vind,” zei ze langzaam, “dat we het schort moeten gebruiken als veiligheid, niet als jachtwapen. Niet om actief gesprekken te gaan zoeken, wel om niet machteloos te zijn als iets zich recht voor je neus afspeelt.”

“Dat klinkt als: alleen aanzetten als je iets voelt komen,” zei Bart. “Precies,” zei ze. “En dan alleen met één doel: voorkomen dat Julian de enige getuige blijft van iets wat hem overbelast.”

Julian keek naar zijn handen. “Dus jullie zeggen: geen eigen onderzoek meer. Geen laadklep-avonden meer. Alleen nog… als er iets op me af komt, mag ik het vastleggen?”

“Zoiets,” zei Bart. “En zelfs dat doen we met beleid. Jij gaat niet alleen beslissen wanneer je het aanzet. We spreken af: als jij denkt ‘dit gesprek is groter dan ik’, dan zeg je het zo snel mogelijk tegen ons. En dan bepalen wij samen wat ermee moet gebeuren. Met in ons achterhoofd: veiligheid eerst, waarheid daarna.”

“En Aiden?” vroeg Julian. “Zij heeft tot nu toe alles met mij meegedaan. Ze gaat hier vast iets van vinden.”

“Dan praten we met haar,” zei Jitske. “Eerlijk. Niet vanuit ‘verboden’, maar vanuit ‘dit is waarom we het zo doen’. Ze is

niet dom. Ze wil jou beschermen. Dat hebben we alle drie gezien."

Julian knikte. Hij voelde dat er langzaamaan een kader ontstond. Geen perfect plan, maar wel grenzen. "En De Vries?" vroeg hij. "Doen we daar nog iets mee? Jij zei dat hij kon praten met iemand die niet meteen bonnetjes erbij pakt."

"Ik heb hem die optie gegeven," zei Jitske. "Hij heeft hem nog niet gepakt. Dat is zijn keuze. Ik ga hem niet therapeutisch ontleden in het gangpad bij de crackers. Maar ik houd hem wel in de gaten. En als ik een moment zie waarop hij zelf aan de bel wil trekken, zal ik die ruimte geven."
"Wat als hij dat niet doet?" vroeg Julian. "Wat als hij gewoon… doorgaat?" "Dan is hij verantwoordelijk voor zijn keuzes," zei ze. "En wij voor de onze. Het is hard, maar het is zo."

Er viel een stilte. Je kon de klok in de woonkamer zacht horen tikken.

"Samengevat," zei Bart, alsof hij een vergaderminute schreef: "Jij bent van het dossier af. We doen niet meer aan eigen nachtelijke observaties. We gebruiken de techniek alleen als er iets op jouw pad komt dat te groot is om alleen te dragen. En we houden elkaars grenzen in de gaten."

"En we vertrouwen erop dat er meer ogen zijn dan de onze," vulde Jitske aan. "Die van Van Dam, die van systemen, die van andere mensen in de buurt. Jij bent niet de enige die voelt dat er iets niet klopt. Daar durf ik mijn motorhelm om te verwedden."

Julian snoof een lachje. “Dat is een grote inzet.” “Maar geen totale gok,” zei ze.

Later die avond zat hij in zijn kamer. Het schort hing nog steeds over de rugleuning van zijn stoel. Hij pakte het op, hield het even voor zich. Met zijn duim zocht hij de kleine schakelaar in de naad. Een klikje, nog een klik. Uit, aan, uit.

“Veiligheid, geen wapen,” mompelde hij. “Niet zoeken, wel vastleggen als het moet.”

Hij hing het schort aan de haak bij zijn deur, bij zijn jas. Morgen had hij weer dienst. Hij wist niet of er iets zou gebeuren. Misschien werd het een dag als alle andere: kinderen, kassasoftware die vastliep, mensen die klaagden over prijzen. Maar hij wist één ding zeker: als er een gesprek zou zijn dat hij niet kon dragen, hoefde hij dat niet meer alleen te doen.

Hij pakte zijn telefoon. Een bericht van Aiden stond al klaar.

‘Nog steeds wakker?’

Hij typte terug: ‘Ja. Van Dam heeft me van het dossier gehaald. Bart en Jitske willen dat we stoppen met spelen voor agent. Alleen nog kijken als we er al in zitten. Ik vertel je morgen alles.’

Haar antwoord kwam snel. ‘Ik haat het en ik snap het. Morgen pauze. En ja, ik wil alles horen.’

Julian legde zijn telefoon naast zich neer en ging liggen. De beelden van de nacht aan de laadklep waren er nog, maar ze stonden nu niet meer op de voorgrond. Er waren andere beelden bijgekomen: Van Dam die zei dat hij genoeg had

gedaan, Bart met het schort in zijn handen, Jitske die in de winkel onzichtbare lagen in mensen zag.

Hij was nog steeds in het web verstrikt. Maar hij was niet meer de enige die het zag.

DE SCHEUREN IN HET MASKER

Het was donderdag tegen sluitingstijd toen Jitske besloot dat dit het moment was.

Ze zat op de motor, nog in haar werkjas, toen ze langs de Spar reed. De lucht was grauw, maar droog. In haar hoofd ratelden nog de stemmen van cliënten, maar daar tussendoor zat steeds één ander beeld: De Vries, bij de koekjes, met die te lang vastgehouden glimlach en de hand die steeds naar zijn nek ging.

Ze parkeerde de motor een stukje verderop, in een zijstraat. Even gewoon ademhalen. Ze trok haar helm af, schudde haar haar los en liep terug richting de winkel. Bij de deur bleef ze staan. Ze zag Julian achter de kassa, schort om,

geconcentreerd. Even maakte hun blik contact. Hij knikte, klein. Zij knikte terug.

'Je hoeft niet alles alleen te dragen,' dacht ze. 'En hij ook niet.'

Ze pakte een mandje en liep naar binnen.

De winkel was rustiger dan overdag. De meeste mensen kwamen nu voor "even snel": melk, brood, een vergeten pak wc-papier. De neonlichten maakten alles net iets scherper dan prettig was.

Ze liet zichzelf een rondje maken. Niet direct op haar doel af. Eerst langs de groente, langs de koeling, langs de aanbiedingen met felgekleurde kaartjes. Onderwijl keek ze. Naar klanten, naar medewerkers, naar De Vries.

Hij was bij gangpad drie, bij de bakproducten. Natuurlijk. Hij draaide een zak bloem om, zette hem terug, rechtte een rij pakken alsof iemand anders ze expres scheef had gezet. Zijn bewegingen waren klein, te precies. Alsof hij controle probeerde te voelen in de enige dingen die hij nog kon rechtzetten.

Jitske pakte een pak spaghetti dat ze niet nodig had en liep zijn kant op. "Goedenavond," zei ze.

Hij keek op en herkende haar. "Ah, hallo," zei hij. "U bent er ook weer." "Ja," zei ze. "Wij eten ook wel eens iets anders dan afhaal." Ze hield de spaghetti omhoog. "Ik doe deze alsof we Italiaans gaan doen, maar waarschijnlijk wordt het gewoon 'wat er nog in de koelkast ligt'."

Hij glimlachte kort. "Niks mis mee," zei hij. "Zolang het vult."

Ze zwegen even. Om hen heen was het rustig. Een vrouw liep met een buggy in de verte, een medewerker vulde chips bij het andere gangpad.

"Drukke week?" vroeg Jitske. "Ach," zei De Vries. "Wanneer niet?"

Ze keek naar de zakken naast hem. Bakmeel, bloem, suiker. De etiketten leken haar ineens harder aan te staren dan normaal.

"Je lijkt… moe," zei ze. Ze gebruikte expres de jij-vorm; die had hij ook tegen haar gebruikt. "Niet alleen van het sjouwen."

Hij haalde zijn schouders op. "Het is ondernemen," zei hij. "Je slaapt licht. Altijd. Ik klaag niet."

"Je klaagt niet," herhaalde ze. "Maar je lichaam doet dat een beetje voor je." Hij keek haar vragend aan.

"Je schouders," zei ze. "Je nek. Je handen die nergens echt rust vinden. Je ogen die steeds even naar die deur gaan." Ze knikte heel lichtjes naar de kant van het magazijn. "Dat zijn geen signalen van iemand die alleen maar denkt: 'goh, wat is het druk vandaag'."

Hij slikte. Zijn blik schoot, precies zoals ze net had genoemd, kort naar de magazijndeur en weer terug. "U bent psycholoog, toch?" zei hij. "Bart zei zoiets."

"Ja," zei ze. "Ik ben gewend mensen te zien die zeggen dat het goed gaat terwijl hun lijf iets anders vertelt." "En wat zegt u dan normaal?" vroeg hij. Zijn stem was iets schor. "Dat

hangt ervan af," zei ze. "Van wat ze willen horen. En wat ze kunnen verdragen."

Hij lachte kort, zonder plezier. "En wat denkt u dat ik kan verdragen?" "Meer dan je denkt," zei ze. "Maar minder dan je van jezelf verwacht."

Hij zweeg. De zakken bakmeel bleven keurig staan. Zijn hand ging naar zijn nek, stopte halverwege, viel weer terug langs zijn zij.

"Je hebt klanten, personeel, een bedrijf om overeind te houden," zei ze zacht. "En ergens daarbovenop nog iets anders. Iets dat we 'druk van boven' kunnen noemen. Iets met mensen die boos worden als je niet doet wat zij willen."

Hij keek haar nu scherp aan. "Wie zegt dat?" "Jij," zei ze. "Niet letterlijk. Maar tussen je zinnen door."

Hij haalde diep adem. Het leek even alsof hij iets ging zeggen, iets groots. Dan schudde hij zijn hoofd. "Het is… ingewikkeld," zei hij. "Je komt ergens in terecht. Je tekent één keer bij, je denkt: dit helpt me uit de problemen. En voor je het weet, zijn de problemen groter dan daarvoor en kun je niet meer terug. Maar dat is mijn schuld. Mijn keuze. Mijn stomme kop."

"Dat laatste bestrijd ik," zei Jitske. "Domme keuzes, ja. Stomme kop, nee. Kop onder druk, eerder." "Dat klinkt mooier dan het is," zei hij ruw.

"Mooi is het sowieso niet," zei ze. "Maar laten we niet doen alsof jij de mastermind bent van wat hier gebeurt. Zo sta je er niet bij. Zo praat je niet. Jij bent iemand die wordt meegetrokken."

"U weet niet wat er speelt," zei hij opeens harder. "U kent de helft niet eens."

"Dat klopt," zei ze rustig. "Ik zie alleen wat er aan de buitenkant zichtbaar is. Maar dat is al genoeg om te weten dat jij je niet alleen zorgen maakt over de omzet. En dat je keuzes maakt waar je niet trots op bent."

Hij klemde zijn kaken op elkaar. Zijn ogen werden glasachtig.

"En wat dan?" vroeg hij. "Denkt u dat ik even bij u op de sofa ga liggen? Dat u dan een formulier naar de politie stuurt en alles is opgelost? Zo werkt het niet."

"Nee," zei ze. "Zo werkt het niet. Zo simpel is het niet. Als iedereen die vastzit in foute zaken gewoon één keer op een sofa moest zitten, was mijn agenda minder vol."

Er kwam een kort, schamper geluid uit zijn keel. "Dat is een rare grap voor een psycholoog."

"Het is geen grap," zei ze. "Het is de realiteit. Mensen komen te laat. Of niet. En toch zitten we hier."

Hij keek naar de zakken bakmeel en fluisterde bijna: "Als ik eruit stap, zijn er anderen die het overnemen. En die zijn niet zo zachtzinnig. Ik heb personeel, een hypotheek, kinderen die hier komen werken in het weekend. U denkt dat ze daar rekening mee houden?"

"Wie zijn 'ze'?" vroeg Jitske. Hij slikte. Zijn keelspier trok. "Dat u de naam niet zegt, zegt al genoeg," zei ze. "Voor nu."

Hij schudde zijn hoofd. “U moet zich hier niet mee bemoeien,” zei hij. “Het is gevaarlijk. Voor u. Voor uw gezin. Voor die jongen van u.”

“Daarom bemoei ik me er juist mee,” zei ze. “Omdat mijn gezin er middenin staat. Omdat Julian hier werkt. Omdat hij ziet wat u niet denkt dat hij ziet.”

Hij trok wit weg. “Hij ziet niks,” zei hij snel. Te snel.

“Hij ziet meer dan u denkt,” zei Jitske. “En hij is zeventien. Hij heeft nog een leven te gaan. Hij is niet degene die straks moet uitleggen waarom hier dingen gebeurden die niet konden.”

“Wat heeft hij gezegd?” vroeg De Vries. Zijn stem trilde. “Niet veel,” loog ze half. “Maar genoeg om te weten dat hij zich zorgen maakt. Over de hoeveelheid bakmeel. Over leveringen. Over u.”

Hij draaide zich weg, deed alsof hij een paar zakken rechtzette. Zijn schouders trilden heel licht.

“Luister,” zei Jitske zacht. “Ik ga je geen verhoor afnemen. Dat is mijn rol niet. Maar ik ga je één vraag stellen. Eentje die je niet aan mij hoeft te beantwoorden, maar wel aan jezelf.”

Hij bleef met zijn rug naar haar toe staan. “Welke?” “Hoever ben je bereid te gaan om niet toe te geven dat je ooit te ver bent gegaan?” vroeg ze. “En wie neem je daarin mee?”

Hij ademde één keer diep in. Het was bijna hoorbaar door de zakken heen. Langzaam draaide hij zich om.

Zijn gezicht was gespannen. Er gleed iets als schaamte over. Misschien ook boosheid, maar niet op haar. Eerder op zichzelf, op de situatie.

"Ik ben al te ver gegaan," zei hij. Het was de eerste keer dat hij het hardop zei. "En ik neem al mensen mee. Al jaren."

"Dan is de vraag," zei Jitske, "of je daar nog een laag bovenop wil leggen. Of je nog meer mensen meetrekt. Of dat je ergens een lijn trekt."

"En wat gebeurt er als ik een lijn trek?" vroeg hij schamper. "Dan komt er een bus voor de deur met mensen die andere lijnen trekken. Met mijn gezicht."

"Misschien," zei ze. "Misschien ook niet. Maar de vraag of je verder wilt gaan dan je eigen grens, blijft van jou. Niemand kan je dwingen keuzes goed te vinden die je diep vanbinnen verkeerd vindt."

Hij lachte kort, maar het klonk meer als een hoest. "U gelooft echt dat principes belangrijker zijn dan… leven?"

"Ik geloof dat leven zonder principes uiteindelijk ook een soort dood is," zei ze. "Maar ik ga hier niet op de morele stoel zitten. Ik zeg je alleen: je hebt meer opties dan je denkt. Niet allemaal veilig. Niet allemaal leuk. Maar meer dan nul."

"Welke dan?" vroeg hij fel. "Naar de politie stappen en hopen dat ze me geloofwaardig genoeg vinden om niet alleen mij, maar ook hen aan te pakken? Denken dat ze mij dan laten gaan? Zo naïef ben ik niet meer, mevrouw."

"Ik zeg niet dat er een makkelijke uitweg is," zei ze. "Ik zeg dat blijven doen wat je nu doet niet betekent dat je veilig

bent. Het betekent alleen dat je nu weet wat voor gevaar je hebt. Geen garantie dat het niet erger wordt."

Hij haalde zijn hand door zijn haar. Het ging alle kanten op. "Waarom zegt u dit?" vroeg hij. "Wat schiet u daarmee op?"

"Ik schiet er niks mee op," zei ze. "Ik slaap misschien iets beter als ik weet dat ik het heb uitgesproken. Meer niet."

Ze haalde iets uit haar jaszak: een klein kaartje. Niet op zwaar glanzend papier, geen logolading, gewoon haar naam en telefoonnummer.

"Dit is geen officiële uitnodiging voor therapie," zei ze. "Ik mag je überhaupt niet behandelen zolang ik zo dicht bij jouw gezin sta. Maar het is wel een uitnodiging om ooit eens te praten. Desnoods anoniem, desnoods als 'een kennis van een kennis' met iemand anders op mijn werk. Als je ooit besluit dat je niet nóg een nacht op je kussen wil liggen met de gedachte dat je te ver bent gegaan."

Hij nam het kaartje aarzelend aan. Zijn vingers trilden een beetje. Hij stopte het in zijn borstzak, naast de plek waar hij bonnen bewaarde. "En als ik niets doe?" vroeg hij zacht. "Dan heb je ook gekozen," zei ze. "Niet kiezen is ook kiezen."

Ze draaide zich om, pakte haar mandje en liep naar de kassa. Bij Julian legde ze haar spullen op de band: spaghetti, een pot saus, een reep chocola met noten.

"Bonuskaart?" vroeg hij. "Ja," zei ze, en gaf hem haar pasje.

Hij scande, noemde het bedrag, maar zijn blik vroeg ondertussen: 'En?'

“Ingewikkeld,” zei ze zacht, terwijl ze haar pincode intoetste.

“Voor hem?” vroeg Julian. “Voor iedereen,” zei ze. “Maar vooral voor hem. Mensen die bang zijn, doen vaak domme dingen. En soms ook moedige, heel onverwacht.”

“Denk je dat hij dat gaat doen?” vroeg Julian. “Dat weet ik niet,” zei ze eerlijk. “Ik heb hem alleen een spiegel gegeven. Wat hij erin ziet, is aan hem.”

Ze stopte de boodschappen in haar tas en legde even haar hand om Julian’s pols. “Wat jij hoeft te onthouden,” zei ze, “is dit: jij bent niet verantwoordelijk voor wat hij doet met zijn angst. Jij bent alleen verantwoordelijk voor wat jij doet met wat jij ziet.”

Hij knikte, zijn keel dik. “Ik ga morgen gewoon weer vakken vullen,” zei hij. Alsof dat hielp om alles kleiner te maken. “En dat is precies al meer dan genoeg,” zei ze.

Toen ze de winkel uitstapte, voelde ze dat er iets verschoven was. Niet een grote aardbeving, geen dramatische bekentenis, geen sirenes. Maar een kleine scheur in een masker. Een zin die voor het eerst hardop was gezegd: ‘Ik ben al te ver gegaan.’

Ze wist dat dat soort zinnen soms lang moesten rijpen voordat ze leidden tot daden. En dat het gevaar in de tussentijd niet kleiner werd.

Maar ze wist ook: een masker dat eenmaal scheurt, krijg je nooit meer helemaal glad.

DE LAATSTE KANS

Vrijdagochtend hing er een soort onzichtbare elektriciteit in de lucht.

Julian voelde het al toen hij de straat uit fietste. Het was niet het weer – de lucht was gewoon grijs, geen onweer – maar iets in hemzelf. Alsof zijn lichaam wist dat er iets ging gebeuren, nog voordat zijn hoofd het wilde toegeven.

Bij de Spar was het drukker dan anders. Voor de deur stond een bord met een felgele tekst: “Weekendknallers! Bakken maar!” Met plaatjes van taart, pannenkoeken en brood. Hij staarde er even naar. Het voelde bijna cynisch.

Binnen was De Vries vroeg aanwezig. Zijn ogen leken dieper in zijn gezicht te liggen, maar zijn stem was opgewekt.

"Goed dat je er bent, Julian," zei hij. "We krijgen vanmiddag nog een extra levering. De groothandel had een mooie aanbieding, ik kon geen nee zeggen. Ik wil graag dat jij dan weer even meekijkt met de bon. Jij ziet dat strak."

Julian voelde zijn maag samentrekken. "Vanmiddag?" vroeg hij. "Hoe laat?" "Ze zeiden tussen twee en drie," zei De Vries. "Je hebt dan toch dienst?"

"Ja," zei Julian. "Maar… is het niet handig als Henk of Fatima…" "Nee hoor," onderbrak De Vries hem. "Jij doet dat goed. Ik vertrouw op jouw ogen." Hij glimlachte. Die zin voelde zwaarder dan normaal. 'Ik vertrouw op jouw ogen.' "Oké," zei Julian. Hij had geen ruimte om nee te zeggen. Nog niet.
Tijdens het vakkenvullen merkte hij dat hij minder onthield van wat hij in het schap zette. Pastasaus, cornflakes, koekjes; het ging allemaal vanzelf. Zijn hoofd was bezig met rekenen. Tussen twee en drie. Bonnen. Levering.

Om elf uur kwam Aiden binnen, met een mandje en haar rugzak. Ze deed alsof ze gewoon boodschappen deed, maar haar blik zocht hem snel.

In zijn pauze gingen ze in de kantine zitten, met twee bekers lauwe thee tussen hen in. "Hij wil dat ik vanmiddag weer meekijk," zei Julian. "Met een extra levering. Bakspul."

"BestFood?" vroeg Aiden. "Hij noemde geen naam," zei Julian. "Maar ik vermoed van wel." "En jij?" vroeg ze. "Ga je dat doen? Na alles wat Van Dam gezegd heeft?"

"Van Dam heeft me van het dossier gehaald," zei Julian. "Niet van mijn ogen. Hij weet ook dat ik daar nog werk. Dat kan hij niet wegpoetsen."

"Bart?" vroeg Aiden. "Wat zegt hij?" "Dat ik geen held moet spelen," zei Julian. "En dat veiligheid voorop staat. Maar ook dat ik niet kan doen alsof ik niks zie als er iets voor mijn neus gebeurt."

"En Jitske?" vroeg ze. "Zij heeft met De Vries gepraat," zei Julian. "Hij wéét dat hij te ver is gegaan. Dat heeft hij min of meer toegegeven. Maar hij is bang. Bang voor 'anderen'."

Aiden staarde naar de tafel. "Dus hij zit klem," zei ze. "En wij eigenlijk ook." "Ja," zei Julian. "En ergens daar tussenin komt vanmiddag een vrachtwagen met een bon die 'gewoon' lijkt."

Ze zwegen even. "Je hebt je schort aan?" vroeg Aiden zacht.

Hij knikte. "Het speciale," zei hij. "Bart en ik hebben gisteravond afgesproken: ik zet 'm alleen aan als ik voel dat er echt iets wordt gezegd dat groter is dan ik. Niet constant. Geen jacht. Alleen vangnet."

"Goed," zei ze. "Ik wil niet dat jij stiekem FBI speelt zonder dat iemand het weet. Zolang Bart en Jitske meelezen, voel ik me… minder schuldig dat ik je hierin geduwd heb."

"Je hebt me niet geduwd," zei Julian. "Je hebt me laten zien wat ik anders niet had gezien. De rest heb ik zelf gedaan." Ze keek hem aan. "Dat is misschien waar," zei ze. "Maar ik blijf me ermee bemoeien." "Dat weet ik," zei hij. "En dat is maar goed ook."

Na de pauze nam hij weer plaats achter de kassa. De tijd kroop en verschoot tegelijkertijd. Hij keek vaker naar de klok dan naar de aanbiedingen.

Om half twee voelde hij zijn telefoon trillen in zijn broekzak. Een bericht van Bart.

‘In de buurt. Motor in zijstraat. Rustig blijven. Geen helden.’

Een paar minuten later nog één, van Jitske.

‘Ik kom boodschappen doen. Let op jezelf. Niet op alles.’ Hij moest zijn gezicht neutraal houden voor de klanten.

Tegen kwart voor drie, vlak nadat hij een moeder met twee gillende peuters had geholpen, hoorde hij het diepe geluid van een vrachtwagen langs de zijkant van het gebouw. Niet de bus van gisteravond. Een echte, grote vrachtwagen, zoals overdag.

Fatima stak haar hand op. “Julian, dit is ‘m,” zei ze. “Ga maar. Ik roep Henk voor de kassa.”

Hij logde uit, hing zijn chip weg en liep, met een hart dat te hard klopte, naar de kantine en door naar het magazijn.

De geur van karton en koelcel kwam hem tegemoet. De achterdeur stond open. Een vrachtwagen met het logo van BestFood Logistics stond aan de laadklep. De chauffeur, in bedrijfskleding, gebaarde naar een palletwagen. Geen petten dit keer, geen donkere jassen. Alles zag eruit zoals het “hoorde”.

De Vries stond ernaast met een stapel papieren. Hij glimlachte toen hij Julian zag. “Daar ben je,” zei hij. “Mooi. Kun jij weer even checken. Jij bent daar handig in.”

Julian voelde hoe zijn hand automatisch naar de halsband van zijn schort ging. Zijn duim vond het kleine schakelaartje in de naad.

‘Als er iets gebeurt dat groter is dan jij,’ had Jitske gezegd.

Hij nam een besluit en drukte één keer. Klik. Het gaf geen geluid, geen licht. Alleen zijn hartslag leek harder te worden.

“Hier,” zei De Vries, en overhandigde hem de bezorgbon. “Drie pallets bakproducten. Rest gaat door, zoals vorige keer. Jij weet wel hoe dat werkt.”

Julian keek naar de bon. Weer die naam. BestFood Logistics. Artikelen: bakmeel, bloem, suiker. Aantallen. Prijzen. En weer die ene regel: ‘Doorlevering – partnerlocatie’.

“Partnerlocatie?” vroeg hij. “Ja,” zei De Vries, iets te snel. “Een collega-ondernemer. Scheelt hem bezorgkosten. Zoals ik al zei.” Zijn stem trilde licht.

Julian vergeleek de codes op de zakken met de codes op de bon. Alles klopte. Natuurlijk. Op papier klopte het altijd.

Terwijl ze bezig waren, piepte er een bestelbus de hoek om. Niet groot, niet opvallend. Geen logo. Dezelfde als in de nacht? Julian wist het niet zeker – het was licht nu, alles zag er anders uit.

De bus stopte een paar meter verderop, buiten het directe zicht van de laadklep. Twee mannen stapten uit. Geen bedrijfskleding. Donkere jassen. Petten. Julian voelde hoe de achterkant van zijn nek koud werd.

De Vries merkte hen ook op. Even leek zijn gezicht alle kleur te verliezen. Hij keek naar de bon, naar de vrachtwagenchauffeur, naar de bus.

“Dat zijn… de partner,” zei hij tegen de chauffeur. Zijn stem was schor. “Die komen hun deel ophalen.” De chauffeur haalde zijn schouders op. “Moet u weten,” zei hij. “Zolang ik maar teken voor wat ik hier loslaat.” “Ja,” zei De Vries. “Natuurlijk.”

Hij draaide zich naar de mannen. “Jullie zijn vroeg,” zei hij. Deze keer geen grapje, geen knipoog. “Wij zijn op tijd,” zei een van hen. Zijn stem had een scherp randje. “Jij loopt achter.”
Julian stond dichtbij genoeg om het te horen. Zijn hand klemde de bezorgbon zo hard vast dat het papier knisperde.

“Jongens, niet hier,” zei De Vries zacht. “Het is druk. Er zijn mensen. Personeel.” “Dan moet je zorgen dat ze niets zien,” zei de ander. Zijn blik gleed kort naar Julian.

Julian voelde zich kleiner worden. Tegelijk wist hij: elk woord dat nu viel, liep via een draadje in zijn schort de wereld in. Naar een apparaatje dat ergens in een la zou belanden, of misschien ooit op een bureau bij iemand die wél bevoegd was.

“Dit zijn normale leveringen,” zei De Vries. “Alles staat netjes op papier.” “Papier is geduldig,” zei de man. “Wij minder.”

De vrachtwagenchauffeur deed alsof hij niets hoorde. Hij was bezig met zijn pallets, duwde de eerste naar binnen. Zak na zak met bakmeel rolde de winkel in.

"Julian," zei De Vries gehaast, zonder hem aan te kijken. "Ga jij maar vast naar binnen. Kijk even of gangpad drie nog ruimte heeft. De rest doe ik wel."

Julian wist dat dit een kans was om weg te gaan. Om te doen wat Bart en Van Dam gezegd hadden: niet blijven staan waar het gevaar dichterbij kwam. Maar hij bleef nog een paar seconden langer. Lang genoeg om te horen hoe de man met de scherpe stem zei: "Luister, Peter. Er gaat niks mis. Geen fouten in de aantallen, geen gedoe met geld. We zitten al genoeg in de kijker. Nog één misstap en jij bent de eerste die onder de bus ligt. Snap je dat?" "Ja," zei De Vries. Zijn stem brak. "Ik snap het."

"En wat hadden we gisteren gezegd over praten?" vroeg de man. "Met mensen die vragen stellen?" Julian's maag trok samen. Hij dacht aan Jitske, aan haar vraag in het gangpad. 'Hoe ver ben je bereid te gaan…'

"Ik praat met niemand," zei De Vries snel. "Ik hou mijn mond. Ik doe wat jullie zeggen." "Beter," zei de man. "Want je bent niet de enige met een gezin."

Er viel een stilte die harder klonk dan geschreeuw.

"Ga," fluisterde Julian tegen zichzelf. Hij draaide zich om en liep naar binnen. Zijn benen voelden als rubber. In de gang tussen magazijn en kantine pakte hij de rand van het aanrecht vast en ademde drie keer diep.

Klik. Hij schakelde de microfoon uit. Zijn vingers trilden.

In de kantine zat Aiden aan een tafel met een tijdschrift dat ze duidelijk niet las. Ze sprong half overeind toen ze hem zag.

“En?” vroeg ze. “Wat -“ “Later,” zei hij schor. “Niet hier.”

Ze knikte en ging weer zitten. Hij liep door naar de winkel. De tl-lampen en het gerinkel van winkelwagentjes voelden even onwerkelijk. Alsof hij een decor binnen stapte na een scène achter de coulissen.

Fatima nam zijn plaats bij de kassa in en keek hem vragend aan. “Alles goed?” “Ja,” zei hij. “Gewoon… druk.”

Hij meende er niets van. Maar hij wist dat dit niet het moment was om te beginnen over mannen met petten en woorden als “onder de bus”.

Na zijn dienst fietste hij niet eerst naar huis. Hij fietste naar Bart’s werkplek: een klein kantoor dat hij huurde aan de rand van een bedrijventerrein. De lichten waren aan. Bart deed open met een bezorgde blik nog voordat Julian iets had gezegd.

“Je gezicht zegt ‘binnen’,” zei Bart. “Kom.”

Binnen rook het naar koffie en soldeer. Er stonden monitors, kabels, een paar open laptops. Julian gooide zijn tas in een hoek en trok zijn schort uit alsof het brandde.

“Hij stond aan,” zei hij. “Ik heb… dingen gehoord.”

Bart nam het schort zwijgend aan. “We halen eerst het bestand eraf,” zei hij rustig. “Zonder gekke fratsen. Dan praten we.”

Hij haalde een klein kastje uit een lade, sloot de microfoon aan met een dun kabeltje. Op het scherm verscheen een bestand met een tijdstip. Bart kopieerde het naar zijn laptop.

"Dit blijft hier," zei hij. "Niet in de cloud, niet op je telefoon. Alleen hier." "Wat ga je ermee doen?" vroeg Julian. Zijn stem sloeg bijna over.

"Eerst luisteren," zei Bart. "Met jou erbij. Niet nu. Morgen of overmorgen. Als je iets meer lucht hebt. En Jitske erbij. Dan bepalen we samen wat dit is. Signaal, bewijs, of allebei."

"En Van Dam?" vroeg Julian. "Moeten we… hem ook…"

Bart dacht even na. "Hij weet al dat jij je zorgen maakt," zei hij. "Hij heeft je van het dossier gehaald. Als we iets doorgeven, doen we dat via de juiste route. Geen koerier met een USB-stick. Maar dat is een stap die we pas nemen als we heel zeker weten wat we in handen hebben. En als we zeker weten dat jij daar niet direct door in gevaar komt."

"En De Vries?" vroeg Julian. "Hij… hij is bang. Die mannen… Ze zeiden dingen…" Zijn stem brak. Bart schrok niet; hij schoof een stoel naar hem toe. "Ga zitten," zei hij.

Julian vertelde. Over de vrachtwagen, over de bus, over de woorden "onder de bus" en "praten met mensen die vragen stellen". Over De Vries' gebroken stem. Over zijn eigen angst.

Bart luisterde, zijn gezicht strakker naarmate het verhaal vorderde. "Dit is geen klein buurtgeintje meer," zei hij zacht, toen Julian klaar was. "Dit is serieus. En gevaarlijk. Voor De Vries. En potentieel voor iedereen eromheen."

"Moeten we niet naar de politie?" vroeg Julian. "Nu? Meteen?"

"De reflex is ja," zei Bart. "Maar de realiteit is ingewikkelder. We kunnen niet zomaar binnenkomen met 'onze zoon heeft wat gehoord en opgenomen' en verwachten dat ze meteen een team sturen. We moeten zorgen dat het goed landt: bij de juiste mensen, op de juiste manier. Met Van Dam erbij misschien. Zodat het niet alleen een familieverhaal is."

"Dat kost tijd," zei Julian. "En in die tijd…" "In die tijd blijven we scherp," zei Bart. "Maar jij gaat niet meer in het donker bij hekken staan. En je gaat je schort alleen nog aanzetten als het echt niet anders kan. Beloof je dat?"

Julian knikte langzaam. "Beloofd."

Toen hij later die avond thuis zijn kamer binnenliep, voelde hij zich ouder dan aan het begin van de week. Niet omdat hij iets heldhaftigs had gedaan, maar omdat hij nu wist hoe het was om middenin iets te staan waar geen goede, snelle oplossing voor bestond.

Hij pakte zijn telefoon. Een bericht van Aiden.

'Ik haat die mannen al. Zonder ze te kennen. En ik ben trots op jou. Ook zonder alle details. Morgen praten?'

Hij typte: 'Ja. Morgen. Het wordt nu echt serieus. Maar ik ben niet meer alleen. Jij, Bart, Jitske, Van Dam misschien. En ergens hoop ik dat De Vries ook nog een keer kiest.'

Hij legde zijn telefoon neer en ging op bed liggen. De woorden van de man bij de laadklep echoden na: 'Nog één misstap en jij bent de eerste die onder de bus ligt.'

Julian wist: de volgende stap zou niet meer alleen door hen bepaald worden. Er waren nu te veel spelers op het bord.

Maar hij had één ding gedaan wat niemand meer van hem af kon nemen: hij had niet weggekeken. En hij had niet gezwegen.

HETERDAAD EN NASCHOK

De dagen erna voelden alsof alles tegelijk stilviel en versnelde.

Van Dam had, na een voorzichtig gesprek met Bart en Jitske, besloten dat de informatie die er nu lag – patronen in de administratie, ongewone transacties én een verslag van wat Julian had gehoord – te zwaar was om in de bureaula te laten liggen. Hij had contact gelegd met een gespecialiseerde afdeling binnen de politie en met de eigen compliance-afdeling van het kantoor.

“Vanaf nu is het officieel,” had hij tegen Julian gezegd. “En dat betekent twee dingen: jij bent geen speurneus meer, en wij gaan doen waar we voor zijn: melden, onderzoeken, doorzetten.”

Julian had alleen maar kunnen knikken. Een deel van hem wilde alles precies volgen, stap voor stap, maar hij wist dat veel nu buiten zijn zicht zou gebeuren.

Toch kwam de vraag sneller dan hij had verwacht: of hij nog één keer wilde helpen. Niet als geheime agent, maar als stille schakel in een gecontroleerde actie.

“Ze willen een levering op heterdaad zien,” had Van Dam uitgelegd, bij hen thuis aan de keukentafel. “Met de combinatie van cijfers, jouw observaties en wat er op de opname staat, hebben ze een sterk vermoeden. Maar een zichtbare levering met doorlevering erbij maakt het dossier ijzersterk.”

“En wat moet ík dan?” had Julian gevraagd. Zijn stem had trilde.

“Doen wat je altijd doet,” had Bart gezegd. “Werken. Kijken. Niet meer dan dat. Geen gekke acties. De rest is aan hen.”

“Ze zullen in de buurt zijn,” had Jitske toegevoegd. “Niet jij staat vooraan als er iets misgaat.”

En nu was het zover.

Het was zaterdag. De drukste dag van de week. De winkel gonsde van stemmen, wagentjes, kleffe handen op kinderwagens. Buiten was de lucht helder, maar er hing een spanning die Julian niet eerder zo scherp had gevoeld.

Hij droeg het speciale schort weer. Niet omdat hij het wilde, maar omdat het onderdeel was van het plan. De microfoon stond uit. Afgesproken: alleen aan als er iets totaal onverwachts zou gebeuren wat niet anders kon.

Aiden was in de winkel als “klant”, met een mandje en haar rugzak. Ze had strikte instructies: geen achterdeuren, geen donker hoekje, alleen rondlopen, kijken en, als het nodig was, snel weggaan en bellen.

Bart reed rond in de buurt, zogenaamd op een zaterdags ritje met zijn motor. Jitske deed boodschappen, net als de rest – maar dan met extra scherpe ogen.

Julian keek op de klok. Kwart over twee. Nog geen vrachtwagen. Hij scande producten en probeerde zijn handen hun werk te laten doen terwijl zijn hoofd ergens anders zat.

Om half drie klonk er een lage toeter buiten. Een vrachtwagen, geen bestelbus. Door het raam zag hij het logo: BestFood Logistics. Alsof het een gewone levering was – en dat was het ook. Alleen deze keer keek er meer mee dan alleen hij.

Fatima kwam naar zijn kassa. “Julian, ga maar weer,” zei ze. “De Vries heeft gevraagd of je er bij bent.”

Hij logde uit, deed zijn chip weg en liep richting magazijn. Zijn hart bonkte zo luid dat hij bang was dat anderen het konden horen.

In het magazijn was het licht fel. De achterdeur stond open; de vrachtwagen stond tegen de klep. De chauffeur was dezelfde als de dag ervoor. De Vries stond erbij met papieren in zijn hand, bleker dan normaal.

“Daar ben je,” zei hij. Zijn stem was hees. “Wil je weer even kijken? Dan weet ik zeker dat alles klopt.”

Julian knikte. Hij pakte de bon aan, bekeek de regels. Drie pallets bakproducten. Een deel voor de Spar, een deel voor "partnerlocatie". Zijn maag trok samen bij dat woord.

Hij hoorde, op de achtergrond, een ander soort motor. Geen vrachtwagen, geen brommer. Hij wist zonder te kijken dat het Bart was, ergens in de buurt. En misschien, onzichtbaar, politieauto's, een busje, mensen in burger.

De eerste pallet werd naar binnen gerold. De zakken bakmeel wiebelden een beetje. Alles was precies zoals het moest zijn.

Totdat er, opnieuw, een bus de hoek om kwam. Niet luid, niet opvallend. Geen logo. Twee mannen stapten uit. Donkere jassen. Petten.

Julian voelde een koude golf door zijn lijf gaan. De Vries zag hen ook. Zijn hand klemde de bon bijna dubbel. "Jullie zijn laat," zei hij schor.

"Wij zijn op tijd," zei een van de mannen. "Jij bent degene die al maanden achterloopt."

Julian keek kort naar De Vries' gezicht. Hij zag daar iets dat hij eerder niet had gezien: niet alleen angst, maar ook besluit. Een heel klein stukje.

Hij dacht aan Jitskes vraag: 'Hoe ver ben je bereid te gaan…?' Misschien was De Vries daar nu zelf ook aan toe.

De mannen liepen naar de laadklep. Eén van hen keek naar binnen, naar de pallets, naar Julian. "Is dat je nieuwe boekhouder?" vroeg hij spottend. "Dat is gewoon

personeel," zei De Vries snel. "Die helpt met bonnen. Meer niet."
Julian slikte. Het liefst was hij nu door de vloer gezakt. In plaats daarvan hield hij de bon vast alsof het een schild was.

"Julian," zei De Vries opeens. "Wil jij… eh… binnen even kijken of de prijskaartjes bij de bakproducten kloppen? Ik wil geen fouten maken vandaag."

Het klonk als een willekeurige opdracht. Zijn ogen zeiden iets anders. 'Ga. Weg hier.' Julian knikte. "Ja," zei hij. "Ik ga wel even kijken."

Hij draaide zich om, liep de gang in. Zijn hand gleed langs de zijnaad van zijn schort.

Klik. Hij zette de microfoon aan. Niet om heldhaftig te zijn, maar om niet de enige te zijn die dit gesprek ooit zou horen. Daarna liep hij door, de hoek om, uit het zicht – maar niet zo ver dat de stemmen volledig wegvielen.

"Je weet waarom we hier zijn, Peter," zei een stem. Harder nu, zonder de moeite vriendelijk te klinken. "Er klopt iets niet met de aantallen. En met het geld."

"Ik doe wat ik kan," zei De Vries. Zijn stem brak. "De groothandel, de controles… Er wordt op me gelet. Ik kan niet zomaar…"

"Jij kunt alles wat wij zeggen dat je kunt," beet de man hem toe. "Zolang jij hier jouw spelletje speelt met codewoorden en meel, zijn wij onzichtbaar. Dat was de afspraak."

"Die afspraak wordt steeds gevaarlijker," zei De Vries. "Er zijn mensen die dingen beginnen te zien. In de buurt. Op kantoor. Ik kan dit niet blijven volhouden."

Julian voelde zijn hart stoppen. 'Op kantoor.' Dat moest Van Dam zijn, of iemand daar.

"En wat wil je dan?" vroeg de tweede man. "Stoppen? De boel laten klappen? Denk je dat jij dan degene bent die ver weg mag gaan wonen met een nieuw leven? Of denk je dat jij de posterboy wordt op het nieuws?"

"Het is al te ver," zei De Vries. "Ik ben al te ver gegaan. Maar ik ga niet nog verder. Niet meer. Er werken hier kinderen. Ik ga ze er niet in mee trekken."
Julian hoorde hoe iemand een stap dichterbij deed. Een schoen schraapte over beton.

"Luister goed, Peter," zei de eerste man. Zijn stem was nu laag, dreigend. "Je hebt geen luxe van geweten meer. Je hebt één luxe: leven. Jij, je vrouw, je kinderen. Zolang jij doet wat wij zeggen. Nog één gekke beweging, nog één woord te veel tegen de verkeerde… en je ligt voor deze deur met meer gaten in je dan deze vloer."

Het was stil. De zin hing in de lucht als een giftige mist. Op dat moment klonk er iets anders. Niet van hen. Van buiten.

"Politie! Niemand bewegen!"

Het was geen filmstem. Niet overdreven. Maar wel onmiskenbaar.

Er klonken voetstappen. Hard, doelgericht. Iemand riep nog een commando. Iemand anders schreeuwde iets onverstaanbaars. Een klap. Een schreeuw.

Julian kroop iets verder de gang op, zijn rug tegen de muur gedrukt. Hij durfde niet de hoek om te kijken.

Hij hoorde hoe iemand werd tegen de grond gewerkt. Het metaal van handboeien. De zware adem van iemand die probeerde te vechten, maar te laat was.

“Laat je handen zien!”

“Weg bij die deur!”

“Rustig blijven!”

Het duurde korter dan hij gedacht had. In zijn hoofd had hij altijd gedacht dat dit soort dingen minutenlang zouden duren. In werkelijkheid was het waarschijnlijk hoogstens een halve minuut. Maar elke seconde voelde zich uit als een apart kloppend hart.

“Alles oké daarbinnen?” klonk er een nieuwe stem. Rustig, beheersend. “Is er nog iemand?”

Julian hoorde De Vries ademen. Geen woorden, even. “Hier… hier is personeel,” zei hij. “Een jongen. Julian. Hij is in de gang.”

“Blijven waar je bent!” riep iemand anders. “Politie!”

Julian stak zijn handen zichtbaar omhoog, nog voordat er iemand de hoek om kwam. “Ik ben hier,” zei hij. Zijn stem trilde. “Ik werk hier. Ik heb… niks gedaan.”

Een agente in burger kwam de gang in. Haar ogen schoten zijn kant op, snel, controlerend. "Rustig," zei ze. "Je bent niet de verdachte. Kom maar langzaam deze kant op."

Hij stond op, benen wiebelig, en liep naar haar toe. Achter haar zag hij flarden van het magazijn: een man op de grond met handboeien, de andere tegen de muur gedrukt, een agent met een vest ertussen. De Vries stond tegen een stelling, bleek, trillend, maar rechtop.

"U bent Julian Vermeer?" vroeg de agente.

"Ja," zei hij.

Ze knikte. "Wij hebben uw naam gehoord," zei ze. "En meer. Maar daar komen we later op terug. Nu: ga even met mijn collega naar de kantine. Uit de weg. Oké?"

Hij knikte opnieuw. Zijn hoofd voelde licht. Hij liet zich bijna leiden.

In de kantine zat Aiden al, op een stoel, nog met haar mandje met wat willekeurige producten op tafel. Haar ogen waren groot.

"Jij…" begon ze. "Ze zijn er," zei hij. Hij hoefde niet uit te leggen wie "ze" waren.

Vanuit de winkel klonken verwarde stemmen, personeel dat vragen stelde, klanten die bij de kassa's waren blijven steken. Fatima riep dat de winkel even dichtging.

Na een tijdje – Julian wist niet hoe lang – kwamen Bart en Jitske binnen, samen met een man in pak die hij niet kende. Een officier van justitie, hoorde hij later. Hij herkende in

ieder geval meteen de houding van iemand die gewend was de leiding te nemen zonder zijn stem te hoeven verheffen.

De man stelde zich voor, kort, zakelijk. Hij bedankte Julian. Niet uitgebreid, niet dramatisch. "Voor uw alertheid en eerlijkheid," zei hij. "En voor het feit dat u niet zelf bent gaan handelen, maar naar ons gekomen bent via de juiste mensen."

Julian wist niet goed hoe hij daarop moest reageren. Hij knikte alleen maar.

De Vries werd later langs de kantine geleid, zonder handboeien. Niet als vrije man, maar ook niet als iemand die linea recta de cel in ging. "We gaan praten," had de officier gezegd. "Over wat u weet. En over wie er boven u zitten."

Hij had kort, schuldig naar Julian gekeken. "Het spijt me," had hij gefluisterd. "Dat jij… dat jullie…"

"Dat is niet aan mij," had Julian gezegd. Meer kreeg hij niet over zijn lippen.

De weken die volgden, waren een vreemde mix van papier en stilte, van gewone dagen en naschokken.

De Spar ging een paar dagen dicht "voor onderzoek". Daarna draaide hij weer open, maar rustiger. Minder voorraad, meer controle. De Vries was er soms, soms niet. Er kwam iemand van het hoofdkantoor, werd gezegd. Er gingen geruchten in de buurt, maar nooit helemaal precies.

Julian deed zijn examens. Hij zat in de gymzaal, pen in zijn hand, econo-miesommen voor zich. Hij vulde schema's in over kosten en opbrengsten, over balans en winst.

Ondertussen dacht hij aan de kosten van keuzes die niet in de boeken stonden.

Na zijn laatste examen stond hij buiten, in het licht. Aiden gooide een pakje kauwgom naar hem.

“Overleefd?” vroeg ze. “Net,” zei hij.

Thuis lag een envelop op hem te wachten van Van Dam & Partners. Geen dossiertaal dit keer, maar een kaartje.

“Beste Julian,” stond erop. “Je stage was kort, maar betekenisvol. Niet omdat je alles goed deed, maar omdat je eerlijk was toen het moeilijk werd. We zien in jou iemand die niet alleen cijfers leest, maar ook waar ze vandaan komen. Dat maakt je waardevol – in dit vak en daarbuiten. Als je na je opleiding nog eens wilt praten over een echte baan, weet je ons te vinden.”

Hij las het twee keer. Het voelde als een soort toestemming om niet alleen terug te kijken naar wat mis was gegaan, maar ook vooruit naar wat nog kon komen.

Op een warme avond, aan het begin van de zomer, stonden hij en Aiden op de dijk bij het water. De lucht kleurde zacht oranje. Er dreef een leeg blikje op de golven.

“Dus,” zei Aiden. “Wat heb je geleerd, meneer bijna-accountant?” “Dat bakmeel niet altijd bakmeel is,” zei hij. “En?” vroeg ze.

“Dat cijfers nooit het hele verhaal vertellen,” zei hij. “En dat je soms iets móet doen als je ziet dat er iets mis is. Maar dat ‘iets doen’ niet betekent dat je alles zelf moet oplossen.”

"Je bent wijs," zei ze. "Jij hebt me geduwd," zei hij. "Zonder jou had ik misschien nooit verder gekeken dan de scanner."

"En zonder jou had ik misschien domme dingen gedaan zonder te snappen hoe groot het was," zei ze. "We hebben elkaar een beetje in evenwicht gehouden."

"Met wat hulp," zei hij. "Van ouders, bonusouders en een overwerkte accountant."

Ze lachten.

Voor hen kabbelde het water. Achter hen lag de Spar, het kantoor, de laadklep, de bus, de woorden die niet meer terug te draaien waren. De angst van De Vries. De sirenes. De opluchting en de schuld.

"Denk je dat hij…" begon Julian. "De Vries?" vulde Aiden aan.

" Ja," zei hij. "Dat hij ooit ergens zit waar hij niet meer elke vijf minuten naar een deur hoeft te kijken." "Ik hoop het," zei Aiden. "Voor hem. En voor iedereen die erachteraan kwam."

Ze zwegen even. De wind tilde een pluk haar van haar voorhoofd.

"Wat ga jij doen, nu alles… een beetje voorbij is?" vroeg ze. "Studeren," zei hij. "Als ik geslaagd ben. Accountancy. Misschien wel bij Van Dam. Maar ik ga nooit meer denken dat mijn werk alleen over getallen gaat."

"En als je een keer twijfelt?" vroeg ze. "Dan denk ik aan bakmeel," zei hij. "En aan een schort dat zwaarder voelde dan

het was. En aan jou die zegt dat de echte wereld spannender is dan Netflix."

"Dat laatste klopt sowieso," zei ze. "Zeker als je met mij omgaat."

Hij glimlachte. "Dat is waar."

Ze stonden nog een tijdje samen aan het water, zonder dat er iets hoefde. Geen verborgen agenda, geen opname, geen schema. Alleen twee bijna-volwassenen die wisten dat ze iets hadden meegemaakt dat hen langer zou bijblijven dan welke examenstof dan ook.

Volwassen worden, besefte Julian, was niet één moment. Het was een serie keuzes, soms klein, soms groot. Kiezen om te kijken. Kiezen om te spreken. Kiezen om hulp te vragen. Kiezen om niet alles alleen te willen oplossen.

En ergens, tussen de pallets bakmeel en de cijfers op een scherm, had hij geleerd dat zijn morele kompas misschien wel het belangrijkste gereedschap was dat hij ooit in handen zou hebben.

LATER, ALS JE TERUGKIJKT

Een jaar later hing er een andere soort spanning in de lucht.

Geen sirenes, geen laadkleppen, geen mannen met petten. Examens waren diploma's geworden. De gymzaal had plaatsgemaakt voor collegezalen. Julian zat in een bus naar huis, een map met collegestof op schoot, en keek langs de druppels op het raam naar de stad die hij inmiddels beter kende dan hem soms lief was.

Hij stapte uit bij zijn oude halte. De route naar huis voerde langs de Spar. Het bord met "Weekendknallers!" was vervangen door iets rustigers: "Vers & dichtbij."

Binnen zag hij nieuwe gezichten achter de kassa. Fatima was er nog. Henk ook. De Vries niet. Die was, wist hij, bezig met

een heel ander traject: verklaringen afleggen, afspraken nakomen, proberen een rest van zijn leven te bouwen in de schaduw van wat er was gebeurd.

Julian ging naar binnen. Geen schort, geen scanner, alleen een hoodie en zijn sleutelbos in zijn hand. Het voelde vreemd vertrouwd.

"Julian!" riep Fatima zodra ze hem zag. "Kijk nou. Meneer student." Hij lachte. "Ik kom controleren of jullie nog wel genoeg bakmeel hebben," zei hij.

"Traumahumor," zei ze. "We hebben nu gewoon normale hoeveelheden. En betere controles. Hoofdkantoor is streng geworden."

"Dat is misschien niet slecht," zei hij.

Hij pakte een mandje en liep langs de schappen. Waar eerst de enorme voorraad had gestaan, stonden nu gewone stapels. Nog steeds meel, bloem, suiker. Maar in aantallen die pasten bij een buurt waar mensen één taart per keer bakten, geen twintig.

Hij voelde geen paniek meer als hij het woord BAKMEEL zag. Wel een soort echo. Een herinnering aan hoe normaal iets eruit kan zien, terwijl er iets heel anders achter schuilgaat.

Bij de kassa legde hij een pak pasta, een pot saus en een reep chocola neer. De jongen achter de kassa, jonger dan hij, vroeg: "Spaart u voetbalplaatjes?" "Nee," zei Julian. "Maar bedankt."

Buiten, op het plein voor de winkel, wachtte Aiden op hem. Ze leunde tegen een bankje, oortjes in, haar haar langer dan

een jaar geleden. “En?” vroeg ze. “Hebben ze je nog nodig als codechecker?”

“Nee,” zei hij. “Ze hebben nu een heel systeem voor controles. Mensen die ervoor betaald worden, zonder bijbaantje ernaast.” “Dat werd tijd,” zei ze.

Ze liepen samen het plein af.

“Denk je er nog vaak aan?” vroeg zij na een tijdje. “Aan… alles?”

“Niet elke dag,” zei Julian. “Maar het zit er wel. Soms als ik door een magazijn loop, of een college hoor over witwassen en ongebruikelijke transacties. Dan voelt het niet meer alleen als theorie.”
“En voelt dat zwaar?” vroeg ze. “Soms,” gaf hij toe. “Maar soms ook niet. Soms voelt het juist als… een soort kader. Alsof ik nu beter snap waarom die theorie niet alleen in boeken moet blijven.”

“Je had meteen een praktijkcase in je eerste jaar,” zei Aiden. “Niet iedereen kan dat zeggen.”

Hij lachte. “Niet iets om jaloers op te zijn.” “Misschien wel een beetje,” zei ze. “Niet om wat er gebeurd is, maar om wat je ermee doet.”

Ze sloegen het pad richting het water in. De plek waar ze die zomer hadden gestaan, voelde nu anders. Minder als een einde, meer als een markering.

“Wat is je het meest bijgebleven?” vroeg Aiden. “Als je nú terugkijkt.”

Julian dacht even na. Er waren veel beelden: de pallets, de bus, de handboeien. Maar het waren niet alleen de spectaculaire dingen die bleven hangen.

“Drie dingen,” zei hij uiteindelijk. “Dat ik niet alles alleen hoef te zien en op te lossen. Dat cijfers verhalen verbergen, maar nooit zonder mensen erbij. En dat angst mensen gekke dingen laat doen – domme én moedige.”

“Dat is een essay waard,” zei Aiden. “Je zou er bijna een boek over schrijven.”

“Gek idee,” zei hij. Ze grijnsde. “Misschien moet je het dan maar doen.”

Hij keek naar de lucht, naar de lichte rimpeling op het water. “En jij?” vroeg hij. “Wat is jou bijgebleven?”

“Dat impulsief zijn een goede eerste vonk kan zijn, maar geen plan,” zei ze. “En dat ik mensen nodig heb die ‘wacht even’ zeggen voordat ik ergens induik. Jij. Bart. Jitske.”

Ze zweeg even, keek hem schuin aan. “En ook dat het iets met je doet als je degene bent die zegt: ‘We moeten kijken.’ Ik heb me lang afgevraagd of het mijn schuld was dat jij zo diep erin kwam.”

“Dat was het niet,” zei hij.

“Ik weet het,” zei ze. “Maar het voelde wel zo. Nu niet meer. Nu voelt het meer alsof we samen iets zagen dat anders misschien onzichtbaar was gebleven. En dat anderen het daarna hebben opgepakt.”

Hij knikte. Dat was misschien de kern: dat hun rol niet was geweest om alles te dragen, maar om niet te doen alsof er niets was.

“Denk je dat we anders in het leven zouden staan als dit niet was gebeurd?” vroeg hij.

“Waarschijnlijk,” zei Aiden. “Misschien waren we dan nu allebei druk met alleen cijfers en tentamens en series. Minder met wat er onder de oppervlakte speelt.”

“En misschien hadden we dan een rustiger hoofd gehad,” zei hij. “Misschien,” zei ze. “Maar ik vind deze versie van jou niet slecht.”

“Dank je,” zei hij. “Ik vind deze versie van jou ook wel wat.”

Ze duwde hem speels met haar schouder. “Wen er maar aan,” zei ze.

Aan de andere kant van de stad zat De Vries waarschijnlijk aan een tafel met papieren en mensen die vragen stelden. Julian wist dat hij niet de taak had om te volgen hoe dat precies afliep. Hij had één keer zijn deel gedaan. De rest was aan systemen, aan rechters, aan mensen met andere petten.

Aan de kantoorzijde, bij Van Dam & Partners, draaiden dossiers door. Niet elke onregelmatigheid leidde tot een politieactie. Maar hij wist dat er nu tenminste één kantoor was waar iemand zwart op wit had gezien dat een stagiair met een geweten verschil kon maken.

En thuis stonden nog steeds de motor van Bart en de laarzen van Jitske bij de deur. Met hun eigen verhalen, hun eigen grenzen, hun eigen fouten en lessen. Hij had gezien dat

volwassenheid niet betekent dat je alles zeker weet, maar dat je bereid bent verantwoordelijkheid te nemen als het erop aankomt.

“Later,” zei Aiden, “als je ergens als accountant zit en je ziet weer eens ‘bakproducten – diversen’ met rare bedragen… wat doe je dan?”

“Dan denk ik aan Hendrik-Ido-Ambacht,” zei Julian. “En aan pallets. En aan een jongen die dacht dat hij niks mocht doen. En dan stel ik die ene vraag die alles startte: ‘Waarom zoveel bakmeel?’”

“En je weet nu waar je ermee naartoe moet,” zei ze. “Ja,” zei hij. “Dat misschien nog wel het meest.”

Ze liepen verder, in een stad die er hetzelfde uitzag, maar voor hen niet meer hetzelfde wás. De wereld was niet veiliger geworden. Niet simpeler. Maar hun plek daarin was helder geworden, in al zijn grijstinten.

Niet als helden. Niet als slachtoffers.

Als mensen die keken, vroegen en – op hun eigen schaal – kozen om niet weg te kijken wanneer iets niet klopte.

OVER PETER PAUL

Peter Paul J. Doodkorte is iemand bij wie verhalen vaak beginnen op plekken waar hij gewoon staat: in een supermarkt in Hendrik-Ido-Ambacht, op een gemeentekantoor of aan een keukentafel waar iemand fluistert dat “de cijfers niet kloppen” maar het nog niet hardop durft te zeggen.

Hij kijkt, luistert en telt als het ware mee, tot er in zijn hoofd een zin oplicht waarvan hij weet: hier zit een verhaal in.

Als opa van Julian - de bonuszoon van dochter Jitske en haar partner Bart - kent hij het gevoel van anders kijken naar dezelfde wereld niet alleen uit rapporten, maar ook uit gesprekken aan de eettafel, appjes laat op de avond en stiltes waarin je hoort wat niet gezegd wordt.

In zijn werk adviseert hij gemeenten en organisaties over jeugd, zorg, geldstromen en samenleven, maar achter woorden als “controle” en “systeem” ziet hij vooral kinderen, jongeren en professionals die proberen eerlijk te blijven in een wereld vol grijze zones.

Hij schreef eerder verhalen over voetbalvelden, pistes en buurthuizen, over jongens en meisjes die grotere dromen hebben dan hun rooster en over volwassenen die leren kijken met een beetje meer zachtheid én scherpte.

In columns en gedichten zoekt hij taal voor dingen die moeilijk uit te leggen zijn: rouw, veerkracht, twijfel, moed.

Met ‘Het meel van de waarheid’ komt dat samen: zijn liefde voor Julian en Aiden, zijn fascinatie voor wat er schuilgaat

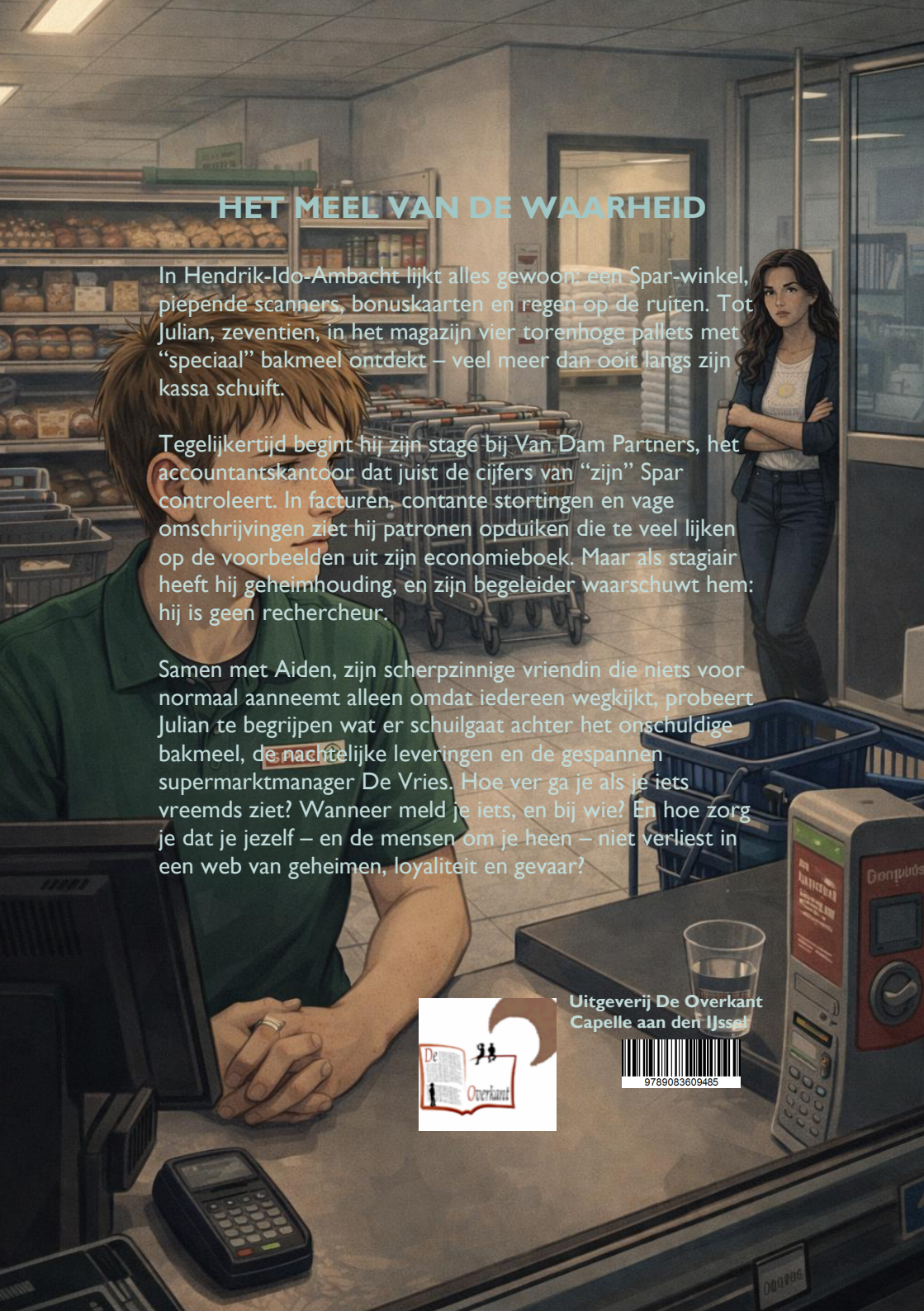
achter “gewoon” winkelwerk en stageopdrachten, en zijn wens dat jongeren leren dat goed kijken soms gevaarlijk voelt maar ook nodig is. Dit boek is zijn eerbetoon aan alle Julians, Aidens, Jitskes en Barts die midden in een web van loyaliteit, geld en geheimen toch proberen te doen wat klopt.

BIBLIOGRAFIE

9789080412538	Peter Paul J. Doodkorte	Als ik stil ben / versjes, gedichten op de dood / druk 1	De Overkant
9789080412521	Peter Paul J. Doodkorte	Even stilstaan / lichtpuntjes en vreugdevuurtjes van en voor mensen / druk 1	De Overkant
9789080412545	Peter Paul J. Doodkorte	Kunststukjes / overwegingen en ver-dichtjes naar aanleiding van kunst(-beleving) / druk 1	De Overkant
9789080412576	Peter Paul J. Doodkorte	In ongewone stilte / ver-dichtjes in dagen van coronapandemie / druk 1	De Overkant
9789080412552	Peter Paul J. Doodkorte	Van harte jarig zijn / ver-dichtjes bij een verjaardag / druk 1	De Overkant
9789080412507	Peter Paul J. Doodkorte	Het stille ervaren / ver-dichtjes bij de dood / druk 1	De Overkant
9789080412583	Peter Paul J. Doodkorte	Met hart en Ziel / Het mysterie van niks en oneindig genot / druk 1	De Overkant
9789080412590	Peter Paul J. Doodkorte	Scheefpoepen / Pieter Pottenkijker en Het mysterie van het vreemdgaan / druk 1	De Overkant
9789083348308	Peter Paul J. Doodkorte	De magie van Domaine Sainte Marie / Pieter Pottenkijker op zoek naar magie / druk 1	De Overkant
9789083348315	Peter Paul J. Doodkorte	De stilte fluistert / ver-dichtjes over onvergetelijk leven / druk 1	De Overkant
9789083348322	Peter Paul J. Doodkorte	Oud, maar zeker niet out! / Het mysterie van de Krasse Knarren / druk 1	De Overkant
9789083348346	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende overdenksels / Pieters gebundelde kijk op de zaak | 2 / druk 1	De Overkant

9789083348360	Peter Paul J. Doodkorte	Pieters' prikkelspraak / Pieter's provoking speech | Le discours Provocateur de pieter / druk 1	De Overkant
9789083348339	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende gedachten / stimulating thoughts | pensées stimulantes / druk 1	De Overkant
9789083348384	Peter Paul J. Doodkorte	De Knikkerkronieken / Pieters' tractaat over tactiek en tranen / druk 1	De Overkant
9789083348353	Peter Paul J. Doodkorte	Geen vergeefs beroep / Een hulpverleningsvorm dreigde te verdwijnen. De daarop geattendeerde Tweede Kamer der Staten-Generaal voorkwam dat. / druk Heruitgave	De Overkant
9789083348377	Peter Paul J. Doodkorte	Het Mysterie van het Ego / Pieter Pottenkijker en het raadsel van de grootspraak / druk 1	De Overkant
9789083348391	Peter Paul J. Doodkorte	Noa 18 / 17 augustus 2025 / druk 1	De Overkant
9789083609409	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van het bonzend hart / druk 1	De Overkant
9789083609416	Peter Paul J. Doodkorte	Gebundeld daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen / druk 1	De Overkant
9789080412569	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van de en het Lot / Pieter Pottenkijker en de speling van het lot / druk 1	De Overkant
9789083609423	Peter Paul J. Doodkorte	De avonturen van Binkie Toto	De Overkant
9789083609430	Peter Paul J. Doodkorte	Boaz – Dromen tussen straat en stadion	De Overkant
9789083609447	Peter Paul J. Doodkorte	Tussen beleid en leefwereld – Verruim de horizon	De Overkant
9789083609454	Peter Paul J. Doodkorte	Team Glans – Avonturen op de piste	De Overkant

9789083609461	Peter Paul J Doodkorte	Verzameld Daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen	De Overkant
9789083609478	Peter Paul J. Doodkorte	Benthe's Quirk	De Overkant
9789083609485	Peter Paul J. Doodkorte	Het meel van de waarheid	De Overkant

HET MEEL VAN DE WAARHEID

In Hendrik-Ido-Ambacht lijkt alles gewoon: een Spar-winkel, piepende scanners, bonuskaarten en regen op de ruiten. Tot Julian, zeventien, in het magazijn vier torenhoge pallets met "speciaal" bakmeel ontdekt – veel meer dan ooit langs zijn kassa schuift.

Tegelijkertijd begint hij zijn stage bij Van Dam Partners, het accountantskantoor dat juist de cijfers van "zijn" Spar controleert. In facturen, contante stortingen en vage omschrijvingen ziet hij patronen opduiken die te veel lijken op de voorbeelden uit zijn economieboek. Maar als stagiair heeft hij geheimhouding, en zijn begeleider waarschuwt hem: hij is geen rechercheur.

Samen met Aiden, zijn scherpzinnige vriendin die niets voor normaal aanneemt alleen omdat iedereen wegkijkt, probeert Julian te begrijpen wat er schuilgaat achter het onschuldige bakmeel, de nachtelijke leveringen en de gespannen supermarktmanager De Vries. Hoe ver ga je als je iets vreemds ziet? Wanneer meld je iets, en bij wie? En hoe zorg je dat je jezelf – en de mensen om je heen – niet verliest in een web van geheimen, loyaliteit en gevaar?

Uitgeverij De Overkant
Capelle aan den IJssel

9789083609485